

**HELSINGIN KAUPUNGIN
KUNNALLINEN
ASETUSKOKOELMA.**

**HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORIN
JULKAISEMA.**

1.

1923.

Käytetyt lyhennykset.

Kunn. as.-kok. 1917: 4	merkitsee	Helsingin kaupungin kunnallisen asetuskokoelma 1917 n:o 4.
Kunn. as.-kok. 1911 kod., s. 429	»	Helsingin kaupungin kunnallisen asetuskokoelma, sisältävä 1911 vuoden loppuun asti annetut kunnalliset asetukset, sivu 429.
Kunn.-kert. 1917, s. 79.....	»	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta 1917, sivu 79.
Suomen as.-kok. 1923: 3.		Suomen asetuskokoelma 1923 n:o 3.

Oikaisuja.

Sivu 33, rivi 3 alhaalta, on: 5:een; pitää olla: 8:een.

» 44, » 17 » » 21; pitää olla: 2.

» 51 » 15 ylhäältä » Katajanokalle, Blekholmaan j. n. e.; pitää olla: Katajanokalle, Luodolle, Blekholmaan j. n. e.

Oikaisu.

Sivu 92, rivi 4 ylhäältä, on: myönnettävä 15 % kulutusalen-
nus; pitää olla: myönnettävä, sama kulutusalen-
nus kuin tähän asti eli 15 %.

Kaupunginvaltuuston lokakuun 20 p:nä 1914 antaman valtuutuksen nojalla on kaupungin teknillisten laitosten hallitus vuodesta 1915 alkaen myöntänyt niille kuluttajille, jotka keittämistä varten ovat yksinomaan riippuvaisia kaasusta ja joiden kuukausikulutus on noussut yli 70 m³ 15 % kulutuslennnusta.

ALKULAUSE.

Joulukuun 30 p:nä 1907 päätti kaupunginvaltuusto antaa mais-
traatin tehtäväksi säännöllisesti ilmestyvän kunnallisen asetuskoko-
elman julkaisemisen, johon otettaisiin: 1. sellaiset lait ja asetukset
sekä muut esivallan antamat määräykset, jotka koskevat kunnallis-
hallintoa yleensä; 2. senaatin kirjeet, määräykset ja päätökset,
jotka koskevat Helsingin kaupungin kunnallishallintoa tai kaupungin
virastoja ja muita viranomaisia sekä virkamiehiä; 3. kaikenlaiset
Helsingin kaupunkia koskevat yleiset järjestysmääräykset; 4. kaupun-
ginvaltuuston antamat, pitemmän aikaa voimassa oleviksi aiotut ohje-
ja johtosäännöt; sekä 5. ne kaupunginviranomaisten tekemät kunnallis-
hallintoon kohdistuvat päätökset, jotka on aiottu ohjeeksi vastaisille
toimenpiteille. Vuodesta 1908 alkaen onkin maistraatti vuosittain
julkaisnut tavallisesti neljä kyseessäolevia asetuksia ja päätöksiä
sisältävää vihkoa. Tämä asetuskokoelma ei kuitenkaan ole aivan
täydellinen, sillä siitä on jätetty pois suuri osa kunnallishallintoa
koskevia lakeja ja asetuksia; myös monet tärkeät kaupunginvaltuus-
ton tai kunnan muiden viranomaisten tekemät päätökset puuttuvat
siitä. Edelleen on tämän asetuskokoelman käyttäjälle tuottanut tuntuva
haittaa se seikka, että vuosittain ilmestyneitä vihkoja ei ole yhdistetty
niteiksi eikä varustettu tarpeellisilla hakemistoilla. Sitäpaitsen on eräitä
vihkoja otettu aivan liian pieni painos.

Kaupunginvaltuuston joulukuun 29 p:nä 1920 asettama, tilasto-
konttorin painatuskustannusten alentamista käsittelevä komitea lausui
lokakuun 14 p:nä 1921 päivätyssä mietinnössään m. m., että näytti
olevan tarpeellonta konttorin toimittamassa julkaisussa »Kertomus Hel-
singin kaupungin kunnallishallinnosta» uudelleen painattaa sellaisia
kaupunginvaltuuston ja kunnan viranomaisten antamia ohje- ja johto-
sääntöjä y. m., jotka jo aikaisemmin oli painettu kunnallisessa asetus-
kokoelmassa. Marraskuun 3 p:nä 1921 antamassaan lausunnossa
esitti tilastokonttori, että jos kaupunginvaltuusto olisi samaa mieltä,
kunnallinen asetuskokoelma olisi uudistettava siten, että yhtenä vuonna
ilmestyneet vihkot yhdistettäisiin yhdeksi, nimilehdellä ja hakemistoilla
varustetuksi niteeksi, jotta kunnallishallintoa koskevat asetukset olisi-
vat helpommin löydettävissä. Asetuskokoelman toimittaminen olisi
annettava tilastokonttorin tehtäväksi. Asian esittelyssä maaliskuun
8 p:nä 1922 päätti kaupunginvaltuusto kehoittaa tilastokonttoria julkai-

sujensa toimittamisessa noudattamaan mikäli mahdollista komitean esittämiä näkökohtia ja ehdotuksia.

Sittenmin teki kaupunginvaltuuston silloinen notaari K. V. Puuska valtuustolle esityksen, jossa, vedoten siihen, että kunnallisen asetuskokoelman toimittamisesta ei huolehdittu täysin tyydyttävällä tavalla, m. m. ehdotettiin, että sanotun julkaisun toimittaminen uskottaisiin kaupunginvaltuuston kanslialle, jolloin se julkaistaisiin yhden painoarkin suuruisina vihkoina. Näistä otettaisiin tarpeellinen määrä ylipainoksia, jotka aikaa myöten nidoitaisiin yhteen ja julkaistaisiin aikaisemmin ilmestyneiden kunnallishallintoa koskevia asetuksia ja päätöksiä sisältävien kokoelmien lisävihkoina. Vaaditussa lausunnossaan huomautti maistraatti, että kunnallisen asetuskokoelman toimittaminen tuotti sille hankaluutta, koska sen virkamiehistä ei kellään sopivalla ollut riittävästi aikaa tämän työn suorittamiseen. Sen tähden ehdotti maistraatti, että tehtävä olisi annettava jollekin muulle kunnalliselle viranomaiselle, ensi sijassa tilastokonttorille. Rahatoimikamari yhtyi maistraatin ehdotukseen, jonka mukaisesti kaupunginvaltuusto kesäkuun 14 p:nä 1922 päätti antaa kunnallisen asetuskokoelman toimittamisen tilastokonttorin tehtäväksi.

Täten julkaistaan ensimmäinen vuosikerta Helsingin kaupungin tilastokonttorin toimittamaa sarjaa »Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma». Siihen on otettu sellaiset vuonna 1923 annetut asetukset ja päätökset, jotka mainitaan kaupunginvaltuuston yllämainitussa päätöksessä joulukuun 30 p:ltä 1907; parissa tapauksessa on kuitenkin katsottu olevan syytä painattaa myös lähinnä edellisen vuoden kuluessa ilmestyneitä asetuksia. Yksityiset, painoarkin suuruiset vihkot on vuoden 1923 kuluessa jaettu kunnan viranomaisille niin pian kuin ne on saatu painosta; mutta muuten tulee asetuskokoelma yleensä jaettavaksi vain täydellisinä vuosikertoina. Ajanluvunmukainen rekisteri ja aakkosellinen hakemisto myötäseuraavat.

Vuosikerran toimittamisesta on lähinnä huolehtinut ylimääräinen amanuenssi *E e r o R u u t h*.

Kaikkille niille kunnan viranomaisille, jotka ovat avustaneet tilastokonttoria tiedonannoilla, saa konttori täten lausua tunnustuksensa. Ainoastaan aulis myötävaikutus asianomaisten hallitusten, lautakuntien ja viranpitäjien puolelta voi taata, että kaikki asetuskokoelmaan otettavat asetukset ja päätökset tulevat tilastokonttorin tietoon.

Helsingin kaupungin tilastokonttorissa helmikuun 16 p:nä 1924.

Otto Bruun.

Ajanluvunmukainen rekisteri

Helsingin kaupungin kunnalliseen asetuskokoelmaan vuodelta 1923.

Vuosi ja kuukausi	Päi- vä		Asetuksen	
			nu- mero	sivu
1922				
Toukokuu	31	»Rafael Ahlströmin rahastojen» hoitoa koskevat määräykset; kaupunginvaltuuston vahvistamat	41	83
Joulukuu	19	Laki kunnallisten ja yksityisten kasvatuslaitosten valtioavusta	32	65
1923				
Tammikuu	4	Laki kohtuuttomien vuokrien vaatimisesta	1	1
»	18	Korkeimmat kohtuullisiksi katsottavat kuukausivuokrat Helsingissä toukokuun 31 päivän 1923 ja kesäkuun 1 päivän 1924 välisenä aikana; valtioneuvoston vahvistamat	2	3
»	24	Helsingin kansanlastentarhain apulaistarkastajan johtosääntö; kaupunginvaltuuston vahvistama	3	5
»	»	Makkien puhtaanapitomaksujen perusteet; kaupunginvaltuuston päätös	4	5
Helmikuu	5	Lisäys lihan tarkastusaseman taksaan; Uudenmaan läänin maaherran vahvistama	45	90
»	7	Avoimiksi tulleiden kunnallisten virkain haettaviksi julistaminen; kaupunginvaltuuston päätös	5	6
»	»	Helsingin kaupungin sääntöpalkkaisten viranpitäjien palkkausohjesäännön 3 §:n soveltaminen; kaupunginvaltuuston päätös	11	33
»	»	Maanviljelyslautakunnan konttorin kirjanpitäjän viran muuttaminen vakinaiseksi; kaupunginvaltuuston päätös	12	33
»	9	Avustus- ja kuoletuslainain myöntäminen pienasuntojen rakentamisen edistämiseksi; valtioneuvoston päätös	7	17
»	17	Asetus oppivelvollisuuslain täytäntöönpanosta 1 päivänä heinäkuuta 1921 annetun asetuksen 17 §:n muuttamisesta toisin kuuluvaksi	35	72

Vuosi ja kuukausi	Päi- vä		Asetuksen	
			nu- mero	sivu
1923				
Helmikuu	22	Helsingin kaupungin liikenneohjesääntö; I—III ja V—VII luvut Uudenmaan läänin maaherran vahvistamat	6	6
»	26	Helsingin kaupungin köyhäinhoidon ohjesääntö; Uudenmaan läänin maaherran vahvistama ..	8	23
»	»	Helsingin kaupungin kunnalliskodin ohjesääntö; Uudenmaan läänin maaherran vahvistama ..	9	28
»	»	Helsingin kaupungin työlaitosten ohjesääntö; Uudenmaan läänin maaherran vahvistama...	10	30
Maaliskuu	3	Asetus lastenvalvojan toimesta	13	34
»	7	Satamakatsantomiehentoimen perustaminen; kaupunginvaltuuston päätös	14	35
»	10	Helsingin kaupungin liikenneohjesääntö; IV luku maistraatin vahvistama	6	6
»	21	Aluelääkäripiirien uudestijärjestely; kaupunginvaltuuston päätös	15	36
»	»	Satamaviranomaisten lippu; kaupunginvaltuuston vahvistama	21	46
»	»	Tonttien myyntiehtojen muuttaminen; kaupunginvaltuuston päätös	22	46
Huhtikuu	4	Toukolan tonttien luovutus; kaupunginvaltuuston päätös	54	94
»	»	Erillisiä pieniä asuinrakennuksia varten aiottujen Toukolan tonttien rakennusjärjestyksen soveltaminen ja muutos; kaupunginvaltuuston päätös	55	94
»	6	Kunnallisten köyhäinhoitolaitosten rakennuspiirustusten vahvistaminen sekä sanottujen laitosten käytettäväksi hyväksyminen; valtioneuvoston päätös	19	43
»	18	Helsingin kaupunginvaltuuston työjärjestys; kaupunginvaltuuston vahvistama	16	36
»	»	Helsingin kaupunginvaltuuston kanslian johtosääntö; kaupunginvaltuuston vahvistama ..	17	40
»	»	Vuokrantarkkailulautakunnan asettaminen; kaupunginvaltuuston päätös	18	43
»	28	Asetus koskeva yleisistä ammattilaiskouluista 2 päivänä maaliskuuta 1920 annetun asetuksen muuttamista	23	47

Vuosi ja kuukausi	Päi- vä		Asetuksen	
			nu- mero	sivu
1923				
Huhtikuu	28	Asetus koskeva ammatteihin valmistavista kou- luista 2 päivänä maaliskuuta 1920 annetun asetuksen muuttamista	24	48
»	»	Oppisopimuslaki	29	55
Toukokuu	2	Helsingin kaupungin urheilulautakunnan johto- sääntö; kaupunginvaltuuston vahvistama ..	20	44
»	18	Laki kansakoulutoimen järjestysmuodon perus- teista	34	69
»	26	Järjestyssäännöt palkkasoutajille ja koneella kulkevien vuokraveneitten kuljettajille Hel- singin kaupungissa; maistraatin vahvistamat.	25	49
»	»	Helsingin palkkasoutajien ja koneella kulkevien vuokraveneiden taksa; maistraatin vahvistama.	26	50
»	28	Helsingin kaupungin rahatoimikamarin ohje- säännön muutos; sisäasiainministeriön vah- vistama	38	79
»	30	Helsingin kaupungin maatalouslautakunnan ohjesääntö; kaupunginvaltuuston vahvistama.	27	52
»	»	Helsingin kaupungin maatalouskonttorin johto- sääntö; kaupunginvaltuuston vahvistama ..	28	53
»	»	Määräykset kioskeissa ja niihin verrattavissa myyntipaikoissa harjoitetun myynnin ajasta; kaupunginvaltuuston päätös	44	89
Kesäkuu	13	Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennus- toiminnan edistämislainarahaston sääntöjen muutos; kaupunginvaltuuston vahvistama...	31	64
»	»	Helsingin kaupungin rahatoimikamarin johto- säännön muutos; kaupunginvaltuuston vah- vistama	39	80
»	15	Oppisopimuslain soveltaminen; valtioneuvoston pätös	30	61
»	21	Asetus kunnallisista ja yksityisistä kasvatustai- toksista	33	66
Heinäkuu	11	Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Norjan välinen köyhäinhoitosopimus	36	73
Elokuu	9	Toimilupa »Oulunkylän—Viikin—Hertonäsin rautatie» nimisen rautatien rakentamiseen; valtioneuvoston päätös	40	81
»	22	Kansakoululaitoksen kustannuslain 15 ja 16 §§:n soveltuttaminen; kaupunginvaltuuston pätös	46	90

Vuosi ja kuukausi	Päi- vä		Asetuksen	
			nu- mero	sivu
1923				
Elokuu	22	Richard Heimbergerin palkintorahaston ohjesään- nön muutos; kaupunginvaltuuston vahvistama	56	94
»	24	Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Norjan välillä solmitun köyhäinhoitosopimuksen soveltaminen valtioneuvoston päätös	37	77
Syyskuu	12	Eräille Käpylän puutarhaesikaupungin tontteille vahvistetun rakennusjärjestyksen soveltuttami- nen; kaupunginvaltuuston päätös	52	93
»	»	Rakennusjärjestys niitä Helsingin kaupungin Vallilan ja Käpylän alueella sijaitsevia tontteja varten, jotka ovat tarkoitetut rakennettaviksi useampi kerroksisilla asuinrakennuksilla tulen- kestävästä aineesta; kaupunginvaltuuston vah- vistama	53	93
»	»	Julkisivupiirustusten tarkastaminen; kaupungin- valtuuston päätös	61	96
»	»	Helsingin kaupungin työntekijäin palkkaus; kau- punginvaltuuston päätös	68	122
Lokakuu	3	Ammattiopetuslaitosten valvonta; kaupunginval- tuuston päätös	50	92
»	17	Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön muutos; kaupunginvaltuuston vahvistama	47	90
»	31	Vuokrantarkkailulautakunnan toiminta-ajan pi- tentäminen; kaupunginvaltuuston päätös ..	48	91
»	»	Kaasun hinnan huojistaminen; kaupunginval- tuuston päätös	49	91
Marraskuu	14	Kaupungin omistamain rakennusten hoitoa koske- vien määräysten muuttaminen; kaupungin- valtuuston päätös	51	92
Joulukuu	4	Laajennettu postirahanvapaus maistraateille; valtioneuvoston päätös	60	96
»	15	Asetus Suomen kaupunki- ja maalaispoliisin virkapuvusta ja asestuksesta	63	105
»	18	Ohjesääntö, sisältävä 28 päivänä huhtikuuta 1923 annetun oppisopimuslain ja sen sovelta- misesta 15 päivänä kesäkuuta 1923 annetun valtioneuvoston päätöksen edellyttämiä mää- räyksiä, ohjeita ja kaavoja; kauppa- ja teollisuushallituksen vahvistama	64	110
»	19	Aurore Demidoffin myötäjaisrahastosta suorit- tavan myötäjäismääräin korottaminen; kau- punginvaltuuston päätös	57	95

Vuosi ja kuukausi	Päi- vä		Asetuksen	
			nu- mero	sivu
1923				
Joulukuu	19	Ammattioppilaslautakunnan asettaminen; kaupunginvaltuuston päätös	58	95
»	»	Määräykset ilmoitusvelvollisuudesta kaivuita tehtäessä Helsingin kaupungin kaduissa; kaupunginvaltuuston vahvistamat	59	95
»	»	Helsingin kaupungin lastensuojelulautakunnan ohjesääntö; kaupunginvaltuuston vahvistama	62	97
»	20	Työaika keskeytymättömässä työssä; valtioneuvoston päätös	65	121
»	21	Laki 8 päivänä joulukuuta 1873 kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen muuttamisesta	42	86
»	»	Laki 9 päivänä huhtikuuta 1919 tulojen ilmoittamisvelvollisuudesta kunnallisverotusta varten annetun lain muuttamisesta	43	88
»	29	Laki tuulaakimaksun laskemisen perusteesta vuosina 1924 ja 1925	66	121
»	»	Asetus tuulaakimaksun laskemisen perustetta vuosina 1924 ja 1925 koskevan lain käyttämisestä	67	121
		Muutokset vakinaiseen palkkasääntöön vuonna 1923	69	123

Aakkosellinen hakemisto

Helsingin kaupungin kunnalliseen asetuskokoelmaan vuodelta 1923.

	Sivu
Ahlströmin, R., rahastot	83
Aluelääkäripiirit, niiden uudestijärjestely	36
Ammatteihin valmistavat koulut, niitä koskevan asetuksen muuttaminen ..	48
Ammattilaiskoulut, yleiset, niitä koskevan asetuksen muuttaminen ..	47
Ammattiopetuslaitokset, niiden valvonta	92
Ammattioppilaslautakunta, sen asettaminen	95
Asetus ammatteihin valmistavista kouluista annetun asetuksen muuttamisesta	48
kasvatustilaisksista	66
lastenvalvojan toimesta	34
oppivelvollisuuslain täytäntöönpanoasetuksen muuttamisesta	72
poliisin virkapuvusta ja asetuksista	105
tuulaakimaksun laskemisen perustetta koskevan lain käyttämisestä ..	121
yleisistä ammattilaiskouluista annetun asetuksen muuttamisesta	47
Avustusalainat pienasuntojen rakentamiseksi	17
Demidoffin, A., myötäjäisrahasto	95
Edistämislainarahasto, yleishyödyllisen rakennustoiminnan, sen sääntöjen muutos	63
Heimbergerin, R., palkintorahasto	94
Hertonäsin rautatie	81
Ilmoitusvelvollisuus kaivuita tehtäessä kaupungin kaduissa	95
Johtosääntö, kansanlastentarhain apulaistarkastajan	5
kassa- ja tililaitoksen, muutos siihen	90
kaupunginvaltuuston kanslian	40
maatalouskonttorin	53
rahatoimikamarin, muutos siihen	80
urheilulautakunnan	44
Julkisivupiirustukset, niiden tarkastaminen	96
Järjestyssäännöt palkkasoutajille ja vuokraveneiden kuljettajille	49
Kaasu, sen hinnan alentaminen	91
Kadut, kaivuiden suoritus niissä	95
Kaivuut kaupungin kaduissa	95
Kansakoululaitos, sen kustannuslain soveltaminen	90
Kansakoulunopettajain palkat	90
Kansakoulutoimi, sen järjestämyyden perusteet	69
Kansanlastentarhat, niiden apulaistarkastajan johtosääntö	5
Kassa- ja tililaitos, sen johtosäännön muutos	90
Kasvatustilaisksien, niiden valtioapu	65, 66
Kaupunginvaltuusto, sen työjärjestys	37
Kaupunginvaltuuston kanslia, sen johtosääntö	40
Kioskit, niissä harjoitetun myynnin aika	89
Kohtuuttomat vuokrat	1
Kunnalliset virat, niiden haettavaksi julistaminen	6
Kunnallishallitus kaupungissa, siitä annetun asetuksen muuttaminen ..	86

Kunnalliskoti, sen ohjesääntö	29
Kunnallisverotus, tulojen ilmoittamisvelvollisuudesta sitä varten annetun lain muuttaminen	88
Kuoletuslainat pienasuntojen rakentamiseksi	17
Kuukausivuokrat, korkeimmat kohtuulliset	3
Käpylä, sen rakennusjärjestys	93
Köyhäinhoito, sen ohjesääntö	23
Köyhäinhoitolaitos, rakennuspiirustukset sitä varten	43
Köyhäinhoitosopimus, Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Norjan välinen ..	73
sen soveltaminen	76
Lainarahasto, ks. Edistämislainarahasto.	
Laki kansankoululaitoksen kustannuksista, sen soveltaminen eräissä suhteissa	90
kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteista	69
kasvatustaitosten valtioavusta	65
kohtuuttomien vuokrien vaatimisesta	1
kunnallishallituksesta kaupungeissa annetun asetuksen muuttamisesta	86
tulojen ilmoittamisvelvollisuudesta kunn. verotusta varten annetun lain muuttamisesta	88
tuulaakimaksun laskemisen perusteesta	121
Ks. myös Oppisopimuslaki.	
Lastensuojelulautakunta, sen ohjesääntö	97
Lastenvalvojat, asetus niistä	34
Lihantarkastusasema, lisäys sen taksaan	90
Liikenneohjesääntö	6
Lippu, satamaviranomaisten	46
Lääkärialueet, niiden uudestijärjestely	36
Maatalouskonttori, sen kirjanpitäjän virka	33
sen johtosääntö	53
Maatalouslautakunta, sen ohjesääntö	52
Maistraatti, laajennettu postirahavapaus sille	96
Makit, niiden puhtaanapitomaksut	5
Maksimivuokrat	3
Moottorivenheet, järjestyssäännöt niiden kuljettajille	49
niiden taksa	50
Mytäjäisrahasto, Aurore Demidoffin	95
Ohjesääntö, kunnalliskodin	29
köyhäinhoidon	23
lastensuojelulautakunnan	97
maatalouslautakunnan	52
oppisopimuksia koskeva	110
rahatoimikamarin, muutos siihen	79
Richard Heimbergerin palkintorahaston, muutos siihen	94
työlaitosten	30
Ks. myös Liikenneohjesääntö, Palkkausohjesääntö.	
Oppisopimuslaki	55
sen soveltaminen	61
sitä koskeva ohjesääntö	110
Oppivelvollisuuslaki, sen täytäntöönpanoasetuksen muuttaminen	72
Palkintorahasto, Richard Heimbergerin	94
Palkkasoutajat, niiden järjestyssäännöt	49
niiden taksa	50
Palkkaus, kaupungin työntekijäin	122
Palkkausohjesääntö, sääntöpalkkaisten viranpitäjän, sen soveltaminen eräissä suhteissa	33
Palkkaussääntö, vakinaisen, muutokset siihen	123
Perhe-elatusapumaksut, kaupungin viranpitäjän	33
Pienasuntolainat, valtion	17
Piirustukset, köyhäinhoitolaitosten	43

	Sivu
Poliisi, sen virkapuvut ja aseistus	105
Poronliha, maksu sen tarkastuksesta	90
Postirahavapaus maistraateille	96
Raatihuone	92
Rahastot, Rafael Ahlströmin, niiden hoito	83
Ks. myös Edistämislainarahasto, Myötäjäsrahasto, Palkintorahasto.	
Rahatoimikamari, sen johtosäännön muutos	79
sen ohjesäännön muutos	79
Rakennukset, kaupungin omistamat, niiden hoito	92
Rakennusjärjestys, Käpylän	93
Toukolan	94
Vallilan	93
Rautatie, Oulunkylän—Viikin—Hertonäsin	81
Satamakatsantomiehentoimi, uusi	35
Satamaviranomaiset, niiden lippu	46
Säännöt, yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston, muutos niihin	64
Taksa, lihantarkastusaseman, lisäys siihen	90
palkkasoutajien ja vuokraveneitten	50
Toimilupa Oulunkylän—Viikin—Hertonäsin rautatien rakentamiseen ..	81
Tontit, niiden myyntiehtojen muuttaminen	46
Toukola, sen rakennusjärjestys	94
sen tonttien luovuttaminen	93
Tulojen ilmoittamisvelvollisuus kunnallisverotusta varten, sitä koskeva muutos	88
Tuulaaki, sen laskemisen peruste	121
Työaika keskeytymättömässä työssä	121
Työjärjestys, kaupunginvaltuuston	36
Työlaitokset, niiden ohjesääntö	30
Työntekijät, kaupungin, niiden palkkaus	122
Työväenasunnnot, kunnan	92
Urheilulautakunta, sen johtosääntö	44
Vallila, sen rakennusjärjestys	93
Valtioapu kasvatuslaitoksille	65, 66
pienasuntojen rakentamiseksi	17
Vanha seurahuone	92
Viranpitäjät, niiden palkkausohjesäännön soveltaminen eräissä suhteissa	33
Virat, lakkautetut	123
toisiin palkkaluokkiin siirretyt	124
uudet	123
Vuokrantarkkailulautakunta	43, 91
Vuokrat, kohtuuttomat	1
korkeimmat sallitut	3
Vuokraveneet, järjestyssäännöt niiden kuljettajille	49
niiden taksa	50
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahasto, sen sääntöjen muutos	63

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLINEN ASETUSKOKOELMA

JULKAISUT

1923. HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORI. N:o 1.

Sisäilyys: 1. Laki kohtuuttomien vuokrien vaatimisesta, s. 1. — 2. Korkeimmat kohtuullisiksi katsottavat kuukausivuokrat Helsingissä toukokuun 31 päivän 1923 ja kesäkuun 1 päivän 1924 välisenä aikana, s. 3. — 3. Helsingin kansanlastentarhein apulaistarkastajan johtosääntö, s. 5. — 4. Makkien puuhaanapitomaksujen perusteet, s. 5. — 5. Avomiksi tulleiden kunnallisten virkain haettaviksi julistaminen, s. 6. — 6. Helsingin kaupungin liikenneohjesääntö, s. 6.

1. Laki kohtuuttomien vuokrien vaatimisesta.

Annettu Helsingissä tammikuun 4 p:nä 1923.

(*Suomen as.-kok. 1923 : 3*).

1 §. Huoneenvuokrasäännöstelystä toukokuun 14 päivänä 1921 annetun lain nojalla säännöstelyn alaisina olleille huoneistoille voidaan niiden aseman, pinta-alan, laadun, kunnon ja muiden etujen mukaan vahvistaa korkeimmat kohtuullisiksi katsottavat vuokrat niissä kaupungeissa ja muissa asutuskeskuksissa, mitkä valtioneuvosto määrää.

Valtioneuvosto on tammikuun 18 p:nä 1923 määrännyt, että Helsingin kaupungissa sijaitseville huoneistoille on vahvistettava korkeimmat kohtuullisiksi katsottavat vuokrat. (*Suomen as.-kok. 1923:16*)

Yllämainitun lain nojalla säännöstelyn alaisina olleet huoneistot ovat: asuinhuoneistot sekä yleisten ja yleishyödyllisten laitosten ja yhdistysten vuokraamat ynnä niihin verrattavat huoneistot ottamalla huomioon, että huoneistoksi luetaan myös yksityinen huone, joka vuokrataan kalustettuna tai kalustamattomana, mutta ilman ravintoa. Poikkeuksena ovat huoneistot, jotka jälkeen kesäkuun 1 p:nä 1917 ovat asetetut tai vastedes asetetaan asuttavaan kuntoon sekä sellaiset yksityiset huoneet hotelleissa ja matkustajakodeissa, joista vuokramaksu luetaan päivältä tai viikolta kerrallaan. (*Suomen as.-kok. 1921:129*).

Edellisessä momentissa tarkoitettut korkeimmat vuokrat vahvistaa valtioneuvosto sosiaalihallituksen esityksestä.

2 §. Kaupungin- ja kunnanvaltuustolla olkoon oikeus asettaa erityinen lautakunta valvomaan tämän lain noudattamista.

3 §. Huoneiston vuokraamisesta tai muuten luovuttamisesta asuttavaksi tai muuhun tarkoitukseen käytettäväksi tehköön vuokranantaja tai luovuttaja niillä paikkakunnilla, mihin 2 §:ssä mainittu lautakunta on asetettu, valtioneuvoston antamien ohjeiden mukaisen ilmoituksen sanotulle lautakunnalle sekä antakoon sille myös muut sen tarpeelliseksi katsomat huoneiston vuokraamista tai luovuttamista selvittävät tiedot.

Valtioneuvosto on tammikuun 18 p:nä 1923 vahvistanut kaavakkeen, jota käyttäen yllämainitut ilmoitukset ovat tehtävät.
(*Suomen as.-kok. 1923:17*)

Jos sopimus huoneiston vuokraamisesta on tehty ennen kuin 2 §:ssä mainittu lautakunta on asetettu, tehtäköön edellisessä momentissa sanottu ilmoitus kuukauden kuluessa lautakunnan asettamisesta. Jos sopimus tehdään lautakunnan asettamisen jälkeen, on ilmoitus tehtävä kuukauden kuluessa siitä, kun sopimus on tehty.

4 §. Joka vuokratessaan tai muuten luovuttaessaan huoneiston tai yksityisen huoneen toiselle asuttavaksi tai muuhun tarkoitukseen käytettäväksi ottaa tai vaatii itselleen tai toiselle vahvistettua korkeinta vuokraa suuremman vuokran, maksun tai muun hyvikkeen, rangaistakoon niinkuin rikoslain 38 luvun 10 §:ssä säädetään sekä velvoitettakoon antamaan suoritetusta vuokrasta, maksusta tai hyvikkeestä takaisin se osa, jolla korkeinta vuokraa on ylitetty.

5 §. Joka pitää huoneistoa asuttavaksi vuokraamatta tai muuten käytettäväksi luovuttamatta hankkiakseen sittemmin, vuokraamalla tai luovuttamalla sen, itselleen tai toiselle vahvistettua korkeinta vuokraa suuremman vuokran, maksun tai muun hyvikkeen, rangaistakoon sakolla tai enintään vuoden vankeudella.

Jos joku hankkiakseen itselleen edellisessä momentissa mainituin tavoin kohtuuttoman edun tekee huoneiston vuokraamisesta tai luovuttamisesta valesopimuksen, pidettäköön tätä raskauttavana asianhaarana.

6 §. Jos joku, ennenkuin korkeimmat vuokrat on vahvistettu, on 4 §:ssä mainituin tavoin varannut itselleen tai toiselle sittemmin vahvistettua korkeinta vuokraa suuremman vuokran, maksun tai muun hyvikkeen eikä kahden viikon kuluessa tämän lain voimaantulosta tai, milloin korkeimmat vuokrat on vasta lain voimaantultua vahvistettu, kahden viikon kuluessa siitä ole alentanut vuokraa, maksua tai hyvikettä vahvistettuun määrään, olkoon laki niinkuin sanotussa pykälässä säädetään.

7 §. Joka muuten kuin 4 ja 5 §:ssä mainituin tavoin rikkoo tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä, rangaistakoon sakolla tai enintään kuuden kuukauden vankeudella.

8 §. Syytteet rikoksista tätä lakia vastaan on tuomioistuimissa käsiteltävä kiireellisinä.

9 §. Hovioikeuden tässä laissa mainittuja rikoksia koskevista asioista antamaan päätökseen älköön muutosta haettako.

10 §. Tässä laissa mainittuja asioita käsiteltäessä tuomioistuin, vapaasti harkittuaan kaikki esilletulleet asianhaarat, päättäköön, mitä asiassa on totena pidettävä.

11 §. Tämä laki tulee voimaan kesäkuun 1 päivänä 1923 ja on voimassa kesäkuun 1 päivään 1924. Sovelletakoon kuitenkin sen säännöksiä mainitun ajan jälkeenkin rikoksiin, jotka lain voimaoloaikana on tehty sitä tai sen nojalla annettuja määräyksiä vastaan.

2. Korkeimmat kohtuullisiksi katsottavat kuukausivuokrat Helsingissä toukokuun 31 päivän 1923 ja kesäkuun 1 päivän 1924 välisenä aikana.

Valtioneuvoston vahvistamat tammikuun 18 p:nä 1923.

Tammikuun 4 päivänä 1923 kohtuuttomien vuokrien vaatimisesta annetun lain nojalla on Helsingin kaupungissa sijaitseville sanotun lain alaisille huoneistoille toukokuun 31 päivän 1923 ja kesäkuun 1 päivän 1924 väliseksi ajaksi vahvistettu alempana mainitut korkeimmat kohtuullisiksi katsottavat kuukausivuokrat, jotka lasketaan huoneistojen lattianeliömetriltä alempana mainituissa huoneistojen mukavuus- ja laatuluokissa sekä eri piireissä. Huoneiston lattiapinta-alaksi on luettava siihen kuuluvien huoneiden yhteenlaskettu lattiapinta-ala, johon myös luetaan uunien vaatima tila sekä huoneistossa olevien säiliöiden ja lämpimän tai puolilämpimän eteisen lattiapinta-ala, mutta ei ullakolla, kellarissa eikä mahdollisesti toisessa rakennuksessa olevaa säiliötilaa.

Pohjavuokrat:

Piirit ja huoneistojen laatuluokat.	Huoneistossa, jossa ei ole eri paraati- ja keittiöportaita,			
	ja jossa on vesijohto,			ja jossa ei ole vesi- johtoa.
	sekä kylpy- huone ja W. C.	sekä joko kylpy- huone tahi W. C.	mutta ei ole kylpy- huon. eikä W. C:tä.	
<i>I piiri.</i>				
Huoneisto hyvässä kunnossa	8: 25	8: —	7: 50	7: —
» välttävässä kunn.	7: —	6: 75	6: 50	6: —
» huonossa kunnossa	5: 25	5: —	4: 75	4: 50
<i>II piiri.</i>				
Huoneisto hyvässä kunnossa	7: 75	7: 50	7: —	6: 50
» välttävässä kunn.	6: 50	6: 25	6: —	5: 50
» huonossa kunnossa	5: —	4: 75	4: 50	4: 25
<i>III piiri.</i>				
Huoneisto hyvässä kunnossa	7: 25	7: —	6: 50	6: —
» välttävässä kunn.	6: —	5: 75	5: 50	5: —
» huonossa kunnossa	4: 75	4: 50	4: 25	4: —
<i>IV piiri.</i>				
Huoneisto hyvässä kunnossa	6: 50	6: 25	6: —	5: 50
» välttävässä kunn.	5: 75	5: 50	5: 25	4: 75
» huonossa kunnossa	4: 50	4: 25	4: —	3: 75

Korotukset:

Huoneistossa, jossa on eri paraati- ja keittiöportaat, siten että edellisiin ei ole pääsyä muiden huoneistojen keittiöstä, voidaan edellämäinittuja vuokria korottaa enintään viisi (5) prosenttia.

Jos yleiselle tai yleishyödylliselle laitokselle tai yhdistykselle vuokrattu huoneisto on liikehuoneisto tahi sellaiseen verrattava, voidaan edellämäinittuja vuokria korottaa enintään 50 prosenttia.

Samoin voidaan yksityisistä kalustamattomista huoneista, jotka huoneistossa asuva vuokralainen vuokraa toiselle henkilölle, suoritettava vuokra määrätä 50 prosenttia edellämäinittuja vuokria korkeammaksi.

Jos huoneistossa on keskuslämmitys, voidaan edellämäinittuja korkeimpia kohtuullisiksi katsottavia vuokria korottaa enintään 1 markalla 70 pennillä lattianeliömetriltä kuussa kautta vuoden, edellyttäen, että halkosylen hinta on 320 markkaa, sekä sitäpaitsi vielä 5 pennillä lattianeliömetriltä jokaista täyttä 10 markkaa kohti, jolla halkosylen hinta nousee 320 markasta. Jos halkosylen hinta on 320 markkaa alempi, on vuokraa alennettava 5 pennillä lattianeliömetriltä jokaista täyttä 10 markkaa kohti, minkä halkosylen hinta on 320 markkaa alempi.

Jos huoneistossa on käytettävänä keskuslämmityksen yhteydessä annettu lämmin vesi, voidaan edellämäinittuja kohtuullisiksi katsottavia vuokria korottaa vielä enintään 10 pennillä lattianeliömetriltä kuussa, kautta vuoden, jokaista täyttä 50 päivää kohti, jolloin lämmintä vettä annetaan.

Jos huoneiston hyväksi on käytettävissä toimiva lukitseminen hissi, voidaan edellämäinittuja kohtuullisiksi katsottavia vuokria korottaa vielä enintään 25 pennillä lattianeliömetriltä kuussa, edellyttäen, että hissi on käytettävissä kautta vuoden.

I piiriin luetaan keskikaupunki, jonka rajoina ovat eteläsatama, Bernhardin-, Pikku- ja Iso Robertin-, Fredrikin- ja Kansakoulukadut, Kampin kenttä, Pohjoisrautatiekatu, linja sen päästä rautatiealueen yli Kaisaniemeen, Kaisaniemi, Liisankatu, Pohjoissatama ja Katajanokan kanava.

II piiriin luetaan koko muu kaupunki Edeslahden,¹⁾ Hesperiankadun ja Töölönlahden eteläpuolella sekä Siltasaari.

III piiriin luetaan alue viimeksimainitun linjan pohjoispuolella Nimrodinkatuun, Nordenskiöldinkadun jatkotiehen, Tallikatuun sekä Fredriksbergin ja Pääskylänkatuihin.

IV piiriin luetaan koko kaupungin alue III piirin pohjoispuolella.

Huonossa kunnossa oleviksi huoneistoiksi on luettava ainoastaan ne huoneistot, missä on lattiassa, katossa, seinissä, ovissa, ikkunoissa, uuneissa t. m. s. sellaista rakennuksessa olevaa vikaa, että sen oikeastaan pitäisi aiheuttaa asuntojen tarkastajan puuttumista asiaan; hyvässä kunnossa oleviksi huoneistoiksi on luettava sellaiset huo-

¹⁾ Oik. Taivallahti.

neistot, joissa on hyvät korkkimatot tahi parkettilattia, täydessä kunnossa oleva maalaus ja hyvin tyydyttävät seinäpaperit ja joissa ei ole mitään erityistä rakennuksessa olevaa vikaa; muut kaikki on luettava välttävässä kunnossa oleviksi huoneistoiksi.

3. Helsingin kansanlastentarhain apulaistarkastajan johtosääntö.

Kaupunginvaltuuston vahvistama tammikuun 24 p:nä 1923.

1 §. Kansanlastentarhain apulaistarkastajan valitsee kansanlastentarhain johtokunta, viran oltua johtokunnan toimesta kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavana.

2 §. Apulaistarkastajalta vaaditaan sama pätevyys kuin lastentarhainopettajattarelta.

3 §. Apulaistarkastajan asiana on:

- 1) avustaa lastentarhain, lähinnä ruotsinkielisten, tarkastuksessa;
- 2) ottaa osaa lastentarhain kansliatöihin;
- 3) olla saapuvilla johtokunnan kokouksissa; sekä
- 4) tarkastajan estettynä ollessa hoitaa hänenkin tehtäviään.

4 §. Apulaistarkastaja on Helsingin kaupungin kunnallisten viranpitäjien palvelusehtosäännön yleisten määräysten alainen.

4. Makkien puhtaanapitomaksujen perusteet.

Kaupunginvaltuuston päätös tammikuun 24 p:nä 1923.

(Vrt. kunn.-kert. 1917, s. 79).

Kaupunginvaltuusto vahvisti mainittuna päivänä seuraavat perusteet kaupungin puhtaanapitolaitoksen hoitamasta yksityisten kiinteistöjen makkien puhtaanapidosta suoritettavaa korvausta määrättäessä:

	Smk.
Vähin maksu talolta	400 vuodelta.
Maksu talolta, jossa asuu enintään 40 henk.	22 henkilöä ja vrtta kohti
» » » » 41—60 »	18—22 » » » »
» » » » 61—80 »	14—18 » » » »
» » » » 81—100 »	12—14 » » » »
» » » » 101—200 »	10—12 » » » »
» » » » yli 200:n »	8—10 » » » »
» tilapäisiltä henkilöiltä (kouluissa y. m.).....	6 » » » »
» 1—3 hevoselta	200 kappaleelta vuodessa
» 4—6 »	175 » » »
» enemmän kuin 6 hevoselta	150 » » »

sekä oikeutti puhtaanapitohallituksen yllämainittujen rajojen sisällä harkinnan mukaan kussakin yksityistapauksessa määräämään maksun, joka asianomaisen kiinteistönomistajan tulee makkien puhtaanapidosta suorittaa, ollen puheenalaisten maksujen uudet perusteet noudatettavat maaliskuun 1 p:stä 1923.

5. Avoimiksi tulleiden kunnallisten virkain haettaviksi julistaminen.

Kaupunginvaltuuston päätös helmikuun 7 p:nä 1923.

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä, että avoimiksi tulleita kunnallisia virkoja, jotka kuuluvat niiden virkojen ryhmään, mitkä ovat täytettävät oltuaan haettaviksi julistettuina määräajan kuluessa, ei ole lupa rahatoimikamarin luvatta julistaa haettaviksi, ollen kamari, ellei tällaista lupaa anneta, velvollinen alistamaan päätöksensä valtuuston tutkittavaksi, jos virka on valtuuston täytettävä, ja muissa tapauksissa aikanaan tekemään valtuustolle esityksen viran uudestijärjestelystä tai lakauttamisesta; sekä

että tämä säännös on oleva voimassa 1923 vuoden loppuun.

6. Helsingin kaupungin liikenneohjesääntö.

I—III ja V—VII luvut Uudenmaan läänin maaherran vahvistamat helmikuun 22 p:nä 1923. IV luku maistraatin vahvistama maaliskuun 10 p:nä 1923.

I L u k u.

Yleisiä säännöksiä.

1 §. Seuraavassa liikenneohjesäännössä käsitetään liikenneväylällä jokaista katua, tietä, viertotietä, jalkakäytävää, toria tahi muuta liikenteessä käytettävää yleistä paikkaa, liikennöitsijällä jokaista, joka semmoisella liikenneväylällä liikkuu, ja ajoneuvoilla kaikenlaatuisia kulkuvälineitä, jotka eivät kulje raiteilla, niinkuin vaunuja, rattaita, rekiä, automobileja sekä moottori- ja polkupyöriä. Mitä ajoneuvoista säädetään on myös soveltuville kohdin voimassa eläimestä, jota käytetään ratsastukseen tai talutetaan.

Liikennöitsijä on velvollinen noudattamaan mitä yleisessä laissa tai asetuksessa, tässä ohjesäännössä tai erikoisissa järjestysmääräyksissä on säädetty.

Poliisin tulee katsoa, ettei liikennettä kaupungin alueella häiritä, ja on ohjeita, joita poliisi tämän noudattamiseksi antaa, noudatettava.

Samaten on liikennöitsijä velvollinen noudattamaan liikenteen ohjeeksi asetetuissa kilvissä ja julkipanoissa olevia osoituksia.

2 §. Ajotiet ovat tarkoitettut etusijassa ajoneuvoliikennettä, jalkakäytävät ainoastaan jalkamiehiä sekä lapsenvaunuja ja lapsenkelkkoja sekä käsivoimin kuljetettavia rullatuoleja varten, ollen sen, joka tuollaista vaunua, kelkkaa tai tuolia kuljettaa tai vetää, soveltuville kohdin noudatettava mitä tässä alempana säädetään jalkamiehistä. Vastamainittuja ajoneuvoja alkoon jalkakäytävällä kuljetettako kahta tahi useampaa rinnakkain.

3 §. Maistraatti saakoon poliisilaitosta kuultuaan suljetuttaa liikenneväylän tahi osan siitä joko täydellisesti tai joksikin vuorokauden ajaksi kaikelta tahi määrätyn laatuisealta liikenteeltä tai määrättyyn suuntaan kulkevalta liikenteeltä.

Jos tulipalossa tai muussa tilaisuudessa on tarpeellista tilapäisesti sulkea jokin paikka tai kaupungin osa tai muutoin estää yleisöltä pääsy sinne, on tämä poliisin asia, älköönkään kukaan sen luvatta astuko suljetulle alueelle tai oleskelko siellä; tulipalotilaisuudessa saakoon sellaisen luvan myöntää palopäälystökkin.

4 §. Juhlasaatot saavat kokoontua ainoastaan ajotiellä ja kulkea ajosuunnan oikeanpuolista osaa, ja osanottajain on noudatettava määräyksiä, joita poliisi häiriintymättömän liikenteen ylläpitämiseksi antaa.

5 §. Niin kauan kuin heikosta jäädä varottavia tauluja on rannoilla julkipantuina, älköön jäälle mentäkö.

6 §. Ajoneuvoilla saa liikennöidä ainoastaan sitä tarkoitusta varten olevaa ajotietä.

7 §. Ajoneuvoja on, ellei estettä kohtaa, kuljetettava sitä ajotien puolta, joka on ajosuunnassa oikealla. Toisiaan vastaan tulevien ajoneuvojen tulee väistyä oikealle.

Vrt. asetus siitä, mitä ajajain on toisiaan vastaan tullessaan tai toistensa ohi ajaessaan varten otettava, helmikuun 25 p:ltä 1919, muutoksineen marraskuun 25 p:ltä 1921. (*Suomen as.-kok. 1919:24 ja 1921:256*)

Suoralla ajotiellä älköön kahta useampia ajoneuvoja kulkeko vierekkäin. Kadun risteyksessä älköön kuitenkaan kaksia ajoneuvoja siten kuljetettako, vaan tulee oikealla puolella olevien ajoneuvojen kulkea ensin.

Ajoneuvoilla käännyttyessä ristikkäiselle ajotielle on käännös, jos se tehdään oikealle, oleva lyhyt, mutta jos se tehdään vasemmalle, on se käyvä pitkässä kaaressa.

8 §. Ajoneuvojen ristikkäin kohdatessa toisensa on oikealta tulevien kuljettava ensin.

Raitiovaunun ja ajoneuvojen ristikkäin kohdatessa toisensa on raitiovaunun kuljettava ensin.

Hitaimmin ajavain on kuljettava mahdollisimman likellä jalkakäytävää ja jätettävä kadun keskikohta vapaaksi nopeammin kulkeville ajoneuvoille. Mikään ajoneuvojen tahi kuorman osa älköön kuitenkaan ulottuko jalkakäytävälle.

9 §. Ajoneuvojen on sivuutettava toiset vasemmalta puolelta; kuitenkin ei raitiovaunua saa sivuuttaa vasemmalta puolelta, jos raide sijaitsee keskellä katuja.

Kadunristeyksissä tai paikoilla, missä tungosta saattaa syntyä, olkoon sivuuttaminen kielletty.

Kun kahdet ajoneuvot sivuaessa kulkee rinnakkain, älkööt kolmannet ajoneuvot näitä sivuuttako.

10 §. Raitiovaunujen pysäkillä missä odotuskorokkeita on raitiotien kumpaisellakin puolella, olkoon kaikki odotuskorokkeiden välinen ajoneuvoliikenne kielletty.

Raitiovaunun seisossa pysäkillä ja matkustajain siitä poistuessa tahi siihen noustessa eivät ajoneuvot saa siitä ohi kulkea, ellei pysäkillä ole odotuskoroketta.

11 §. Ajotien vasemmalle puolelle pysähdytettäviä ajoneuvoja alkoon käännettävä ajotien poikki, ennenkuin on tarpeellista.

Jos liikenneväylä on niin ahdas, että kohdatessa toisen liikennöitsijän täytyy väistyä sivulle, väistäkään jalkamies ratsastajaa, ratsastaja ajajaa, rattaat vaunuja, pienemmät vaunut isompia, tyhjat ja henkilöitä kuljettavat ajoneuvot kuormattuja sekä pienempää kuormaa kuljettavat ajoneuvot suurempaa kuormaa kuljettavia.

12 §. Poliisimiehen suullisesti tai käden viittauksella antamaa määräystä liikenteestä ajotiellä on noudatettava siinäkin tapauksessa, ettei määräys ole tässä ohjesäännössä olevain yksityiskohtaisten määräysten mukainen.

Jos liikenneväylällä, missä liikenne on vilkas, havaitaan tarpeelliseksi rajoittaa ajoneuvojen tahi eräänlaatuisten ajoneuvojen liikennettä, antakoon maistraatti siitä määräyksiä.

13 §. Suljetuin rivein kulkevalle sotaväelle, ruumissaattueelle tai muulle kulkueelle, toimeensa rientäville paloajoneuvoille, sairaankuljetus- tahi poliisi-vaunulle, raitiovaunulle sekä kadun kasteluun tahi puhdistukseen käytetylle vaunulle ovat muut liikennöitsijät velvolliset pitämään tien vapaana.

Tilavaa tavaraa alkoon pakottavatta syyttä purettako kadulle tahi kuormattako siinä.

14 §. Hurjasta ajosta ja ratsastuksesta säädetään rikoslain 44 luvun 16 §:ssä.

Ajoneuvojen kuljettaja on velvollinen noudattamaan kaikkea huolekkuutta ja varovaisuutta, mikä tapaturmain välttämiseksi tahi muutoin muihin liikennöitsijöihin nähden on tarpeellinen.

Kello yhdeksästä (9) illalla kello seitsemään (7) aamulla on pyörillä kulkevain ajoneuvojen, jotka eivät ole varustetut kumirenkailla, ajettava käyden.

Kulkunopeutta on niinkään vähennettävä:

a) kadun- tahi tienristeyksessä ja toripaikalla kaupankäynnin aikana,

b) paikoilla, missä liikenne on vilkas,

c) liukkaalla tiellä,

d) teatteriin tahi rautatienasemalle tahi muuhun semmoiseen paikkaan saapuessa ja sieltä poistuessa,

e) pihamaalle tullessa ja sieltä poistuessa,

f) jyrkänlaisesti viettävää ajotietä kulkiessa,

g) liikenneväylissä, joihin nähden maistraatti on niin määrännyt.

Raskaita tavaroita kuljettavain ajoneuvojen on liikuttava hitaasti.

Sairaalan sivuitse kulkiessa on ajoneuvoja kuljetettava niin, että mahdollisimman vähäinen kolina syntyy.

Pehmeällä tai likaisella tiellä on ajoneuvoja kuljetettava niin varovasti, etteivät liikennöitsijät ja ajotien varrella olevat rakennukset ja laitokset joudu alttiiksi liian räiskymiselle.

Tämän liikenneohjesäännön säännökset kulkunopeudesta eivät koske toimeensa rientäviä poliisi- ja paloajoneuvoja, sairaankuljetukseen käytettyjä ajoneuvoja eivätkä puolustuslaitoksen omistamia moottoriajoneuvoja, kun niitä käytetään virantoimituksessa.

Puolustuslaitoksen omistamiin moottoriajoneuvoihin nähden ovat voimassa puolustusministeriön marraskuun 9 p:nä 1922 antamat määräykset.

15 §. Ajoneuvoja alkoon pakottavatta syyttä jätettävä seiso-
maan ajotielle.

Keskelle ajotietä taikka liikenneväyläin risteykseen tahi missä on jalkakäytävä tahi missä jalkapolkua talvisaikaan pidetään ajotien poikki eivät ajoneuvot saa pysähtyä. Ajoneuvoja alkoon myöskään jätettävä seiso-
maan niin lähelle liikenneväyläin risteystä, että siitä koituu haittaa liikenteelle. Poliisimiehellä on oikeus kieltää ajoneuvojen pysädyttämisen muullakin paikalla, jos liikenteelle siitä syntyisi estettä.

Ajoneuvojen seisoessa ajotien laidassa alkoon ajoneuvoja pysädytettävä ajotien vastapäiselle puolelle, ellei niiden välillä ole riittävästi tilaa kaksien ajoneuvojen esteettömälle rinnakkaiselle kululle.

16 §. Yhteen- tahi yliajon sattuessa on ajoneuvojen pysädyttävä.

Missä rautatie leikkaa ajotietä tahi jalkakäytävää, on paikalle asetettuja merkinantolaitteita ja julkipanoja sekä rautatiepalvelijaston antamia ohjeita noudatettava.

17 §. Kuorman leveys ei saa olla puolta kolmatta (2.5) metriä eikä kuorman korkeus, maasta lukien, neljää (4) metriä suurempi eikä myöskään ajoneuvojen ja kuorman yhteenlaskettu paino ylitä kahdeksaatuhatta (8,000) kilogrammaa. Kuitenkin saakoon poliisi pyynnöstä sallia tilapäisen poikkeuksen tästä säännöksestä.

Jos mainitun painoisen kuorman harkitaan saattavan sillan tai ajotien kestävyys vaaraan tai muutoin voivan aikaansaada vahinkoa, antakoon maistraatti kuljetuksesta sellaisella paikalla erityisen määräyksen, joka on paikalle asetetulla julkipanolla saatettava tiedoksi.

Kuorma-automobiiliin, jota kuormineen kuljetetaan vierto- tahi maantiellä kaupungin alueella, suurimmasta luvallisesta painosta säädetään automobiililiikenteestä lokakuun 14 päivänä 1922 annetussa asetuksessa.

18 §. Kuljetettavain esineiden tulee olla ajoneuvoihin niin kiinnitettyinä, etteivät ne matkalla irtaannu tai putoa tai peljätä hevosta tai aikaansaa kuorman kaatumista eivätkä vahingoita ajajia eikä jalkamiehiä, eivätkä ne myöskään saa kokonaan tahi osittain laahata maassa ajoneuvojen jäljessä.

19 §. Rämisevää tavaraa alkoon liikenneväylällä kuljetettako, ellei ole ryhdytty toimenpiteeseen kolinan välttämiseksi tahi mahdollisimmassa määrin heikentämiseksi.

Kalkin, jauhetun liidun, hiilien, punavärin ja muiden aineiden, jotka voivat pölytä tai levittää pahaa hajua, tulee kuljetettaessa olla niin säilöönpantuina, että semmoiset haitat välttyvät.

20 §. Aiheettomasti alkoon ajoneuvoja kuljetettako hinaamalla toisten ajoneuvojen jäljessä.

Käsirattaita tahi rekeä on lupa työntää edellään ainoastaan, jos

kuljettajalla on vapaa näköala tielle ajoneuvojen edessä ja molemmin puolin.

21 §. Työajoneuvoissa, jotka kuuluvat tämän kaupungin asukkaalle, pitää, kun niitä käytetään, olla laatta, jossa omistajan nimi tai toiminimi sekä hänen tahi toiminimen osoite on osoitettu selvin, vähintään yhdeksän (9) senttimetrin korkuisin kirjaimin.

Jos sama henkilö tai toiminimi omistaa useita tuollaisia ajoneuvoja, tulee jokaisten niistä sitä paitsi olla merkittyinä erityisellä, laatassa vähintään yhdeksän (9) senttimetrin korkuisin numeromerkein osoitetulla numerolla.

Tuollaisen laatan tulee ajoneuvoja käytettäessä olla kiinnitettynä niihin niin, että kirjoitus on täysin näkyvissä.

Pika-ajurin ajoneuvoista ja lihan tai maidon kuljetukseen käytettävistä ajoneuvoista on muutoin voimassa mitä niistä on erittäin säädetty.

Lihan tai maidon kuljetukseen käytettäviä ajoneuvoja koskevat säädökset löytyvät Helsingin kaupungin terveydenhoitojärjestyksen, joulukuun 20 p:ltä 1917, II luvun 15 ja 31 §§:ssä. (*Kunn. as.-kok. 1917:4*)

22 §. Paitsi niitä, jotka ovat säädettyssä järjestyksessä saaneet luvan pika-ajureina, kuorma-ajureina, palkkasoutajina, kaupungin läheteinä tai kantajina tai automobiililla, höyrypurrella tai moottori-veneellä palvella yleistä liikennettä, alkoon kukaan julkisesti tarjoutuko sillä tavoin kuljettamaan henkilöitä eikä tavaroita.

II Luku.

Kävelyliikenteestä.

23 §. Kansanjoukon, joka häiritsee liikennettä, tulee poliisi-miehen kehoituksesta heti hajaantua.

Sen, joka pysähtyy jalkakäytävälle, on jätettävä tilaa jalkamiehille, niin että he voivat esteettömästi ohikulkea.

Henkilöjen, jotka seisovat tai muutoin oleskelevat pitemmän aikaa samalla paikalla liikenneväylällä, tulee, jos heidän läsnäolonsa saattaa tuottaa estettä liikenteelle, poliisimiehen kehoituksesta poistua paikalta.

24 §. Jalkamies kulkekoon jalkakäytävällä molempiin suuntiin, mutta vastaantullessa on väistytävä oikealle.

Vilkaasti liikennöityihin liikenneväyliin nähden antakoon maistraatti määräyksen, että yleisön tulee käyttää sitä jalkakäytävää, jolla kulkevista ajotie on vasemmalla.

Jos erikoistapauksessa ilmenee tarvetta täten järjestää liikenne, antakoon poliisimies siitä määräyksen.

Jalkamies alkoon tarpeettomasti käyttämällä ajotietä aikaansaako estettä tahi haittaa liikenteelle.

Ajotien yli kulkiessaan tulee jalkamiehen kiinnittää huomionsa ajoliikenteeseen alkoonkä tämän vilkaana ollessa käykö viistosuuntaan, vaan kadun poikki.

Vanhempain ja edusmiesten tulee katsoa, etteivät lapset tarpeettomasti oleskele ajotiellä.

25 §. Vaalitoimituksessa, kokouksessa, julkisessa näytännössä, rautatienasemalla, höyrylaivan lähtö- tai tulopaikalla tai muussa tilaisuudessa, missä tungosta liikenneväylässä voi syntyä sen johdosta, että suurempi väkijoukko haluaa yhtäikaa päästä perille, on poliisimiehen käskystä ja hänen ohjauksensa mukaan muodostettava jono, johon kukaan älköön tunkeutuko.

26 §. Jalkakäytävällä älköön kuljetettako taakkaa, joka on omansa vahingoittamaan, estämään tai haittaamaan kulkijoita.

III Luku.

Hevosajoneuvoliikenteestä.

27 §. Jos ajaja poistuu kadulla olevista ajoneuvoista jättämättä ajoneuvojen eteen valjastettua hevosta toisen henkilön hoitoon, ovat hevosien etujalat yhteensidottavat tai on muuhun tyydyttävään toimenpiteeseen ryhdyttävä hevosien poistumisen estämiseksi.

Vauhkoa hevosta ei kuitenkaan saa jättää silmälläpitoa vaille.

Hevosta älköön poliisimiehen luvatta ruokittako liikenneväylällä tai valjaista päästettynä sinne jätettävä.

Lyhty-, lennätin-, puhelin- tai raitiotiepatsaisiin ei hevosta saa sitoa.

28 §. Ajajan tiellä olevia jalkamiehiä on varotettava huutamalla tahi merkillä, mutta elleivät he ota huomioon huutoa tai merkkiä, on ajajan väistyttävä tai pysähdytettävä ajoneuvonsa.

Ojentamalla ruoskaansa tai oikeaa tai vasenta kättänsä on ajajan osoitettava aikovansa kääntyä oikealle tai vasemmalle sekä kohottamalla ruoskaansa tai kättänsä ilmoitettava takaapäin lähestyville ajoneuvoille aikomuksestaan hiljentää vauhtia tai pysähtyä.

29 §. Ajoneuvoja ei saa kuormata niin raskaasti eikä sillä tavoin, että hevonen liiaksi rasittuu.

Tarttuvaa tautia tahi ulkonaista vammaa potevaa samoin kuin uupunuttakaan hevosta ei saa käyttää liikenteeseen.

Purevaksi tunnetulla hevosella on pidettävä luja kuonokoppa.

30 §. Kakkulavaljaat ovat kielletyt, paitsi erittäin raskaita kuormia kuljetettaessa.

Reellä ajettaessa on heliseviä kelloja tai kulkusia käytettävä.

31 §. Ajoneuvojen kuljettajan tulee omata tarpeellinen taito ja tottumus, eikä hän matkalla saa toimittaa mitään, mikä voi johtaa hänen huomionsa pois ajamisesta.

Kuuttatoista vuotta nuorempaa henkilöä ei poliisilaitoksen luvatta saa käyttää ajotehtäviin.

Se, joka ajoon lähettää kelpaamattoman tai muutoin sopimattoman henkilön, on edesvastauksen alainen.

32 §. Ajoneuvojen liikkeellä ollessa tulee ajajalla joko olla semmoinen paikka ajoneuvoissa, että hän esteettömästi voi nähdä tien ajoneuvojen edessä ja molemmilta puolilta, taikka tulee myös

hänen käydä ajoneuvojen sivulla enintään metrin päässä niistä, valmiina tarpeen vaatiessa heti ne pysähdyttämään.

33 §. Ajaja ei saa käydä pitkin jalkakäytävää.

Ruoskaa ei ajaja saa käyttää tarpeettomasti eikä sillä tavoin, että siitä on hankaluutta muille liikennöitsijöille.

34 §. Pika- ja kuorma-ajureihin nähden olkoon soveltuvilta kohdin noudatettavana mitä voimassa olevissa tai vastedes annettavissa järjestyssäännöissä säädetään.

Vrt. Helsingin kaupungin pika-ajurien järjestyssäännöt, heinäkuun 27 p:ltä 1908, muutoksineen helmikuun 13 p:ltä 1911 ja lokakuun 25 p:ltä 1922 (*Kunn. as.-kok. 1911 kod., s. 429 ja 1922:3*) ja Helsingin kaupungin kuorma-ajurien järjestyssäännöt, syyskuun 10 p:ltä 1892, muutoksineen huhtikuun 22 p:ltä 1895. (*Kunn. as.-kok. 1911 kod., s. 443*).

IV Luku.

Automobiililiikenteestä.

35 §. Automobiililla tarkoitetaan tässä liikenneohjesäännössä kaikkia henkilöjen tai tavarain kuljetukseen käytettäviä ajoneuvoja, joita kuljettaa voimakone (moottori) ja jotka eivät ole tarkoitettut kiskoilla kulkeviksi.

36 §. Automobiilissa on pidettävä:

nelipyöräisen automobiilin etupuolella kaksi lyhtyä, sijoitettuina kumpikin eri puolelleen vaunua ja yhtä korkealle maasta sekä levittäen valkeaa valoa, joka valaisee tien selvästi vähintään kymmenen (10) metrin pituudelta automobiilin edessä, sekä kolmipyöräisen automobiilin ja moottoripyörän etupuolella yksi tuollainen lyhty; automobiilin takana lyhty, joka valkealla valolla selvästi valaisee automobiilin tuntomerkin ja niinkään osoittaa punaista valoa taaksepäin.

Sinä aikana, jolloin katuvalaistus toimii, tai sakean sumun vallitessa alkoon automobiilia käytettävä, elleivät edellä mainitut lyhdyt ole sytyttyinä.

Jos moottoripyörällä on sivuvaunu, tulee senkin etupuolella olla lyhty.

Valonheittäjää taikka häikäiseviä lyhtyjä alkoon käytettävä Töölön, Nordenskiöldintien ja Sörnäsän rautatien ylimenopaikan eteläpuolisella kaupunginasemakaavan alueella.

Moottorin tulee käytettäessä olla semmoisessa kunnossa, ettei siitä leviä savua, höyryä eikä pahanhajuista kaasua siinä määrin eikä sillä tavoin, että siitä syntyy hankaluutta.

37 §. Automobiililla ajaessaan on kuljettajan noudatettava mahdollisimman suurta varovaisuutta tapaturman ja vahingon ehkäisemiseksi sekä pantava tarpeellista huomiota muihin liikennöitsijöihin.

Automobiilinkuljettaja alkoon kaupungissa ajaessaan tupakoiko.

38 §. Henkilöliikenteeseen käytettävää automobiilia saa kuljettaa päivänvalon aikana enintään kolmenkymmenen (30) kilometrin

nopeudella tunnissa. Pimeässä tai sumussa olkoon ajonopeus enintään kaksikymmentä (20) kilometriä tunnissa.

39 §. Kuorma-automobiilin suurin luvallinen kulkunopeus olkoon:

a) automobiilin bruttopainon ollessa enintään kolme (3) tonnia kaksikymmentä (20) kilometriä tunnissa päivänvalon aikana ja viisitoista (15) kilometriä pimeän tai sumun vallitessa sekä

b) automobiilin bruttopainon ylittäessä kolme (3) tonnia viisitoista (15) kilometriä tunnissa päivänvalon aikana ja kymmenen (10) kilometriä pimeän tai sumun vallitessa.

Jos kuorma-automobiilissa on ilmarenkaat, voi nopeuden lisätä enintään kymmenen (10) kilometriä tunnissa, kuitenkin siten, että suurin luvallinen ajonopeus pimeän tai sumun vallitessa on kaksikymmentä (20) kilometriä.

Kaupunginasemakaavan alueella saa käyttää ainoastaan kumipyörärenkaisia (ilmatäytteisiä tai täyteläisiä) kuorma-automobiileja.

40 §. Merkinantotorvea on tarpeen vaatiessa aina käytettävä.

Kuljettaessa silloilla ja liikenneväyläin risteyksissä sekä vilkkaaliikenteisillä tai semmoisilla paikoilla, missä ajotie ei ole pitemmältä näkyvissä kuin viisitoista (15) metriä, on äänekkäitä varotusmerkkejä ajoissa annettava.

Merkinanto ei vapauta kuljettajaa velvollisuudesta noudattaa varovaisuutta. Hyödytön tai häikäilemätön merkkien antaminen samoin kuin koneen n. s. syöksy-ovat kielletyt, erittäinkin kello yhdentoista (11) jälkeen puolenpäivän ja kello kahdeksan (8) edellä puolenpäivän välisenä aikana, jolloin ainoastaan kumea-(syvä-)äänistä merkinantotorvea saa käyttää.

Käännös automobiililla on tehtävä kehässä, mutta ellei tämä ole mahdollista, olkoon peräyttämisen sallittu ristikkäiselle ajotielle.

Ojentamalla oikea tai vasen kätensä sivulle on kuljettajan mikäli mahdollista osoitettava aikovansa kääntyä oikealle tai vasemmalle sekä kohottamalla kätensä ilmoitettava takaapäin lähestyville ajoneuvoille aikovansa hiljentää vauhtia tai pysähtyä.

41 §. Jos kuljettaja jättää automobiilin vaarinpidotta liikenneväylälle, olkoon velvollinen pysähdyttämään moottorin ja ryhtymään semmoiseen toimenpiteeseen, ettei automobiili itsestään voi tulla käyntiin.

Avointa äänenhillitsijää (vapaata poistoa) alkoon käytettävä.

42 §. Jos sattuu tapaturma, joka on aiheutunut automobiilin käyttämisestä tai on sen yhteydessä, on automobiilinkuljettajan heti pysähdyttävä ja käskystä ilmoitettava nimi ja asunto sekä, jos niin tarvitaan, avustettava vahingoittuneita.

Samoin on automobiilinkuljettaja velvollinen poliisimiehen kehoituksesta tahi merkinannosta heti pysähtymään ja antamaan tiedot, joita häneltä ehkä vaaditaan sekä hänestä itsestään että automobiilista, ja näyttämään hänelle annetun ajokortin sekä asianmukaisen otteen moottoriajoneuvorekisteristä.

43 §. Muutoin olkoon soveltuilta kohdin noudatettava mitä säädetään:

a) automobiililiikenteestä lokakuun 14 päivänä 1922 annetussa asetuksessa,

(*Suomen as.-kok. 1922:237*)

b) valtioneuvoston toukokuun 18 päivänä 1922 tekemässä päätöksessä automobiilien ja moottoripyörien rekisteröimisestä ja katsastuksesta,

(*Suomen as.-kok. 1922:117*)

c) Helsingin kaupungin automobiililiikenteestä voimassa olevissa tai vastedes annettavissa järjestyssäännöissä,

Vrt. järjestyssäännöt automobiililiikenteelle Helsingin kaupungissa, marraskuun 7 p:ltä 1914, muutoksineen tammikuun 30 p:ltä 1922. (*Kunn. as.-kok. 1914:4 ja 1922:2*)

d) ammattimaisen automobiililiikenteen harjoittamisesta Helsingin kaupungissa voimassa olevissa tai vastedes annettavissa järjestyssäännöissä.

Vrt. järjestyssäännöt ammattimaisen automobiililiikenteen harjoittamiselle Helsingin kaupungissa, marraskuun 7 p:ltä 1914, muutoksineen lokakuun 8 p:ltä 1921 ja lokakuun 25 p:ltä 1922. (*Kunn. as.-kok. 1914:4, 1921:4 ja 1922:3*)

Vrt. sitäpaits: asetukset moottoriajoneuvoliikennettä koskevan kansainvälisen sopimuksen, hyväksytty Pariisissa lokakuun 11 p:nä 1909, voimaansaattamisesta Suomessa, maaliskuun 27 p:ltä 1922 (*Suomen as.-kok. 1922:84*) ja asetukset kansainvälisten matkalupakirjain antamisesta moottoriajoneuvoliikennettä koskevan kansainvälisen sopimuksen mukaan, huhtikuun 29 p:ltä 1922. (*Suomen as.-kok. 1922:101*)

V L u k u.

Raitiotieliikenteestä.

44 §. Raitiovaunun kuljettajan on annettava merkki hälytyskellolla:

1) ennenkuin vaunu sivuuttaa ristikkäisen liikenneväylän, vähintään kymmenen (10) metrin päässä kulmauksesta; sekä

2) kun henkilöjä, eläimiä tai esineitä on vaunun tiellä sekä muissa tiloissa, kun sitä on tarpeen tapaturman, yhteentörmäyksen tai haitan estämiseksi.

Huonosti valaistuilla paikoilla kulkiessa sekä sakean sumun tai lumituiskun vallitessa pitää hälytyskellon soida alinomaa.

Vaaran uhatessa käyttököön kuljettaja vihellintäkin.

45 §. Kulkunopeus alkoon ylittääkö viittäkolmatta (25) kilometriä tunnissa (= 416 metriä minuutissa), ja on se vähennettävä siihen määrään, että vaunu on käsijarrulla pysähdytettävissä yhden vaununmitan matkalla, seuraavissa tapauksissa:

1) vilkasliikenteisillä rataosilla,

2) kadunkulmauksista kääntyessä,

3) katkaisevaa ajotietä kulkiessa,

4) raiteelta toiselle siirtyessä, sekä

5) ihmisten, eläinten tai muun liikenne-esteen esiintyessä raiteella.

46 §. Raitiovaunu on seisautettava:

1) kun avuton henkilö tai lapsi, joka ei kykene itseään hoitamaan, on sen tiellä,

- 2) kun onnettomuus muutoin ei ole vältettävissä,
- 3) toimeensa rientävien paloajoneuvojen lähestyessä,
- 4) kun pysähdysmerkki on annettu, sekä
- 5) poliisimiehen merkinannosta.

47 §. Pimeän tultua on raitiovaunun sisus ja sillat pidettävä riittävästi valaistuinä sekä säädetyt ulkopuoliset lyhdyt sytytettynä.

48 §. Raitiovaunulle tai jollekin sen osalle vahvistettua matkustajalukua ei saa ylittää.

49 §. Kahden peräkkäin kulkevan vaunun tahi vaunujunan välille on aina jätettävä niin pitkä välimatka, että viimeisen vaunun tai junan kuljettaja varmasti voi pysähdyttää vaununsa sen törmäämättä edelläkulkevaan vaunuun tai junaan.

50 §. Raitiovaunun lähestyessä, annettiinpa siitä merkki tai ei, tulee liikennöitsijän heti poistua raiteelta.

51 §. Raitiovaunuun alkoon päästettäkö henkilöitä, jotka ilmeisesti ovat päihtyneitä tai epäsiistejä tai vastenmielisellä hajulla tai muusta syystä voivat tuottaa ikävyyttä tai haittaa matkustajille.

Raitiovaunussa alkoon matkustaja kuljettako mukanaan koiria eikä myöskään tavaraa, josta tilavuutensa tai laatunsa vuoksi voi olla haittaa.

52 §. Junailijan asia on ylläpitää järjestystä vaunussa, ja on hänen sitä tarkoittavia käskyjään noudatettava.

53 §. Keskusteleminen virantoimituksessa olevan kuljettajan kanssa on kielletty.

Niinikään olkoon matkustajan kielletty paitsi tapaturman uhatessa antamasta lähtö- tai pysähdysmerkkiä taikka koskemasta vaunun ohjauslaitteisiin.

54 §. Muutoin olkoon soveltuville kohdin noudatettava mitä voimassa olevissa tai vastedes annettavissa järjestyssäännöissä liikenteen harjoittamisesta Helsingin sähköraitioiteillä sekä raitioiteiden käyttämisestä koskevista määräyksissä säädetään.

Vrt. Helsingin sähköraitioiteiden liikenteessä noudatettavat järjestyssäännöt, marraskuun 26 piltä 1900, muutoksineen elokuun 9 piltä 1913 (*Kunn. as.-kok. 1911 kod., s. 396 ja 1913:3*) ja Helsingin sähköraitioiteiden käyttämisessä noudatettavia määräyksiä, maaliskuun 11 piltä 1901. (*Kunn. as.-kok. 1911 kod., s. 403*)

VI Luku.

Pyöräilyliikenteestä.

55 §. Pyöräilyä ei saa harjoittaa kaupungin esplanadeissa eikä puistikoissa, ei myöskään poliisilaitoksen luvatta muualla kuin ajoon tai ratsastukseen käytettäväksi luovutetuilla liikenneväylillä, paitsi kaupungin puistoissa kello neljän (4) ja yhdeksän (9) välillä aamupäivin; kuitenkin sallittakoon kymmentä vuotta nuorempain lasten siellä käyttää polkupyörää muinakin aikoina, kun se voi haitata käydä päinsä.

56 §. Liikenneväyliä ei saa käyttää ajoharjoituksiin eikä edes-

takaiseen ajoon, ja on niinikään kielletty rinnakkain kuljettamasta useampaa kuin kahta polkupyörää.

57 §. Jokaisella, joka pyöräilee kaupungin alueella olevilla liikenneväylillä, pitää olla polkupyörän taakse näkyvälle paikalle kiinnitetty numerolaatta, jonka numerojen, maalattuina valkealla värillä tummalle pohjalle, pitää olla vähintään kahdeksan (8) senttimetriä korkeat.

Sinä aikana, jolloin katuvalaistus toimii, on polkupyörässä pidettävä sytytettynä lyhtyä.

Numero ei saa pyöräillessä olla peitettynä.

58 §. Ilmoituksen johdosta antaa poliisilaitos tiedon, mitä numeroa polkupyörässä on käytettävä, sekä siitä todistuksen, jossa mainitaan polkupyörän omistajan nimi, ammatti ja osoite.

Siten annetun numeron saa ainoastaan poliisilaitokseen tehdyn ilmoituksen jälkeen toiselle luovuttaa.

59 §. Polkupyörässä tulee olla kimeä-ääninen soittokello tai merkinantotorvi.

60 §. Pyöräilevä on velvollinen soveltuvilta kohdin noudattamaan mitä tämän ohjesäännön 37 §:n 1 mom:ssa ja 40 §:ssä automobiileista säädetään sekä polkupyörän käyttämisestä voimassa olevia tai vastedes annettavia erikoismääräyksiä.

Määräykset, jotka sisältyvät pyöräilyssä noudatettaviin ohjeisiin huhtikuun 8 p:ltä 1895 myöhempine lisäyksineen, ovat kaikki otetut liikenneohjesääntöön.

VII Luku.

Rangaistusmääräyksiä.

61 §. Tämän liikenneohjesäännön rikkomisesta rangaistetaan syylinen, ellei yleisessä laissa, voimassa olevissa asetuksissa tai järjestyssäännöissä ole erityistä rangaistusta määrätty, enintään neljäkymmenellä (40) päiväsakolla, jollei rikkomuksesta katsota varoituksen riittävän.

Liikennettä koskevat määräykset Helsingin kaupungin poliisijärjestyksen, lokakuun 30 p:ltä 1908, II:n luvun 7—43 §:ssä, muutoksineen elokuun 26 p:ltä 1913 ja huhtikuun 4 p:ltä 1916 ovat tämän liikenneohjesäännön kautta osittain kumotut. (*Kunn. as.-kok. 1918:4*).

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLINEN ASETUSKOKOELMA

JULKAISSUT

1923. HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORI. N:o 2.

Sisällys: 7. Avustus- ja kuoletuslainain myöntäminen pienasuntojen rakentamisen edistämiseksi, s. 17. — 8. Helsingin kaupungin köyhäinhoidon ohjesääntö, s. 23. — 9. Helsingin kaupungin kunnalliskodin ohjesääntö, s. 28. — 10. Helsingin kaupungin työlaitosten ohjesääntö, s. 30.

7. Avustus- ja kuoletuslainain myöntäminen pienasuntojen rakentamisen edistämiseksi.

Valtioneuvoston päätös helmikuun 9 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923 : 50)

I L u k u.

Valtion pienasuntolainoista yleensä.

1 §. Valtiovaroista myönnetään kunnille, joissa huomattava asutuspula vallitsee, vuoden 1923 aikana avustusta pienasuntojen rakentamisen edistämiseksi.

Tämä avustus annetaan:

1:ksi avustuslainoina ja

2:ksi kuoletuslainoina.

Lainoja maalaiskunnille maataloustyöväen asunto-olojen parantamiseksi myönnetään siinä järjestyksessä kuin siitä on erikseen säädetty.

2 §. Avustus- ja kuoletuslainoja annetaan sellaisia uutisrakennusyrityksiä varten, jotka pääasiallisesti sisältävät enintään sadan neliömetrin laajuisia asuntoja ja joiden kestävyys on arvioitava vähintään viideksikymmeneksi vuodeksi. Lainojen suuruutta määrättäessä otetaan huomioon ainoastaan ne rakennuskustannukset, jotka aiheutuvat enintään sadan neliömetrin laajuuksien asuntojen rakentamisesta.

Rakennusyrityksen, jolle avustus- tai kuoletuslaina voidaan myöntää, tulee yleensä olla pantu alkuun syyskuun 1 päivän jälkeen 1922 ja ennen joulukuun 31 päivää 1923. Rakennusten tulee valmistua asuttavaan kuntoon viimeistään lokakuun 15 päiväksi 1924.

3 §. Rakennustoiminta, jonka tukemiseksi avustuslainoja myönnetään, voi olla joko kunnan itsensä tai yleishyödyllisen rakennusyhtymän harjoittamaa taikka myöskin sellaisen yksityisen henkilön rakennustoimintaa, joka kunnalta vuokraamalleen maalle rakennuttaa itselleen oman kodin.

Yleishyödyllisellä rakennusyhtymällä tarkoitetaan tässä asunto-osakeyhtiötä, joka sääntöjensä mukaan on sitoutunut olemaan jakamatta osakkailleen suurempaa osinkoa osakepääomalle kuin yhden prosentin yli sen talletuskoron keskimäärää, minkä pankkiyhdistykseen kuuluvat pankit edellisen vuoden kuluessa ovat suorittaneet kuuden kuukauden irtisanomisajalla tehdyille talletuksille, sekä asunto-osuuskuntaa, joka pääasiallisesti jäsenilleen vuokrattavaksi rakentaa asuntoja.

Avustuslainaa saavan yhtymän hallitukseen on kunnalla oleva oikeus valita enemmistö jäseniä.

Vrt. kaupunginvaltuuston päätökset helmikuun 9 p:ltä ja maaliskuun 9 p:ltä 1921, joiden mukaan rahatomikamari on oikeutettu kaupungin avustusta nauttivien yleishyödyllisten rakennusyhtymien hallituksiin valitsemaan enemmistön jäseniä.

4 §. Valtion avustuksella toimeenpantavia rakennustoita järjestettäessä on ensi sijassa käytettävä asianomaisessa kunnassa henkikirjoitettua ja siellä asuvaa rakennustyöväkeä.

I I L u k u.

Avustuslainat.

5 §. Avustuslainoja yleishyödyllisen rakennustoiminnan tukemiseksi myönnetään kunnille ainoastaan ehdolla, että asianomainen kunta maksutta omistusoikeudella tai vähintään viidenkymmenen vuoden vuokra-ajalla enintään yhden pennin vuokramaksua vastaan neliömetritä myöntää rakennuttajalle tontin sekä sen lisäksi joko rahassa, luovuttamalla rakennusaineita alennettuun hintaan tai muulla tavalla samojen perusteiden mukaan kuin valtion avustusta myönnetään, sijoittaa rakennusyritykseen vähintään viisitoista prosenttia rakennuskustannuksista, milloin kysymys on yleishyödyllisen rakennusyhtymän rakennusyrityksestä, tahi vähintään kymmenen prosenttia rakennuskustannuksista, milloin kysymys on oman kodin rakennuttajan rakennusyrityksestä.

Harkinnan mukaan voidaan yksityisen henkilön tai yhteisön myöntämää vastaavaa avustusta pitää tässä kosketellun kunnallisen avustuksen veroisena.

6 §. Avustuslaina myönnetään korottomana lainana kunnan antamaa velkakirjaa vastaan. Avustuslainan suuruus on silloin, kun se myönnetään kunnan omaa tai yleishyödyllisen rakennusyhtymän rakennusyritystä varten, enintään kolmekymmentä prosenttia arvioiduista ja sosialiministeriön hyväksymistä rakennuskustannuksista, mutta silloin, kun se myönnetään yksityisen omaa kotia rakennuttavan henkilön rakennustoiminnan tukemiseksi, enintään kaksikymmentä prosenttia edellämainituista rakennuskustannuksista. Valtio sitoutuu puolestaan olemaan irtisanomatta lainaa kymmenen vuoden aikana edellyttämällä, että lainan saannin ehdot täytetään.

7 §. Hyvissä ajoin ennen kymmenen vuoden kulumista velkakirjan antamisesta lukien otetaan sosialiministeriön toimesta valtioneuvoston antamien tarkempien määräysten mukaisesti tarkastettavaksi, kuinka suuri osa niistä rakennuskustannuksista, joiden mukaan avustuslaina on myönnetty, silloin vallitsevan vuokratason perusteella on katsottava taloudellisesti kannattavaksi pääomansijoitukseksi. Taloudellisesti kannattavana pääomansijoituksena pidetään tällöin sitä osaa rakennuspääomasta, joka vastaa paikkakunnalla vastaavanlaatuisten talojen huoneistoista yleensä tänä ajankohtana suoritettun vuokran pääoma-arvoa, kun sanottu vuokra pääomitetaan silloin yleisen kiinteistötulojen pääomittamisprosentin mukaan.

Jos näin saatu arvo osottautuu pienemmäksi kuin mitä rakennuskustannukset olivat, luopuu valtio vaatimasta takaisinmaksettavaksi sitä osaa lainasta, mikä vastaa kahta kolmannesta rakennuskustannusten ja mainitun arvon välisestä erotuksesta.

Kun valtioavustusta on käytetty yleishyödyllisen rakennusyhtymän tahi yksityisen oman kodin rakennuttajan rakennustoiminnan tukemiseksi, on kunnan puolestaan luovuttava vaatimasta omasta samanluontoisesta avustuksestaan takaisinmaksettavaksi osaa, mikä vastaa yhtä kolmannesta mainitusta erotuksesta.

Siitä osasta avustuslainaa, mikä on katsottava sisältyvän taloudellisesti kannattavaan pääomansijoitukseen, tekee kunta valtion kanssa uuden lainasopimuksen vastedes määrättävien ehtojen perusteella. Valtio sitoutuu olemaan määräämättä tämän lainan korkoa kolmea prosenttia suuremmaksi ja vahvistamaan kuoletusajan vähintään kahdeksikymmeneksi vuodeksi.

8 §. Yleishyödyllinen rakennusyhtymä, joka rakennustoimintansa tukemiseksi saa kunnalta valtion myöntämän avustuslainan, on velvollinen 7 §:ssä mainitun kymmenvuotiskauden aikana kantamaan avustuksella rakennetuista huoneistoista sen vuokran, minkä asianomainen kunnan viranomainen määrää, sekä huoneistojen käyttämiseen nähden alistumaan siihen valvontaan, minkä kunta katsoo tarpeelliseksi järjestää. Sama olkoon voimassa myöskin yksityiseen oman kodin rakennuttajaan nähden, joka mainitun kymmenvuotiskauden kuluessa vuokraa valtion avustuksella rakennuttamansa asunnon tahi osan siitä toiselle henkilölle.

Yleishyödyllinen rakennusyhtymä ja yksityinen oman kodin rakennuttaja on myöskin velvollinen sitoutumaan edelläsanotun kymmenvuotiskauden aikana, siinä tapauksessa, että aikoo myydä avustuksella rakennettun rakennuksen, tarjoamaan kunnalle etuoikeuden sen ostamiseen niitä rakennuskustannuksia vastaavasta hinnasta, joiden mukaan avustus on määrätty, lisättynä välimiesten määrättävällä summalla, joka vastaa rakennuksessa mahdollisesti myöhemmin tehtyjä uutisrakennustöitä.

9 §. Yleishyödylliselle rakennusyhtymälle tahi yksityiselle oman kodin rakennuttajalle annettavasta valtion ja kunnan avustuslainasta on kunnan tehtävä asianomaisen kanssa lainasopimus. Sopimuksessa on kunnan sitouduttava olemaan kymmenen vuoden aikana irti-

sanomatta lainaa edellyttämällä, että sopimusehdot täytetään. Kunnan on sopimuksessa pidätettävä itselleen oikeus vaatia avustuslainan takaisinmaksamista, jos sopimusehtoja rikotaan.

Lainasopimuksen uudistamisesta edelläsanotun kymmenen vuoden laina-ajan päätyttyä annetaan aikanaan tarkempia määräyksiä, ollen tällöin kuitenkin noudatettava samoja periaatteita kuin 7 §:n 4 kohdassa säädetään.

Avustuslainan takaisinmaksamisen vakuudeksi on kunnan pidätettävä itselleen oikeus kiinnityksen saantiin asianomaiseen kiinteistöön. Kuitenkin tyytyköön kunta tässä tapauksessa vain siihen vakuuteen, minkä viimeisellä sijalla oleva kiinnitys tarjoaa.

III L u k u.

Kuoletuslainat.

10 §. Kuoletuslainoja myönnetään sellaisen rakennustoiminnan tukemiseksi, jota varten avustuslainaa on myönnetty, sekä muitakin pienasuntojen aikaansaamista tarkoittavia rakennusyrityksiä varten, jotka mainitaan 3 §:n 1 kohdassa.

11 §. Kuoletuslaina myönnetään kunnan antamaa velkakirjaa vastaan. Kuoletuslainan suuruus on enintään kaksikymmentä prosenttia sosialiministeriön hyväksymistä lopullisista rakennuskustannuksista, yksityisille omien kotien rakennuttajille kuitenkin sillä rajoituksella, että valtion avustuslaina ja kuoletuslaina saavat nousta enintään viiteentuhanteen markkaan kutakin rakennuksen käsittämää huonetta kohti.

Kuoletuslainaa voidaan myöntää enintään niin paljon, että se sekä sen edelle kiinnitettyt lainat vastaavat kuuttakymmentä prosenttia kysymyksessä olevan kiinteistön tahi rakennuksen arvosta.

Kuoletuslainasta suoritetaan vuotuismaksua toisesta vuodesta alkaen ja on sen suuruus kuusi prosenttia alkuperäisestä lainasta, siitä viisi prosenttia korkoa jälellä olevalle lainasummalle.

12 §. Asunto-osakeyhtiölle tahi -osuuskunnalle taikka yksityiselle oman kodin rakennuttajalle annettavasta kuoletuslainasta on kunnan tehtävä asianomaisen kanssa lainasopimus huomioonottaen, mitä 11 §:ssä asiasta sanotaan, ja vaatimatta kuoletuslainasta suurempaa vuotuismaksua kuin kunta itse 11 §:n 3 kohdan mukaan suorittaa. Kunnan on tässä lainasopimuksessa pidätettävä itselleen oikeus vaatia kuoletuslainan takaisinmaksamista, jos sopimusehtoja rikotaan.

Kuoletuslainan takaisinmaksamisen vakuudeksi on kunnan pidätettävä itselleen oikeus kiinnityksen saantiin asianomaiseen kiinteistöön tahi rakennukseen. Kunta tyytyköön tällöin siihen vakuuteen, minkä myöhemmällä sijalla oleva kiinnitys tarjoaa, huomioonottaen, mitä tästä 11 §:n 2 kohdassa on säädetty.

I V L u k u.

Pienasuntolaina-asiain käsittely.

13 §. Anomus avustus- tai kuoletuslainan myöntämisestä on kunnan puolesta toimitettava sosialiministeriöön mahdollisimman pian ja viimeistään ennen syyskuun 30 päivää 1923.

Anomuksessa on annettava tieto:

paikkakunnalla vallitsevasta asuntopulasta;

kunnan tähänastisista toimenpiteistä nykyisen asuntopulan lieventämiseksi;

kunnan suunnitelmista asuntojen rakentamisen edistämiseksi lähivuosina;

haettavan avustus- tai kuoletuslainan suuruudesta;

mitä rakennusyritystä varten lainaa haetaan;

kuinka monta tulisijaa ja erisuuruista huoneistoa suunnitellaan rakennettavaksi;

milloin rakennustyöt on pantu tai pannaan alulle; sekä

miten aijotaan hankkia rakennuspääoma.

Anomukseen on liitettävä:

rakennuspiirustukset, sekä pohja- että julkisivupiirustukset ja, milloin on kysymys useista rakennuksista, myöskin asemapiirros; kustannusarvio ja työselitys;

jäljennös mahdollisesti tehdystä urakkasopimuksesta tahi kunnan viranomaisten oikeaksi todistama luettelo rakennusaineiden hinnoista; sekä

jäljennös siitä kunnan päätöksestä, jolla avustuksen saannin edellytyksenä oleva kunnallinen avustus myönnettiin.

14 §. Jos asian kiiruhtamiseksi tahdotaan hankkia varmuus avustus- tahi kuoletuslainan saannista jo ennen kuin rakennuspiirustukset ovat valmiit ja ennen kuin kaupungin- tai kunnanvaltuusto on tehnyt päätöksensä valtion lainan saannin edellytyksenä olevasta kunnallisesta avustuksesta, voidaan sosialiministeriöltä pyytää alustavaa periaatteellista päätöstä lainan myöntämisestä, noudattaen silloinkin, mitä edellisessä pykälässä sanotaan, mutta liittämättä anomukseen siinä lueteltuja liitteitä.

Anomuksessa on tällöin myöskin mainittava:

kuinka suuriksi rakennuskustannukset suunnilleen arvioidaan;

kuka on laatinut tai laatii rakennuspiirustukset; sekä

onko toiveita siitä, että kunta puolestaan myöntää valtion lainan saannin ehtona olevat edut.

Anomuksen voi tässä tapauksessa tehdä kaupungissa ja kauppalassa rahatoimikamari, taajaväkisessä yhdyskunnassa hallintolautakunnan esimies sekä maalaiskunnassa kunnallislautakunnan esimies.

Alustavan päätöksen saatuaan on kunnan pyydettyävä lopullista päätöstä eri anomuksella niin pian kuin valmistelutyöt sen sallivat. Jos alustava anomus on tehty ennen syyskuun 30 päivää 1923, voidaan lopullinen anomus tehdä myöhemminkin.

15 §. Ennen lainan lopullista myöntämistä on tarkastettava, että lainan saannin ehdot ovat asianmukaisesti täytetyt, että suunnitellut rakennukset terveydellisessä ja rakennustaiteellisessa suhteessa vastaavat pienasunnoille nykyään asetettavia vaatimuksia ja eritoten, että rakennukset niin sommittelunsa kuin rakennustapansa puolesta ovat rakennuskustannuksia mahdollisimman suuresti säästävät. Sosialiministeriö voi, rakennuttajaa kuultuaan, rakennuspiirustuksiin tehdä tässä kohden tarpeelliseksi havaitsemansa muutokset.

Alustavasta ja lopullisesta päätöksestä avustuksen myöntämisestä lähetetään tieto välittömästi asianomaiselle kunnan viranomaiselle.

16 §. Sosialiministeriö on avustusta nauttivan yrityksen rakennusaikana oikeutettu valvomaan, että anomuksen saamiseksi asetettuja ehtoja ja hyväksytyttä piirustuksia tarkoin noudatetaan, sekä saamaan rakennuttajalta ne tiedot rakennustyön edistymisestä, mitkä katsoo tarpeellisiksi.

17 §. Myönnetystä avustus- ja kuoletuslainasta on kunta oikeutettu rakennustöitä aloittaessa nostamaan puolet. Kolmas neljännes suoritetaan avustettavan rakennuksen ehdittyä vesikattoon ja loput sen valmistuttua.

18 §. Kun päätös avustus- tai kuoletuslainan myöntämisestä on lopullisesti tehty, annetaan sosialiministeriön toimesta ilmoitus lainojen ensimmäisen erän suorittamisesta Suomen valtiokonttorille, jonka viipymättä on asianomaiselle lääninkonttorille annettava määräys tämän erän maksamisesta. Kunnan nostassa lainaerän lääninkonttorista on, milloin lainansaaaja on kaupunki tai kauppalä, esitettävä oikeaksi todistettu jäljennös sisäasiainministeriön ja, milloin lainansaaaja on maalaiskunta tai taajaväkinen yhdyskunta, jäljennös maaherran päätöksestä, että kunta on oikeutettu ottamaan pitkäaikaisen lainan.

Kun asianomainen kunta pyytää sosialiministeriöltä määräystä avustus- tai kuoletuslainan kolmannen neljänneksen suorittamisesta, liitettäköön anomukseen kahden asianymmärtävän henkilön antama todistus siitä, millä asteella rakennustyöt silloin ovat.

Kun avustettava rakennus on valmistunut ja kunta pyytää sosialiministeriön määräystä avustus- tai kuoletuslainan viimeisen erän suorittamisesta, liitettäköön anomukseen kertomus rakennustyön kulusta ja selvitys lopullisista rakennuskustannuksista.

Tarkastettuaan, että lainan saannin ehdot asianmukaisesti on täytetty, päättää sosialiministeriö lainan suorittamisesta sekä lähettää päätöksestä tiedon Suomen valtiokonttorille, jonka asiana on asianomaisen kunnan kanssa tehdä lopullinen lainasopimus, erikseen avustus- ja erikseen kuoletuslainasta, sekä suorittaa myönnetty laina.

19 §. Jos nostettu laina tai joku osa siitä käytetään sosialiministeriön hyväksymästä rakennussuunnitelmasta poikkeavalla tavalla tahi jää kokonaan käyttämättä, on se sosialiministeriön määräyksestä suoritettava takaisin.

Jos kunta, sen johdosta, että yleishyödyllinen rakennusyhtymä tahi yksityinen oman kodin rakennuttaja, jolle laina on myönnetty,

rikkoo sopimusehdot, vaatii lainan takaisinmaksamista, on valtion osuus näin takaisinmaksetusta lainasta kuukauden kuluessa suoritettava Suomen valtiokonttorille, jonka tulee antaa tästä ilmoitus sosiaaliministeriölle.

20 §. Sosiaaliministeriö antaa tämän päätöksen toteuttamisesta ehkä aiheutuvat tarkemmat määräykset.

8. Helsingin kaupungin köyhäinhoidon ohjesääntö.

Uudenmaan läänin maaherran vahvistama helmikuun 26 p:nä 1923.

I L u k u.

Köyhäinhoidon huoltamisen yleiset perusteet.

1 §. Köyhäinhoidosta Helsingin kaupungissa huolehtii kaupunginvaltuuston valitsema köyhäinhoitolautakunta 1 päivänä kesäkuuta 1922 annetun köyhäinhoitolain ja tämän ohjesäännön mukaisesti.

2 §. Helsingin kaupungin köyhäinhoidon tehtävänä on hankkia hoitoa ja elatusta henkilöille, joihin nähden voimassa olevan köyhäinhoitolain mukaan kunnalla on sellainen velvollisuus.

Sitä paitsi tulee köyhäinhoidon, kaupunginvaltuuston tarkemmin määrättävällä tavalla, koettaa ehkäistä köyhäinavun tarvetta ja siinä erittäinkin kiinnittää huomiota alaikäisten kasvattamiseen kunnan kansalaisiksi.

3 §. Joka itse on saanut taikka jonka vaimolle tahi alaikäiselle lapselle on annettu köyhäinhoitoa, on velvollinen, jos kunta ei siitä muuten saa köyhäinhoitolain 51—53 §§:n mukaan tulevaa korvausta, tekemään työtä joko työlaitoksessa tahi sen ulkopuolella.

Jos työvelvollinen ei noudata köyhäinhoitolautakunnan määrystä saapua työhön, haettakoon virka-apua hänen työlaitokseen tuomisekseen poliisiviranomaiselta taikka, ellei korvausvelvollisuutta ole lainvoiman saaneella päätöksellä vahvistettu, maaherralta. Viimeksimainitussa tapauksessa voi köyhäinhoitolautakunta, jos on syytä varoa, että työvelvollinen karkaa taikka pileilee, saada poliisiviranomaiselta virka-apua hänen pidättämisekseen.

4 §. Kun joku on joutunut täyden köyhäinhoidon varaan, jonka tarpeen voi otaksua kestävän koko hänen loppuikänsä, ottaakoon köyhäinhoitolautakunta haltuunsa hoidettavalla silloin olevan tahi hänelle sittemmin tulevan omaisuuden ja käyttäköön sitä hänen hoitokustannustensa korvaamiseen. Hoidettava saakoon kuitenkin pitää hartauskirjansa ja muut hartaudenharjoittamiseen tarvittavat esineet, vihkimä- ja kihlasormuksensa sekä työkalunsa ynnä muut pienemmät kapineet, joilla pääasiallisesti on arvoa vain hoidettavalle.

II Luku.

Köyhäinhoidon eri lajit.

5 §. Köyhäinhoitoa annetaan:

- a) avustamalla tarveaineilla, rahalla tahi kustantamalla sairas-hoitoa kodissa;
- b) sijoittamalla elätteelle;
- c) täysihoidolla Helsingin kaupungin kunnalliskodissa tahi pitämällä sairaalassa tahi muussa laitoksessa; sekä
- d) työtä vastaan kunnan työlaitoksessa.

6 §. Apuatarvitseva annettakoon hoidettavaksi ainoastaan henkilölle, jonka köyhäinhoitolautakunta toimeenpanemassaan tutkimuksessa on havainnut kykeneväksi pitämään hoidokista huolta tähän tarkoitukseen sopivassa kodissa.

7 §. Köyhäinhoidon huostaan otettu alaikäinen, joka kodin ulkopuolella on hoidon tarpeessa, on luovutettava lastensuojelulautakunnalle.

Samoin on alaikäinen, joka on sokea, kuuromykkä, raajarikko, tylsämielinen, pahantapainen tahi muun tuollaisen virheen tai vian vaivaama, ilmoitettava lastensuojelulautakunnalle toimitettavaksi saamaan opetusta ja ohjausta erityisessä laitoksessa.

III Luku.

Köyhäinhoidon hallinto ja tarkastus.

8 §. Köyhäinhoitolautakuntaan kuuluu vähintään kahdeksantoista jäsentä sekä yhtä monta varajäsentä kaikki kaupunginvaltuuston valitsemia.

Kaupunginvaltuusto on maaliskuun 21 p:nä 1923 vahvistanut köyhäinhoitolautakunnan sekä jäsenten että varajäsenten luvun kahdeksaksitoista.

Jäsenistä valitsee kaupunginvaltuusto vuosittain puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Jäsenet ja varajäsenet valitaan kolmeksi vuodeksi ja eroaa heistä vuosittain kolmasosa sinä järjestyksessä, kuin heidät on valittu.

Jos jäsen eroaa sinä aikana, joksi hänet on valittu, niin astuu hänen varajäsenensä hänen sijaansa. Sama on asianlaita kun jäsen tilapäisesti sairauden tahi muun syyn takia on estetty.

Köyhäinhoitolautakunnan puheenjohtaja nauttii kaupunginvaltuuston määräämää vuosipalkkiota. Lautakunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän kokouksesta.

Köyhäinhoitolautakunnan kokouksissa ovat velvolliset olemaan saapuvilla toimitusjohtaja ja sihteeri. Kaikki köyhäinhoidon alaiset virkailijat ovat velvolliset käskystä saapumaan köyhäinhoitolautakunnan kokouksiin. Apulaisjohtaja, kunnalliskodin johtaja sekä kassa- ja tiliviraston kamreeri ovat muutenkin oikeutettuja olemaan saapuvilla.

9 §. Puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaalikelpoisuudesta sekä valitun oikeudesta kieltäytyä toimesta on voimassa mitä kaupunkien kunnallislaisissa siinä kohden on kaupunginvaltuusmiehistä säädetty.

10 §. Köyhäinhuoltolautakunta kokoontuu joko kokonaisuudessaan tahi osastoittain.

11 §. Köyhäinhuoltolautakunta kokonaisuudessaan kokoontuu varsinaiseen kokoukseen kunkin kuukauden ensimmäisenä maanantaina. Pyhän sattussa pidetään kokous seuraavana arkipäivänä.

Ylimääräiseen kokoukseen kokoontuu köyhäinhuoltolautakunta puheenjohtajan tahi, hänen ollessaan estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta.

Vuoden ensimmäisessä kokouksessa tulee köyhäinhuoltolautakunnan:

a) jakaa kaupunki niin moneen tarkastuspiiriin kuin tarve vaatii;

b) valita keskuudestaan kunkin piirin johtaja;

c) jakaantua vähintään viiteen osastoon, johon kuuluu vähintään kolme jäsentä;

d) valita yksi tahi useampi johtokunta köyhäinhoidon eri laitoksille; sekä

e) valita osastojen ja johtokuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat.

12 §. Köyhäinhuoltolautakunnan osastot kokoontuvat vähintään kerran kuukaudessa.

Osastot käsittelevät ainoastaan avustuksen myöntämistä koskevia asioita. Ennenkuin osasto päättää asian, on siitä hankittava toimitusjohtajan tai asianomaisen apulaisjohtajan kirjallinen lausunto.

13 §. Köyhäinhuoltolautakunta kokonaisuudessaan on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmasosaa sen jäsenistä on saapuvilla.

Köyhäinhuoltolautakunnan osasto on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla.

Osaston päätös, kun toimitusjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi, on alistettava köyhäinhuoltolautakunnan ratkaistavaksi.

14 §. Äänestyksessä ratkaisee enemmistö. Jos äänet käyvät tasan, tulee päätökseksi puheenjohtajan kannattama mielipide.

15 §. Köyhäinhuoltolautakunnan ja sen osastojen kokouksia varten on laadittava esityslistat, sisältävät selonteon käsiteltävistä asioista. Esityslistaan on merkittävä kokouksessa läsnäolevat jäsenet ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyesti perusteltuina, jos se katsotaan tarpeelliseksi. Päätöksestä äänestettäessä on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti esityslistaan merkityksi.

16 §. Köyhäinhuoltolautakunnan velvollisuutena on, paitsi mitä köyhäinhuoltolain 11 §:ssä ja 60 §:n 3 mom:ssa säädetään:

a) kun puutetta näyttää olevan olemassa tahi tulossa, mutta köyhäinhuoltota ei ole haettu, ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin, erittäinkin niihin alaikäisiin nähden, jotka eivät kotonaan saa asian-

mukaista hoitoa tahi joiden toimeentulo joutuu uhanalaiseksi elättäjän juoppouden, laiskuuden tahi huolettomuuden takia;

b) hankkia selvitys siitä, onko avunnauttijan elatus toisen köyhäinhoitoyhdyskunnan, valtion tahi sellaisen yksityishenkilön velvollisuutena, joka kykenee tämän velvollisuutensa täyttämään, sekä heti ryhtyä toimiin asianomaisten velvoittamiseksi täyttämään velvollisuutensa tässä kohden;

c) huolehtia siitä, että työkykyiset korvausvelvolliset henkilöt, jotka laiminlyövät velvollisuutensa, otetaan työlaitokseen;

d) hoidokkia elätteelle annettaessa tehdä kirjallinen sopimus, jossa on sellaisia tarkkoja määräyksiä elätteelle annetun huolenpidosta, kuin hänen terveydentilaansa, ikäänsä, tietoihinsa tahi muuhun nähden harkitaan tarpeelliseksi;

e) jos avunsaaja osottaa sellaisen mielisairauden merkkejä, joka vaatii sairaalahoittoa, viipymättä toimittaa hänet mielisairaalaan;

f) kun puutteen- ja hädänalaista henkilöä kohtaa tauti, joka vaatii ottamaan hänet sairaalaan, antaa maksusitoumus sairassijasta etupäässä kunnan tahi valtion sairaalaan;

g) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon, inventaukseen sekä kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden valvoa sekä Helsingin kaupungin kassa- ja tili-laitoksen johtosäännössä että köyhäinlaitokseksi kassaviraston johtosäännössä olevien määräysten noudattamista;

h) pyrkiä sellaiseen yhteistyöhön viranomaisten ja järjestöjen kanssa, joiden toiminnalla on yhteyttä köyhäinhoidon kanssa, että kunnan edut sen elatusvelvollisuuteen nähden tulevat huomioon otetuiksi;

i) kaikista rahatoimikamarin hoitamista köyhäinhoidon hyväksi tehdyistä lahjoituksista pitää täydellistä luetteloa, jossa mainitaan antajan nimi, aika, milloin lahjoitus on tehty, sekä lahjoituksen määrä, laatu ja tarkoitus, sekä vuosittain vaatia rahatoimikamarilta tilitys lahjoituksien hoitamisesta;

j) jakaa lahjoituksien korot antajain määräysten mukaisesti;

k) taksoitusviranomaisille vuosittain ennen helmikuun loppua antaa ilmoitus köyhäinlaitokseksi kunnan holhouksen alaisista henkilöistä;

l) panna täytäntöön alaansa kuuluvat, kaupunginvaltuuston päättämät toimenpiteet;

m) antaa köyhäinhoidosta kertomus; sekä

n) kahdessa tahi useammassa kaupungin suomen- ja ruotsinkielisessä sanomalehdessä saattaa tiedoksi missä köyhäinlaitokseksi sijaitsevat ja minä aikoina ne ovat avoinna sekä 11 §:ssä mainittujen piirien rajat ynnä piirihoitajien nimet ja osoitteet.

17 §. Kun suurempi määrä köyhiä on annettu elätteelle maaseudulle samaan kuntaan, tulee köyhäinlaitokseksi kunnan asettaa elätteelle annettujen asianmukaista hoitoa lähinnä valvomaan paikallisasiamiehiä, joiden on määrätystä palkkiosta täytettävä tehtävänsä heille annetun johtosäännön mukaisesti.

Jos kuntaan on elätteelle annettu ainoastaan muutamia köyhiä, tulee köyhäinhuoltolautakunnan ryhtyä sellaisiin toimiin, että sen paikkakunnan asianomainen köyhäinhuoltoviranomainen, missä elätteelle annettu oleskelee, tarpeen mukaisesti tarkastaa näiden hoitoa.

18 §. Köyhäinhuoltolautakunnan puheenjohtajan ja hänen esettynä ollessa varapuheenjohtajan velvollisuutena on, paitsi mitä köyhäinhoitolain 12 §:ssä säädetään:

a) lautakunnan kokouksissa johtaa keskusteluja ja esitellä asiat sekä allekirjoittaa lähtevät toimituskirjat;

b) valvoa kunnan köyhäinhuoltolaitoksia; sekä

c) muutoin katsoa, että lautakunnan ja osastojen päätökset pannaan täytäntöön, että köyhäinhoidon palveluksessa olevat henkilöt täyttävät tehtävänsä sekä että järjestystä ja säästäväisyyttä noudatetaan köyhäinhoidossa.

19 §. Köyhäinhoidon toimitusjohtajan, apulaisjohtajat, köyhäinhuoltolautakunnan sihteerin, Helsingin kaupungin kunnalliskodin johtajan sekä köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kamreerin valitsee kaupunginvaltuusto virkojen oltua lautakunnan toimesta kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavina ja sen annettua lausunnot hakijoista. Kaupunginvaltuuston asia on näille virkailijoille antaa tarkemmat johtosäännöt.

20 §. Kanslian johtajat ja apujohtajat, rekisteritoimiston johtajan, kirjaajan, tarkastajat, diakonissat ja muut huoltajat, kunnalliskodin apulaisjohtajan ja konttoristit, työlaitosten esimiehet, kunnalliskodin ylihoitajattaren, osastonhoitajattaret, sairaanhoitajattaret, emännöitsijän ja käsitöiden johtajattaret, pesulaitoksen johtajattaren sekä köyhäinhoidon kassa- ja tililaitoksen kirjanpitäjän, kassanhoitajan ja apulaiskassanhoitajat kuin myöskin muutkin virkailijat valitsee köyhäinhuoltolautakunta, mikäli ei muualla ole toisin säädetty. Kanslian ja rekisteritoimiston johtajain virat on sitä ennen lautakunnan toimesta julistettava kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettaviksi.

Tässä pykälässä mainituista viroista täytetään kunnalliskodin, työlaitosten ja pesulaitoksen virat kunnalliskodin johtokunnan ehdotuksesta, kun sitä vastoin köyhäinhoidon kassa- ja tililaitoksen virat täytetään sanotun laitoksen kamreerin ehdotuksesta.

Kaikkia tässä pykälässä mainittuja virkoja täytettäessä on toimitusjohtajan lausunto hankittava.

Osaston puheenjohtajan tahi piirinhohtajan esityksestä otetaan palkattomia köyhäinluonakävijöitä tarpeen mukaan.

Köyhäinhuoltolautakunnan on annettava johtosäännöt tässä pykälässä mainituille virkailijoille.

21 §. Toimitusjohtajan, jolla ei saa olla muuta virkatointia eikä siihen verrattavaa tehtävää, tulee lähinnä köyhäinhuoltolautakunnan alaisena johtaa kaupungin köyhäinhoitoa sekä sentähden panna huolellista huomiota kaikkeen, mikä yhdyskunnan yleistä köyhäinhoitoa koskee, edistää sen johdonmukaista toimintaa ja terveellistä kehitystä, valvoa köyhäinhuoltoyhdyskunnan oikeutta ja parasta, panna

köyhäinhoitolautakunnan päätökset toimeen, ellei se voimassa olevain määräysten tahi lautakunnan päätöksen mukaan kuulu toisen tehtäviin, katsoa että köyhäinhoidon virka- ja palvelusmiehet täyttävät tehtävänsä, sekä muutoin suorittaa köyhäinhoitolautakunnan hänelle antamat toimet.

22 §. Apulaisjohtaja ottaa osaa toimitusjohtajan tehtäviin kaupunginvaltuuston hyväksymän johtosäännön mukaan.

23 §. Sihteerin, jonka tulee omata lainopillinen sivistys, tulee huolehtia köyhäinhoitolautakunnan kirjeenvaihdosta, valvoa lautakunnan etua ja oikeutta köyhäinhoitoa koskevissa oikeudenkäyntiasioissa, avustaa lautakuntaa lainopillisissa kysymyksissä sekä muutoin suorittaa lautakunnan hänelle antamat tehtävät.

24 §. Kunnalliskodin johtaja, jolla ei saa olla muuta virkaintoa eikä siihen verrattavaa tehtävää, johtaa kaupungin kunnalliskotia ja sen yhteydessä olevia laitoksia sekä on velvollinen huolellisesti valvomaan, että laitosten oikeutta ja parasta vaarinotetaan, että järjestystä, siisteyttä ja siveellisyyttä niissä noudatetaan sekä että hänen alaisensa ja hoidokit täyttävät tehtävänsä.

25 §. Köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kamreerin tulee valvoa kassalaitoksen huostassa olevia köyhäinhoitolautakunnan rahavaroja, pitää huolta lautakunnan tileistä sekä avustaa lautakuntaa sille kuuluvan tilityksen tekemisessä.

26 §. Tarkastajat, huoltajat ja palkattomat köyhäinluonakävijät ovat lautakunnalle apuna sen avustavassa ja ehkäisevässä köyhäinhoitotyössä sekä kerjuun ehkäisemisessä.

27 §. Köyhäinhoitoa hakiessa tulee avunhakijan itse tahi asianmiehen kautta ilmoittautua sen köyhäinhoitokanslian johtajalle, jonka toimipiirissä hän asuu. Tällainen anomus voidaan myös esittää köyhäinhoitolautakunnan puheenjohtajalle tai sille lautakunnan jäsenelle, jonka piirissä hän asuu. Kanslianjohtaja hankkii tarkat tiedot avunhakijan perhe- ja kotioiloista sekä avuntarpeesta. Tutkimuspöytäkirjaan on myös merkittävä hakijan toivomus pyytämäänsä avustukseen nähden, ollen hakijalla oikeus asiakirjoihin liittää kirjallinen hakemus, minkä jälkeen asianomainen piirinjohdaja niin pian kuin mahdollista esittelee asian osastokokouksessa.

28 §. Köyhäinhoitolautakunnan päätökseen tyytymättömällä on oikeus tehdä siitä valitus maaherralle kuten köyhäinhoitolain 69 § lähemmin määrää.

9. Helsingin kaupungin kunnalliskodin ohjesääntö.

Uudenmaan läänin maaherran vahvistama helmikuun 26 p:nä 1923.

1 §. Kunnalliskodin tarkoituksena on ottaa hoitoonsa sellaisia Helsingin kaupunkiin kuuluvia köyhiä, jotka korkean iän, raihauden tahi muun syyn takia ovat jatkuvan hoidon tarpeessa. Poikkeustapauksissa voidaan pakottavan tarpeen vallitessa muitakin hädäntalaisia sinne ottaa. Kunnes mahdollisesti tulee perustetuksi sopiva

laitos, voidaan kunnalliskotiin rajoitetuksi ajaksi ottaa hoidettavaksi äitejä rintalapsineen.

2 §. Määräyksen kunnalliskotiin ottamisesta antaa köyhäin-hoitolautakunnan päätöksen mukaan toimitusjohtaja tahi joka häntä edustaa.

3 §. Kunnalliskodin hallintoa varten asettaa köyhäinhuitolautakunta vuosittain johtokunnan, johon kuuluu kolme jäsentä ja kaksi varajäsentä. Johtokunnan käsittelyihin ovat myös toimitusjohtaja ja kunnalliskodin johtaja oikeutetut ottamaan osaa, mutta ei kuitenkaan päätöksiin.

4 §. Johtokunta, joka kokoontuu vähintään kerran kuukaudessa, on päätösvaltainen kolmen jäsenen läsnäollessa.

5 §. Johtokunnan tehtäviin kuuluu:

huolehtia laitoksesta, sen rakennuksista ja muusta omaisuudesta; katsoa että laitoksen hoidokit nauttivat tarpeellista hoitoa ja niitä etuja, joista köyhäinhuitolautakunta erikoisesti määrää, sekä valvoa että laitoksessa vallitsee järjestys, siisteys ja siveellisyys;

yhdessä laitoksen lääkärin kanssa järjestää laitoksen ruuanpito, jolloin on huomioonotettava paitsi tarpeellista säästäväisyyttä että ruoka on terveellistä ja riittävää;

mikäli tarkoitukseen riittää määrärahoja, päättää laitokselle tarpeellisen kaluston ja tarveaineiden ostosta, sikäli kun sitä ei ole jätetty johtajan tehtäväksi;

köyhäinhuitolautakunnalle ennen 15 päivää syyskuuta tehdä ehdotus seuraavan vuoden meno- ja tuloarvioksi samoin kuin muutenkin tarpeen vaatiessa tehdä lautakunnalle ehdotuksia laitokselle tarpeellisista määrärahoista;

tehdä esitys köyhäinhuitolautakunnalle niiden kunnalliskodin virkailijoiden nimittämisestä, joiden nimittäminen köyhäinhoidon ohjesäännön mukaan kuuluu kaupungin valtuustolle tahi köyhäinhuitolautakunnalle, sekä eron tahi loman myöntämisestä tuollaisille virkailijoille; kuin myöskin

ratkaista laitoksesta poispyrkivien anomukset.

6 §. Paitsi köyhäinhoidon ohjesäännön 19 ja 20 §§:ssä mainittuja virkailijoita palkataan kunnalliskotiin tarpeellinen henkilö- ja palveluskunta.

7 §. Hoidokkien sijoittaminen eriosastoihin ja huoneisiin tapahtuu johtajan määräyksestä köyhäinhuitolain 28 §:n säännösten mukaisesti.

8 §. Kunnalliskodissa hoidettavien luterilaiseen uskontokuntaan kuuluvien henkilöiden sielunhoitoa varten palkkaa köyhäinhuitolautakunta papin, joka työskentelee lautakunnan ohjeiden mukaan.

Toiseen uskontokuntaan kuuluvan hoidokin sielunhoidosta tulee johtokunnan huolehtia sopivalla tavalla.

9 §. Kaupunginvaltuusto määrää köyhäinhuitolautakunnan esityksestä kunnalliskodin terveyden- ja sairashoidosta.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan marraskuun 12 p:ltä 1912 tulee Hermannin aluelääkärin huolehtia lääkärinhoidosta kunnalliskodissa. (Kunn.-kert. 1912, s. 118)

10 §. Jos hoidokki sairastuu vaikeampaan tautiin, on johtajan huolehdittava hänen siirtämisestään sairaalaan tahi erikoiselle sairausosastolle.

11 §. Kunnalliskodin hoidokkien tulee johtajan määräysten mukaisesti suorittaa heille sopivia töitä; kehoitukseksi voi johtaja ahkerille ja tunnollisille jakaa ahkeruusrahoja johtokunnan vahvistamien ohjeiden mukaan.

12 §. Jos kunnalliskotiin otettu henkilö kieltäytyy noudattamasta niitä määräyksiä, jotka johtokunta tahi johtaja on antanut järjestyksen, siisteyden ja siveellisuuden ylläpitämiseksi laitoksessa, tahi jos sellainen henkilö muuten osoittaa uppiniskaisuutta, vallattomuutta, epäsäännöllisyyttä tahi röyhkeyttä eikä hän ota nuhteesta ojentuakseen, olkoon johtaja oikeutettu vähentämään hänelle tulevia etuisuuksia, sikäli kun voimassa oleva köyhäinhoitolaki sen sallii.

Ellei hoidokki ota näistä toimenpiteistä ojentuakseen, antakoon kunnalliskodin johtokunta hänelle varoituksen pöytäkirjaan. Jos siitä ei seuraa ojennusta, antakoon köyhäinhoitolautakunta määräyksen hänen siirtämisestään työlaitokseen tahi tehköön siitä ilmoituksen maaherralle.

13 §. Hoidokki, joka katsoo tulleensa väärän kohtelun alaiseksi, tehköön siitä valituksen johtajalle tahi, jos siten ei saada muutosta, joko jollekin johtokunnan jäsenelle tahi toimitusjohtajalle.

10. Helsingin kaupungin työlaitosten ohjesääntö.

Uudenmaan läänin maaherran vahvistama helmikuun 26 p:nä 1923.

1 §. Helsingin kaupunki ylläpitää työlaitoksia sekä miehiä että naisia varten.

2 §. Työlaitoksiin otetaan etupäässä sellaisia henkilöitä, jotka voimassa olevan köyhäinhoitolain mukaan ovat velvolliset työllään korvaamaan heille itselleen, vaimoilleen tahi alaikäisille lapsilleen annetun hoidon, mutta voidaan niihin myös köyhäinhoitolautakunnan harkinnan mukaan ottaa sellaisia hädänalaisia, työkykyisiä, Helsingin kaupungin köyhäinhoitoyhdyskuntaan kuuluvia henkilöitä, jotka siihen suostuvat, kuten myös sellaisia laitoshoidoa tarvitsevia työkyvyttömiä henkilöitä, joita ei sopivasti voida sijoittaa kunnalliskotiin tahi johonkin muuhun sen kaltaiseen laitokseen.

3 §. Määräyksen työlaitokseen ottamisesta antaa köyhäinhoitolautakunnan päätöksen mukaan toimitusjohtaja tahi joka häntä edustaa.

4 §. Työlaitosten hallinnosta huolehtii Helsingin kaupungin kunnalliskodin johtokunta. Työlaitosten johtajana on kunnalliskodin johtaja.

5 §. Johtokunnan tehtäviin kuuluu:

huolehtia laitoksista, niiden rakennuksista ja muusta omaisuudesta;

katsoa että laitoksien hoidokit nauttivat tarpeellista hoitoa ja niitä etuja, joista köyhäinlaitoksentaloutta erikoisesti määrää, sekä valvoa että laitoksissa vallitsee järjestys, siisteys ja siveellisyys;

yhdessä laitoksien lääkärin kanssa järjestää ruuanpito, jolloin on huomioonotettava paitsi tarpeellista säästäväisyyttä että ruoka on terveellistä ja riittävää;

mikäli tarkoitukseen riittää määrärahoja, päättää laitokselle tarpeellisen kaluston ja tarveaineiden ostosta, mikäli kun sitä ei ole jätetty johtajan tehtäväksi;

köyhäinlaitoksentaloutta ennen 15 päivää syyskuuta tehdä ehdotus seuraavan vuoden meno- ja tuloarvioksi samoin kuin muutenkin tarpeen vaatiessa tehdä taloutta varten ehdotuksia laitoksille tarpeellisista määrärahoista;

tehdä esitys köyhäinlaitoksentaloutta niiden virkailijoiden nimittämisestä, joiden nimittäminen köyhäinhoidon ohjesäännön mukaan kuuluu kaupunginvaltuustolle tai köyhäinlaitoksentaloutta, sekä eron tai loman myöntämisestä tuollaisille virkailijoille;

ratkaista laitoksista poispyrkivien anomukset, kuitenkin siten, että köyhäinlaitosyhtymästä velkaa olevia henkilöitä koskevat päätökset ovat alistettavat köyhäinlaitoksentaloutta harkittavaksi;

määrätä perusteet työvelvollisten hoidokkien työn arvioimista varten;

kunnan oikeutta silmällä pitäen ryhtyä toimenpiteisiin auttaakseen työkykyisiä hoidokkeja itsensä elättämisessä.

6 §. Paitsi köyhäinhoidon ohjesäännön 20 §:ssä mainittuja virkailijoita palkataan työlaitoksiin tarpeellinen henkilö- ja palveluskunta.

7 §. Työlaitoksiin otettujen luterilaiseen uskontokuntaan kuuluvien henkilöiden sielunhoitoa varten palkkaa köyhäinlaitoksentaloutta papin, joka työskentelee taloutta ohjeiden mukaisesti.

Toiseen uskontokuntaan kuuluvan hoidokin sielunhoidosta tulee johtokunnan huolehtia sopivalla tavalla.

8 §. Kaupunginvaltuusto määrää köyhäinlaitoksentaloutta esityksestä työlaitosten terveyden- ja sairashoidosta.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan marraskuun 12 p:ltä 1912 tulee Hermannin aluelääkärin huolehtia työlaitoksen lääkärinhoidosta. (*Kunn.-kert.* 1912, s. 118)

9 §. Jos hoidokki sairastuu vaikeampaan tautiin, on johtajan huolehdittava hänen siirtämisestään sairaalaan tai erikoiselle sairaosastolle.

10 §. Työlaitosten hoidokkien tulee laitoksessa tai sen ulkopuolella suorittaa niitä töitä, joita johtaja on heille osoittanut; kehoitukseksi voi johtaja ahkerille ja säännöllisille hoidokeille jakaa ahkeruusrahoja johtokunnan vahvistamien ohjeiden mukaan. Työvelvollisen hoidokin hyvitystä työstä lasketaan kuluva vuosi varten vahvistetun verohintataksan perusteella, kuitenkin niin että kulu-

vana kuukautena suoritettua työtä ei ole arvioitava alempaan määrään kuin millä työvelvollisen velka köyhäinhoitoyhdyskunnalle mahdollisesti samalta ajalta on kohonnut. Jos sellainen hoidokki sairauden takia on kykenemätön työhön, alkoon häntä velvoitettako korvaamaan oman ja perheensä ylläpitokustannukset sairauden aikana.

11 §. Jos työlaitoksiin otettu henkilö osoittautuu laiskaksi tahi uppiniskaiseksi tahi jos hän muuten rikkoo laitoksen järjestystä, olkoon johtajalla oikeus rajoittaa hänelle kuuluvia etuja tahi myös rangaista häntä sulkemalla hänet koppiin korkeintaan seitsemäksi päiväksi.

Kun ankarampi rangaistus katsotaan tarpeelliseksi, voi laitoksen johtokunta määrätä rikkojan koppiin sulkemisesta korkeintaan neljäksitoista päiväksi sekä hänen laitoksessa ansaitsemansa hyvityksen tai osan siitä menettämisestä.

Kopissa pitämiseen voidaan yhdistää muonan vähentäminen korkeintaan kahdeksi päiväksi.

Ellei rikkoja ota tästä ojentuakseen, antakoon johtokunta hänelle varoituksen pöytäkirjaan. Jos siitä ei seuraa ojennusta, ilmoittakoon johtokunta asiasta köyhäinhoitolautakunnalle maaherran puoleen kääntymistä varten.

Jos työvelvollinen poistuu laitoksesta, pyytäköön johtaja poliisiviranomaisten avustusta poistuneen takaisintuomiseksi.

12 §. Hoidokki, joka katsoo tulleensa väärän kohtelun alaiseksi, tehköön siitä valituksen laitosten johtajalle tahi, jos siten ei saada muutosta, joko jollekin johtokunnan jäsenelle tahi toimitusjohtajalle.

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLINEN ASETUSKOKOELMA

JULKAISSUT

1923. HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORI. N:o 3.

Sisällys: 11. Helsingin kaupungin sääntöpalkkaisten viranpitäjiin palkkausohjesäännön 3 §:n sovelluttaminen, s. 33. — 12. Maanviljelyslautakunnan konttorin kirjanpitäjän viran muuttaminen vakinaiseksi, s. 33. — 13. Asetus lastenvalvojan toimesta, s. 34. — 14. Satamäkatsantomiehentoimen perustaminen, s. 35. — 15. Aluelääkäripiirien uudestijärjestely, s. 36. — 16. Helsingin kaupunginvaltuuston työjärjestys, s. 36. — 17. Helsingin kaupunginvaltuuston kanslian johtosääntö, s. 40. — 18. Vuokrantarkkailulautakunnan asettaminen, s. 43. — 19. Kunnallisten köyhäinhoitolaitosten rakennuspiirustusten vahvistaminen sekä sanottujen laitosten käytettäväksi hyväksyminen, s. 43. — 20. Helsingin kaupungin urheilulautakunnan johtosääntö, s. 44. — 21. Satamaviranomaisten lippu, s. 46. — 22. Tonttien myyntiehtojen muuttaminen, s. 46. — 23. Asetus koskeva yleisistä ammatilaiskouluista 2 päivänä maaliskuuta 1920 annetun asetuksen muuttamista, s. 47. — 24. Asetus koskeva ammatteihin valmistavista kouluista 2 päivänä maaliskuuta 1920 annetun asetuksen muuttamista, s. 48.

11. Helsingin kaupungin sääntöpalkkaisten viranpitäjiin palkkausohjesäännön 3 §:n sovelluttaminen.

Kaupunginvaltuuston päätös helmikuun 7 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1922:2)

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä, että viranpitäjän palkkaus, perheenelatusapumaksuja vähennettäessä tai lakkautettaessa palkkausohjesäännön 6 §:n mukaisesti, saadaan alentaa ennen palkkojen järjestelyä voimassa olevaa pienemmäksi, joten siis mainitun ohjesäännön 3 §:n säännöstä tässä tapauksessa ei ole sovellettava.

12. Maanviljelyslautakunnan konttorin kirjanpitäjän viran muuttaminen vakinaiseksi.

Kaupunginvaltuuston päätös helmikuun 7 p:nä 1923.

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä, että maanviljelyslautakunnan konttorin kirjanpitäjän virka on muutettava vakinaiseksi 1923 vuoden alusta alkaen ja luettava 5:een palkkaluokkaan. Samalla oikeutettiin viran haltija saamaan kaupungilta asunnon voimassaolevan palkkausohjesäännön määräämillä ehdoilla.

13. Asetus lastenvalvojan toimesta.

Annettu maaliskuun 3 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923 : 79)

Avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista heinäkuun 27 p:nä 1922 annetun lain 14 §:n nojalla tulee jokaisessa kunnassa olla lastenvalvoja. (Suomen as.-kok. 1922 : 173)

Kaupunginvaltuuston marraskuun 1 p:nä 1922 tekemän päätöksen mukaan toimii lastensuojelulautakunnan lastenhuolto-tarkastaja Helsingin kaupungin lastenvalvojana.

1 §. Lastenvalvojan tulee pitää niistä avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista, joiden holhoojana tai uskottuna miehenä hän on, luetteloa, jossa mainitaan, paitsi kunkin lapsen nimeä, sen syntymäaika ja syntymäpaikka, milloin lapsi on lastenvalvojalle ilmoitettu ja kuka hänet on ilmoittanut sekä milloin hän on luettelosta poistettu ja mistä syystä; äidin nimi, syntymäaika, siviilisääty, äidinkieli, toimi ja asunto sekä, milloin äiti ei ole lapsen holhooja taikka ei pidä sitä luonaan, sen nimi ja asunto, joka on lapsen holhooja tai jonka hoidettavana se on. Jos joku on sopimuksen tai oikeuden päätöksen nojalla velvollinen ottamaan osaa lapsen elatukseen, on luettelossa mainittava hänenkin nimensä, syntymäaikansa, siviilisäätynsä, äidinkieltensä, toimensa, kotipaikkansa ja asuntonsa sekä elatusvelvollisuuden peruste. Luetteloon on myöskin tehtävä tarpeelliset merkinnät lapselle tulevasta elatusavusta sekä niistä toimenpiteistä, joihin lapsen hyväksi on ryhdytty, niin myös muista seikoista, joilla voi olla merkitystä lapsen olojen arvostelemista varten. (Liite 1).

Liite ei ole tähän painettu.

2 §. Niistä ilmoituksista ja tiedoista, mitkä raskaana olevat naiset ovat avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetun lain 17 §:n 1 momentin nojalla antaneet lastenvalvojalle, on hänen pidettävä eri luetteloa. (Liite 2).

Liite ei ole tähän painettu.

3 §. Lastenvalvojan tulee pitää tiliä saamistaan ja suorittamistaan elatusapueristä, erikseen kunkin lapsen osalta.

4 §. Ne elatusapuerät, jotka on suoritettu lastenvalvojalle, on, mikäli niitä ei heti käytetä tarkoitukseensa, sijoitettava pankkilaitokseen, jos se hankaluudetta voi tapahtua.

5 §. Holhouslautakunnan asiana on valvoa, että lastenvalvoja tunnollisesti hoitaa tointa ja tarkoin noudattaa, mitä avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja tässä asetuksessa lastenvalvojan toimesta säädetään, niin myös niitä tarkempia ohjeita, joita asianomaiset kunnalliset viranomaiset ehkä mainitusta toimesta antavat.

Jos kuntaan on asetettu erityinen lastensuojelu- eli kasvatuslautakunta, voidaan lastenvalvojan lähin silmälläpito uskoa tälle lauta-

kunnalle, kuitenkin niin, ettei holhouslautakuntaa siten vapauteta sille kuuluvasta ylivalvonnasta.

6 §. Lastenvalvojan tulee vuosittain ennen huhtikuun 1 päivää antaa 1 ja 2 §:ssä mainitut luettelot sekä elatusapueristä edelliseltä kalenterivuodelta pitämänsä tilit todisteineen holhouslautakunnalle tarkastettaviksi; ja on lautakunnan ne niin pian kuin mahdollista palautettava, tehtyään niihin merkinnän toimitetusta tarkastuksesta.

Ennen sanottua päivää tulee lastenvalvojan niinikään antaa holhouslautakunnalle tai 5 §:n 2 momentissa mainitulle erityiselle lautakunnalle, missä sellainen on olemassa, kertomus toiminnastaan edellisenä kalenterivuotena.

Lastenvalvoja olkoon velvollinen muutoinkin antamaan asianomaiselle valvontaviranomaiselle ne tiedot, mitkä tämä ehkä häneltä pyytää.

7 §. Jos jokin asia on käsiteltävä tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa ulkopuolella asianomaisen lastenvalvojan toimialueen, olkoon paikkakunnan lastenvalvoja pyynnöstä velvollinen edustamaan häntä asiaa käsiteltäessä.

Lastenvalvojan tulee muutenkin avustaa toista samanlaisen toimen haltijaa sekä toimittaa hänelle tietoja ja selvityksiä.

8 §. Jos lapsi, josta tässä asetuksessa puhutaan, muuttaa toisen lastenvalvojan toimialueelle, on jäljennös 1 ja 2 §:ssä mainituista luetteloista, mikäli ne koskevat sanottua lasta, sekä muut asiakirjat alkuperäisinä lähetettävä asianomaiselle lastenvalvojalle.

9 §. Asianomaiset olkoot velvolliset pitämään salassa mitä ovat saaneet tietää isyydestä, äitiydestä ja raskauden tilasta sekä niiden kanssa yhteydessä olevista seikoista mikäli sellaisen seikan ilmaiseminen ei ole tarpeen lapsen edun valvomista varten.

10 §. Niitä menoja varten, mitkä lastenvalvojalla voi toimeensa olla, on asianomaisen kunnan varattava tarpeellinen määräraha hänen käytettäväkseen tilitystä vastaan.

11 §. Sen lisäksi, mitä tässä asetuksessa on sanottu, on lastenvalvojaan, mikäli hänet on määrätty avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen holhoojaksi, sovellettava, mitä holhouslaissa on holhoojista säädetty.

14. Satamakatsantomiehentoimen perustaminen.

Kaupunginvaltuuston päätös maaliskuun 7 p:nä 1923.

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä:

lakkauttaa yhden satamaviskaalinviran ja sen sijaan perustaa satamakatsantomiehentoimen sellaisine pätevyysvaatimuksineen ja virkavelvollisuuksineen, jotka mainitaan lokakuun 18 p:nä 1920 annetussa kauppalausten merikelpoisuuden valvontaa koskevassa asetuksessa;

myöntää satamakatsantomiehelle samat palkkaedut kuin satamaviskaali tätä nykyä nauttii.

Kaupunginvaltuuston päätösten mukaan syyskuun 10 p:ltä 1918 ja marraskuun 16 p:ltä 1921 on satamaviskaalin vuotuinen palkkio 1,200 markkaa.

15. Aluelääkäripiirien uudestijärjestely.

Kaupunginvaltuuston päätös maaliskuun 21 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1915 : 3)

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä:

että huhtikuun 1 p:stä lukien Kallion eteläiseen aluelääkäripiiriin on luettava, paitsi aikaisemmin siihen kuuluvia alueita, se alue, jota lännessä rajoittavat Pitkäsilta ja Unioninkatu Aleksanterinkatuun asti, joka viimeksimainittu Pohjoissatamaan saakka on oleva näin muodostetun alueen etelärajana;

Kyseessäoleva lisäalue on ennen kuulunut entiseen pohjoiseen piiriin. Kaupunginvaltuuston joulukuun 20 p:nä 1922 tekemän päätöksen mukaan on tämän piirin aluelääkärinvirka lakkautettu huhtikuun 1 p:stä 1923 lukien.

että tämän piirin nimenä on oleva pohjoinen piiri;

että eteläiseen aluelääkäripiiriin, jonka nimi pysytetään ennallaan, on yhdistettävä entiseen pohjoiseen piiriin kuuluvat Unioninkadun länsipuolella olevat alueet; sekä

että Kallion pohjoisen aluelääkäripiirin nimi on oleva Kallion piiri.

Tämän päätöksen mukaan on uudestijärjestetyillä piireillä seuraavat rajat:

pohjoisella piirillä: Lintulahden-, Sakarin-, Penger-, Agricola-, Itä Pappi- ja Lönnrotkadut, Toinen linja, Castreninkatu, Ensimmäinen linja, sen pohjoisesta päätekohtasta Töölönlahteen vedetty linja, Töölönlahti, Töölön- ja Eläintarhanlahtien välisen salmen yli kulkeva rautatiesilta, Eläintarhan- ja Kaisaniemenlahdet sekä Unionin- ja Aleksanterinkadut, viimeksimainittu Pohjoissatamaan asti;

eteläisellä piirillä: Aleksanterinkatu Pohjoissatamasta alkaen Unioninkatuun asti, Unioninkatu, Kaisaniemen- ja Eläintarhanlahdet, Eläintarhan- ja Töölönlahtien välisen salmen yli kulkeva rautatiesilta, Töölönlahti, Hakasalmen puisto, Läntinen Viertotie, Pohjois Rautatie-, Lapinlahden- ja Kirkkomaankadut sekä uuden ja vanhan hautumaan välistä Lapinlahteen vedetty linja.

16. Helsingin kaupunginvaltuuston työjärjestys.

Kaupunginvaltuuston vahvistama huhtikuun 18 p:nä 1923.

Sen lisäksi mitä kaupunkien kunnallislaisissa on säädetty kaupunginvaltuuston työtavasta on Helsingin kaupunginvaltuusto

huhtikuun 18 p:nä 1923 noudatettavaksi vahvistanut seuraavan valtuuston työjärjestyksen:

I. Kokoukset ja asiain esittely.

1 §. Helsingin kaupunginvaltuusto kokoontuu puheenjohtajan kutsusta, mikä annetaan sekä sanomalehti-ilmoituksilla että lähettämällä esityslista kullekin valtuutetulle.

2 §. Vuoden ensimmäisessä kokouksessa, joka on pidettävä tammikuun alkupuoliskolla, valitaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Tämän kokouksen kutsuu koolle ja keskusteluja siinä johtaa, kunnes puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja on valittu, edellisenä vuonna toiminut puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja taikka, ellei kumpikaan näistä enää ole valtuuston jäsenenä, ikävuosiltaan vanhin valtuutettu.

3 §. Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat estyneinä olemasta kokouksessa saapuvilla, valitaan tilapäinen puheenjohtaja; kunnes tämä on valittu, johtaa keskusteluja ikävuosiltaan vanhin läsnäoleva valtuutettu.

4 §. Valtuutetut istuvat kokouksissa puolueryhmittäin.

5 §. Kaupunginvaltuuston kokous alkaa nimenhuudolla.

Valtuutettu, joka estettä ilmoittamatta on poissa kokouksesta tai siitä poistuu ennen sen päättymistä, on velvollinen suorittamaan poissaolosakon.

Poissaolosakoista on pidettävä erityistä luetteloa, minkä mukaan sakot peritään, ja ovat sakkovarat vuosittain suoritettavat kaupunginkassaan.

6 §. Asioita esiteltäessä kaupunginvaltuustolle tulee valtuutettujen käytettävissä olla kustakin asiasta joko asiakirjat semmoisiin tai esityslistaan otettu selonteko niistä ynnä valtuuston valmisteluvaliokunnan tai tarkoitusta varten asetetun erikoisvaliokunnan taikka komitean tekemä ehdotus. Kaikki nämä asiakirjat esitetään, paitsi kiireellisissä tapauksissa, painettuina sekä suomeksi että ruotsiksi.

Esityslista ja muut painetut asiakirjat ovat, elleivät erityiset asianhaarat ole esteenä, toimitettavat valtuutetuille vähintään kolme päivää ennen valtuuston kokousta.

7 §. Asiain käsittelyä kaupunginvaltuuston kokouksissa johdetaan sekä suomeksi että ruotsiksi.

8 §. Sen jälkeen kun asia on kaupunginvaltuustolle esitelty, on jokaisella valtuutetulla oikeus paikallaan seisoen lausua mielipiteensä siinä järjestyksessä, kuin hän on puheenvuoroa pyytänyt ja puheenjohtaja on sen hänelle antanut.

Jos valtuutettu lausunnossaan poikkeaa käsiteltävästä asiasta, tulee puheenjohtajan kehoittaa häntä pysymään asiassa, mutta älköön kukaan muuten keskeyttäkö puhujan lausuntoa.

Maistraatin puheenjohtajan samoin kuin kaupunginjohtajan tai heidän sijaisensa pyytäessä puheenvuoroa annettakoon se heille ennen muita puhujia.

9 §. Kaupunginvaltuuston kokouksessa on valtuutetulla oikeus esittää kirjallisesti laadittuja ehdotuksia kaupungin yhteisistä asioista; kuitenkin alkoon sellaista ehdotusta otettako heti ratkaistavaksi, vaan on asia lähetettävä asianmukaisesti valmisteltavaksi.

10 §. Lukuunottamatta sitä tapausta, joista edellisessä pykälässä on määrätty, alkoon asiaa ilman edelläkäynyttä valmistelua kaupunginvaltuustolle esiteltäkö.

11 §. Asia, joka ensi kerran esitellään kaupunginvaltuustolle on pantava pöydälle seuraavaan kokoukseen, jos vähintään kuusi valtuutettua sitä pyytää sekä asiaa koskevat asiakirjat tai selostus niistä eivät ole kolmea päivää aikaisemmin jaettu valtuutetuille.

Muissa tapauksissa ratkaistaan kysymys pöydällepanosta yksinkertaisella äänen enemmistöllä.

Jos keskustelun kuluessa asia pyydetään pöydälle tai tehdään ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian asiallisen käsittelyn, on kysymys siitä ratkaistava, ennenkuin keskustelua itse asiasta jatketaan.

Ehdotuksesta, jota ei ole kannatettu, alkoon äänestettäkö.

12 §. Enemmistövaalia toimitettaessa kehoittakoon puheenjohtaja kahta valtuutettua sihteerin kera merkitsemään annetut äänet.

Vaalilipun tulee, ollakseen pätevä, olla suljettu ja merkillä varustamaton sekä selvä henkilöjen nimiin nähden.

Suhteellisista vaaleista on voimassa mitä niistä erityisesti on määrätty.

Vrt. määräykset, joita on noudatettava valtuuston ja muiden kunnallisten hallintokuntain toimitettavissa suhteellisissa vaaleissa, tammikuun 28 p:ltä 1919. (*Kunn. as.-kok. 1919: 1*)

13 §. Niistä kaupunginvaltuuston diariin merkityistä asioista, jotka kesäkuun päätyessä ovat ratkaisematta, on vuosittain valtuuston kanslian toimesta laadittava luettelo, jossa selostetaan kunkin asian laatu ja mihin toimiin siinä on ryhdytty sekä vuotta kauemmin ratkaisematta olleisiin asioihin nähden syy, miksi niitä ei ole loppuun käsitelty. Tämä luettelo, johon on liitettävä lyhyt selonteko tilapäisten erikoisvaliokuntain ja komiteain toiminnasta samaan aikaan asti, on syyskuun ensimmäisessä kokouksessa esitettävä valtuustolle.

II. Asiain valmistelu valiokunnissa ja komiteoissa.

14 §. Kaikki asiat, joita erikoisvaliokunta tai komitea ei ole valmistanut, ovat kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan käsiteltävät. Valiokunnan tulee niistä antaa ehdotuksensa, joka on

otettava esityslistaan; vaaleista annetaan kuitenkin ehdotus ai-noastaan vaalitapaan ja -aikaan nähden. Puheenjohtaja määrää, missä järjestyksessä asiat ovat otettavat esityslistaan.

Valmisteluvaliokuntaan kuuluvat valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, joilla valiokunnassakin on vastaavat tehtävät, sekä yhdeksän jäsentä. Nämä valitaan puolivuositain siten, että vaali edelliseksi vuosipuoliskoksi toimitetaan tammikuun ja jälkim-mäiseksi kesäkuun ensimmäisessä kokouksessa.

Kaupunginjohtaja tai hänen estyneenä ollessa hänen sijaisensa on oikeutettu olemaan saapuvilla valmisteluvaliokunnan kokouksissa.

Valmisteluvaliokunta on päätösvaltainen, kun vähintään kuusi jäsentä, puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja niihin luettuina, on saapuvilla.

Kutsu valmisteluvaliokunnan kokoukseen annetaan esityslistan korehtuurivedoksessa, joka lähetetään valiokunnan jäsenille vähin-tään kaksi päivää ennen kokousta. Mainitussa vedoksessa tulee valiokunnan käsiteltäviin asioihin nähden olla asianomaisen sihteerin ehdotus valiokunnan lausunnoksi asiasta.

Valmisteluvaliokunnalla on oikeus tarpeen tullen antaa valtuuston kanslialle ohjeita asiain valmistelemiseen nähden.

15 §. Kaupungin meno- ja tuloarviota koskevain asiain valmis-telua varten asetetaan vuosittain kaupunginvaltuuston ensimmäi-sessä tammikuun kokouksessa talousarviovaliokunta. Tähän valio-kuntaan kuuluu yhdeksän jäsentä ja valitsee se keskuudestaan puheenjohtajan.

Talousarviovaliokunta on päätösvaltainen, kun vähintään viisi jäsentä, puheenjohtaja niihin luettuna, on saapuvilla.

Valiokunnalla on oikeus lähettää joku jäsenensä niihin johto- ja lautakuntien kokouksiin, joissa näiden meno- ja tuloarvioehdo-tuksia käsitellään, ollen valiokunnan edustaja tällöin oikeutettu ottamaan osaa keskusteluihin, mutta ei päätöksiin.

16 §. Muitten asiain valmistelua varten saattaa kaupungin-valtuusto joko keskuudestaan valita tilapäisiä erikoisvaliokuntia tai asettaa komiteoja, joihin voidaan valita muitakin henkilöjä kuin valtuutettuja.

Valiokunta on asianomaisen sihteerin toimesta yksissä neuvoin sen valiokunnan jäsenen kanssa, joka ensimmäisenä on valittu, kutsuttava koolle niin pian kuin mahdollista.*

Valiokunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, ja tulee hänen huolehtia siitä, että valiokunnan työ tarpeellisella joutuisuu-della suoritetaan sekä ettei sitä ilman pätevää syytä keskeytetä.

Valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat oikeutetut olemaan saapuvilla valiokuntien kokouksissa ja ottamaan osaa keskusteluihin, mutta ei päätöksiin.

Erityisiä tietoja saadakseen voi valiokunta kutsua kokouksiinsa asiantuntijoita, jotka eivät kuitenkaan saa ottaa osaa valiokunnan päätöksiin.

Valiokunnan mietintö on, elleivät erityiset asianhaarat sitä estä,

painettuna toimitettava valtuutetuille viimeistään samalla kertaa kuin sen kokouksen esityslista, jossa mietintö on aiottu valtuuston käsiteltäväksi.

Mitä yllä on määrätty erikoisvaliokuntiin nähden, koskeeseen myöskin valtuuston asettamia komiteoja.

17 §. Kaupunginvaltuuston puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa lukuunottamatta älköön kellään valtuutetulla olko oikeutta kieltäytyä valiokunnan tai komitean jäsenyydestä, ellei hän samaan aikaan jo ota osaa kahden valiokunnan tai komitean töihin.

III. Pöytä- ja toimituskirjat.

18 §. Kaupunginvaltuuston pöytäkirjassa tulee olla selonteko kunkin esitellyn asian laadusta ja aikaisemmasta käsittelystä tai viittaus pöytäkirjaan liitettyihin, sitä valaiseviin asiakirjoihin, lyhyt selostus keskusteluista sekä äänestysesitykset ja päätökset, jonka ohessa pöytäkirjassa on mainittava kokouksesta pois jääneet valtuutetut.

Pöytäkirja on tehtävä sekä suomeksi että ruotsiksi.

Valtuutettu on oikeutettu viimeistään pöytäkirjaa tarkistettaessa antamaan kokouksessa esittämänsä lausunnon kirjallisesti laadittuna pöytäkirjaan liitettäväksi.

Milloin äänestys on toimitettu nimenhuudolla, on äänestysluettelo pantava pöytäkirjan ohkeen.

19 §. Jos päätös jossakin asiassa on julistettu kiireellisenä täytäntöön pantavaksi, on siitä aiheutuva kirjelmä lähetettävä viimeistään kaksi päivää kokouksen jälkeen.

20 §. Kunkin kokouksen jälkeen on esityslista täydennettävä merkitemällä siihen kaupunginvaltuuston kussakin asiassa tekemä päätös, minkä jälkeen tämä asiakirja viipymättä on jaettava valtuutetuille, rahatoimikamarille sekä kaupungin johto- ja lautakunnille.

17. Helsingin kaupunginvaltuuston kanslian johtosääntö.

Kaupunginvaltuuston vahvistama huhtikuun 18 p:nä 1923.

1 §. Helsingin kaupunginvaltuuston kanslian tehtävänä on suorittaa kaupunginvaltuuston, valtuuston valmisteluvaliokunnan sekä valtuuston tai valmisteluvaliokunnan asettamien erikoisvaliokuntain ja komiteain sihteerin- ja kansliatyöt.

2 §. Kanslian palveluksessa on ensimmäinen sihteeri, joka samalla on kansliapäällikkö, toinen sihteeri, valiokuntasihteeri, kielenkääntäjä, kirjaaja, kaksi kanslistia, vahtimestari ja tarpeellinen määrä vahtimestarinapulaisia.

3 §. Sihteerit ja kielenkääntäjän valitsee kaupunginvaltuusto, sen jälkeen kun virat ovat kanslian toimesta olleet valtuustolta

haettavina kolmenkymmenen päivän kuluessa ja valtuuston valmisteluvaliokunta on hakijoista antanut lausuntonsa.

Kanslian muut viranpitäjät ottaa kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ensimmäisen sihteerin esityksestä.

4 §. Sihteereillä, joiden on hallittava maan molempia kieliä, tulee olla taitoa ja kokemusta sihteerin- ja kansliatöissä. Ensimmäisellä sihteerillä tulee sitäpaitsi olla sellainen lainopillinen tutkinto, joka vaaditaan tuomarinvirkaa varten.

Kielenkääntäjällä tulee olla koeteltu kyky suorittaa käännöksiä suomesta ruotsiin ja päin vastoin.

5 §. Ensimmäisen ja toisen sihteerin tehtävänä on vuorotellen:

1) valmistaa esityslistat kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan ja valtuuston kokouksia varten siinä järjestyksessä ja siten laadittuina, kuin valtuuston työjärjestyksessä määrätään;

2) kunkin valtuuston kokouksen jälkeen täydentää esityslista merkitsemällä siihen valtuuston kaikissa asioissa tekemät päätökset;

3) pitää pöytäkirjaa valtuuston kokouksissa; kuitenkin suorittaa pöytäkirjanpidon valtuuston talousarviokokouksessa aina ensimmäinen sihteeri; sekä

4) laatia ja allekirjoituksellaan varmentaa valtuustosta lähtevät kirjelmät.

6 §. Sen lisäksi mitä 5 §:ssä on sanottu on ensimmäisen sihteerin tehtävänä:

1) johtaa ja valvoa kanslian töitä;

2) hoitaa sihteerintehtävät kaupunginvaltuuston talousarviovaliokunnassa sekä, milloin erityinen syy sitä vaatii, myöskin muissa erikoisvaliokunnissa ja komiteoissa;

3) vuosittain laatia sellainen ratkaisematta olevain asiain luettelo, mikä valtuuston työjärjestyksessä on määrätty; sekä

4) hyväksyä maksettaviksi kanslian määrärahoista suoritettavat maksut.

7 §. Sen lisäksi mitä 5 §:ssä on sanottu on toisen sihteerin tehtävänä:

1) avustaa ensimmäistä sihteeria ja tämän ollessa estyneenä hoitaa hänenkin tehtäviään; sekä

2) tarpeen vaatiessa ja mikäli aikaa riittää suorittaa sihteerintehtäviä erikoisvaliokunnissa ja komiteoissa.

8 §. Valiokuntasihteerin tehtävänä on:

1) hoitaa sihteerintehtävät kaikissa erikoisvaliokunnissa ja komiteoissa, lukuunottamatta talousarviovaliokuntaa, ellei ensimmäinen tai toinen sihteeri ole ottanut mainittuja tehtäviä toimekseen;

2) tarpeen vaatiessa ja mikäli aikaa riittää olla avullisena muissa kanslian sihteerintehtävissä; sekä

3) järjestää ja hoitaa kaupunginvaltuuston kirjastoa.

9 §. Kielenkääntäjän tehtävänä on:

1) avustaa sihteerijä kaupunginvaltuuston esityslistain, pöytä-

ja toimituskirjain sekä erikoisvaliokuntain ja komiteain antamien mietintöjen ja lausuntojen laatimisessa toiselle kotimaiselle kielelle;

2) toimittaa kansliaan saapuneiden, molemmilla kielillä monistettavien asiakirjain kääntäminen; sekä

3) tarpeen vaatiessa ja mikäli aikaa riittää avustaa sihteerejä muissa kansliatöissä.

10 §. Kirjaajan tehtävänä on:

1) pitää kaupunginvaltuuston diareja ja muita luetteloja;

2) vuosittain tehdä valtuuston esityslistain asialuettelo;

3) ottaa osaa konekirjoitus-, korehtuuriluku- ja muihin kansliassa esiintyviin kansliatöihin;

4) pitää sellaista kirjaa kuin kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosääntö määrää;

5) pitää luetteloja valtuutettujen palkkioista ja poissaolosakoista;

6) hoitaa kanslian rahavarat; sekä

7) muutoin antaa sihteereille ja kielenkääntäjälle tarpeellista virka-apua.

11 §. Kanslistien tehtävänä on:

1) hoitaa konekirjoitus-, korehtuuriluku- ja muut kansliassa esiintyvät kansliatyöt;

2) kirjaajan ollessa estyneenä hoitaa myöskin hänen tehtäviään; sekä

3) muutoin antaa sihteereille, kielenkääntäjälle ja kirjaajalle tarpeellista virka-apua.

12 §. Vahtimestarin tehtävänä on:

1) hoitaa vahtimestarintehtävät kansliassa sekä kaupunginvaltuuston, valmisteluvaliokunnan ja erikoisvaliokuntien ja komiteain kokouksissa;

2) järjestää ja hoitaa valtuuston arkisto ja julkaisuvarasto;

3) lähettää valtuustosta menevät kirjelmät; sekä

4) huolehtia ilmoitusten julkaisemisesta sanomalehdissä ynnä kutsujen toimittamisesta kokouksiin.

Vahtimestaria avustavat hänen tehtävissään vahtimestarinapulaiset.

13 §. Kanslia pidetään avoinna viisi tuntia joka arkipäivä kaupunginvaltuuston puheenjohtajan määräämänä aikana.

Sinä aikana kesällä, jolloin valtuusto ei säännöllisesti kokoonnu, pidetään kanslia päivittäin avoinna puheenjohtajan määräämänä aikana, ja tulee jonkun kanslian viranpitäjistä tänä aikana olla tavattavissa siellä.

14 §. Kanslian kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.

18. Vuokrantarkkailulautakunnan asettaminen.

Kaupunginvaltuuston päätös huhtikuun 18 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1923 : 1, § 2)

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä:

että kesäkuun 1 p:stä 1923 asetetaan erityinen lautakunta valvomaan tammikuun 4 p:nä 1923 kohtuuttomien vuokrien vaatimisesta annetun lain noudattamista;

että tämä lautakunta tulee käsittämään kolme osastoa, joihin kuhunkin paitsi puheenjohtajaa kuuluu kaksi jäsentä, toinen valittu vuokraisäntien, toinen vuokralaisten keskuudesta.

19. Kunnallisten köyhäinlaitosten rakennuspiirustusten vahvistaminen sekä sanottujen laitosten käytettäväksi hyväksyminen.

Valtioneuvoston päätös huhtikuun 6 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923 : 98)

Kesäkuun 1 p:nä 1922 annetun köyhäinhoitolain 32 §:n nojalla on kunnallista köyhäinlaitosta perustettaessa tai toisin järjestettäessä rakennuspiirustuksille hankittava sosialihallituksen (nytemmin sosialiministeriön) vahvistus. (Suomen as.-kok. 1922:145)

1 §. Hakemuksen, joka tarkoittaa kunnallista köyhäinhoitoa varten perustettavan tai toisin järjestettävän asuin- tai muun rakennuksen rakennuspiirustusten vahvistamista, tulee sisältää:

1) selitys rakennuspaikan maan laadusta, korkeussuhteista, kulkuyhteydestä sekä lähimmistä asutussuhteista;

2) ilmoitus tarkoituksesta, mihin rakennus aiotaan käyttää, sekä, sikäli kuin kysymys on varsinaisista asuinrakennuksista, henkilöluvusta, jota varten ne enintään ovat aiotut; sekä

3) piirustukset, joista 2 §:ssä tarkemmin määrätään, kaksoiskappaleena, joista toinen jää sosialiministeriön arkistoon ja toinen palautetaan hakijalle.

2 §. Edellisessä pykälässä mainittujen piirustusten tulee sisältää:

1) asemapiirros, joka käsittää kaikki laitokseen kuuluvat rakennukset, muut rakennukset, jotka sijaitsevat vähemmän kuin 100 metrin etäisyydellä jostakin laitoksen asuinrakennuksesta, välittömästi rakennusten vieressä olevat tiet, järvet ja joet sekä tiedot ilmansuunnista;

2) kaikkien kerrosten pohjapiirrookset, joista käy selville rakennusaineen laatu, huonesovitelma, ovet, akkunat, tulisijat, kaikki sisä- ja ulkopuoliset portaat sekä rakennuksien kiinteä sisustus;

3) läpileikkauspiirustukset, joista selviää kunkin huoneen korkeus, akkunain korkeus lattiasta, lämmitys- ja ilmanvaihtolaitteet sekä tärkeimmät tukilaitteet;

4) kaksi julkisivupiirustusta;

5) ilmoitus mielisairasosaston akkunain rakenteesta, kävelypihojen suuruudesta ja asemasta ynnä niitä ympäröivän aidan korkeudesta; sekä

6) siinä tapauksessa, että piirustukset esittävät lisärakennusta tai vanhan rakennuksen muutosta, 2 kohdassa mainitut pohjapiirrokset, jolloin alkuperäiset edelleen säilyvät osat on esitettävä vanhoihin, ehjin viivoin tai tummasti väritettyinä, poistettavat osat pisteviivoin ja uudet osat hennoin viivoin tai vaalein värein.

Piirustukset on tehtävä seuraavissa mittakaavoissa:

1) asemapiirros vähintään 1 : 1000;

2) pohjapiirrokset 1 : 100;

3) läpileikkaukset ja julkisivut vähintään 1 : 100; sekä

4) akkuna- ja muut erikoispiirustukset vähintään 1 : 20.

3 §. Hakemus kunnallista köyhäinhoitoa varten perustetun tai toisin järjestetyn asuin- tai muun rakennuksen käytettäväksi hyväksymisestä on tehtävä sosialiministeriölle, joka määrää tarkastuksen paikalla toimitettavaksi.

Tarkastuksen ajasta tulee sen, joka on määrätty se toimittamaan, ilmoittaa asianomaiselle kunnalle edustajan määräämistä varten tarkastustilaisuuteen.

Tarkastuksesta laadittavansa pöytäkirja on tarkastuksen toimitajan oman lausuntonsa ohella viipymättä lähetettävä sosialiministeriölle.

20. Helsingin kaupungin urheilulautakunnan johtosääntö.

Kaupunginvaltuuston vahvistama toukokuun 21 p:nä 1923.

1 §. Välittömästi kaupunginvaltuuston alaisena olevan Helsingin kaupungin urheilulautakunnan tehtävänä on käsitellä kunnan urheiluasioita.

2 §. Urheilulautakunnan velvollisuutena on:

1) laatia ehdotuksia kaupungille kuuluvain urheilupaikkain, leikkikenttäin, luistintratain, hiihto- ja kelkkamäkien, uimalaitosten, yleisten voimistelusalien ja muiden ruumiillista kasvatusta varten olevain laitosten perustamiseksi, laajentamiseksi ja kunnossapittämiseksi sekä yhdessä rahatoimikamarin kanssa päättää niiden käyttämisestä;

2) laatia ehdotuksia muun urheilutarkoituksia varten olevan omaisuuden hankkimiseksi ja hoitamiseksi sekä yhdessä rahatoimikamarin kanssa päättää sen käyttämisestä;

3) tehdä aloite toimialaansa kuuluvissa asioissa sekä asianomaisille kunnan viranomaisille esityksiä ja antaa lausuntoja sellaisista asioista;

4) vastaanottaa urheilutarkoituksiin tarvittavain apurahain anomuksia ja jakaa siihen tarkoitukseen myönnetyt määrärahat;

5) valvoa, että urheiluyrityksille myönnetyt kunnan apurahat käytetään tarkoituksiinsa ja että sellaisiin apurahoihin liitetyt ehdot asianmukaisesti käytetään;

6) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon, inventaukseen sekä kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; sekä

7) vuosittain helmikuun kuluessa kaupunginvaltuustolle antaa kertomus lähinnä edellisen vuoden aikaisesta toiminnastaan.

3 §. Urheilulautakuntaan kuuluu viisi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan.

Jos jäsen eroaa ennen toimiajan päättymistä, tulee lautakunnan siitä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle uuden jäsenen valitsemista varten siksi ajaksi, mikä eronneella jäsenellä vielä on jälellä.

Lautakunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jos vaalit eivät ole yksimielisiä, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja samalla kertaa suhteellisella vaalilla, jolloin sovelletaan kaupunginvaltuutettujen vaalissa käytettävää menettelyä.

Vrt. määräykset, joita on noudatettava valtuuston ja muiden kunnallisten hallintokuntain toimitettavissa suhteellisissa vaaleissa, tammikuun 28 p:ltä 1919. (*Kunn. as.-kok. 1919:1*)

Lautakunnan jäsenet nauttivat kaupunginvaltuuston heille myöntämää palkkaa.

Lautakuntaa avustaa sihteeri, jonka lautakunta itselleen ottaa.

4 §. Lautakunta kokoontuu puheenjohtajan tai tämän ollessa estettynä, varapuheenjohtajan kutsusta. Molempien ollessa estettynä, valitaan puheenjohtaja tilapäisesti. Lautakunta on päätösvaltainen vähintään kolmen jäsenen ollessa läsnä.

Päätös tehdään yksinkertaisella äänen enemmistöllä; äänen ollessa tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jolloin vaali ratkaistaan arvalla.

5 §. Lautakunnan kokouksissa pitää sihteeri pöytäkirjaa, johon on merkittävä läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehty päätökset, viimeksimainitut lyhyesti perusteltuina, jos lautakunta katsoo sen tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestyksellä, on jäsenellä oikeus saada eriävä mielipiteensä lyhyesti merkityksi pöytäkirjaan.

Lautakunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

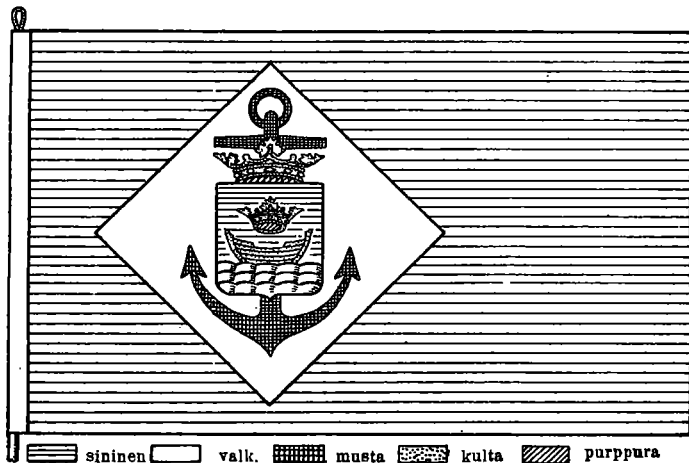
6 §. Urheilulautakunta voi tarvittaessa kutsua kokouksiinsa asiantuntijoita, jotka ovat oikeutetut ottamaan osaa lautakunnan keskusteluihin, mutta ei sen päätöksiin.

7 §. Urheilulautakunnan kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.

21. Satamaviranomaisten lippu.

Kaupunginvaltuuston vahvistama maaliskuun 21 p:nä 1923.

Kaupunginvaltuusto vahvisti mainittuna päivänä allakuvatun Helsingin kaupungin satamaviranomaisten lipun.

22. Tonttien myyntiehtojen muuttaminen.

Kaupunginvaltuuston päätös maaliskuun 21 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1917 : 2 ja 1920 : 2)

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä, että kaupungin tonttien myyntiehdot on muutettava siten:

a) että tontinostaja, joka kuuden vuoden kuluessa ei asianmukaisesti ole rakennuttanut tonttia, on velvollinen kaupungille suorittamaan, paitsi 30 % huutokauppahinnasta, minkä määrän hän kolmen vuoden ajan laiminlyömisestä johdosta on velvollinen maksamaan, lisäksi 120 % huutokauppahinnasta; sekä

b) että ostajan näitten mahdollisten lisämaksujen suorittamisen vakuudeksi kaupungille tulee antaa velkakirjoja, joiden määrää ei lasketa kauppahintaan sisältyväksi, mutta jotka parhaimmalla etuoikeudella maksamattoman kauppahinnan jälkeen kiinnitetään myytyyn tonttiin ja sille rakennettaviin rakennuksiin.

23. Asetus koskeva yleisistä ammattilaiskouluista 2 päivänä maaliskuuta 1920 annetun asetuksen muuttamista.

Annettu huhtikuun 28 p:nä 1923.

(*Suomen as.-kok. 1923 : 122*)

Kauppa- ja teollisuusministerin esittelystä säädetään täten, että yleisistä ammattikouluista 2 päivänä maaliskuuta 1920 annetun asetuksen (*Suomen as.-kok. 1920 : 51*) 10 ja 12 § muutetaan näin kuuluviksi:

10 §. Koulun lähin valvonta kuuluu johtokunnalle, jossa paitsi puheenjohtajaa on vähintään neljä jäsentä. Puheenjohtajan tulee olla ammattitoimintaan perehtynyt ja ammatillisia opetusasioita harrastava; yhden jäsenistä tulee olla työnantaja, yhden työntekijä ja muiden kasvatusasioihin perehtyneitä henkilöitä.

Koulun ylläpitäjät valitsevat kahdeksi vuodeksi kerrallaan johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenet; milloin koulu on kunnan ylläpitämä valitsee kunnan valtuusto nämät kunnassa asuvista henkilöistä.

Johtokunta voi työnsä avuksi ottaa kutakin koulussa edustettua ammattia varten kaksi asiantuntijaa.

Johtokunnan ja sen puheenjohtajan vaalista on kauppa- ja teollisuushallitukselle ilmoitettava.

Johtokunnan tehtävänä on:

1) hankkia koululle sopiva huoneisto ja pitää huolta koulun taloudesta;

2) ottaa ja erottaa johtaja ja opettajat;

3) tarkastaa ja lähettää kauppa- ja teollisuushallitukselle joka vuosi ennen heinäkuun loppua 9 §:n 6 kohdassa luetellut asiakirjat sekä kunkin lukukauden alussa kauppa- ja teollisuushallitukselta pyytää koululle myönnetyn valtioavun maksamista.

12 §. Yleisiä ammattilaiskouluja perustavat ja ylläpitävät kunnat, yhdistykset, tehdaslaitokset tai muut asianharrastajat noudattamalla tässä asetuksessa annettuja säännöksiä.

Koulujen aiheuttamiin kustannuksiin ottaa valtio osaa myöntämällä niille kauppa- ja teollisuushallituksen kautta vuosittain avustuksen harkinnan mukaan, ei kuitenkaan enempää kuin puolet johtajan ja opettajain palkkoja vastaavasta määrästä.

Valtioavun myöntämisen edellytyksenä on kuitenkin, että koulussa on keskimäärin kutakin perusluokkaa kohti oppilaita vähintään kymmenen.

Työpajojen hankkimiseksi ja kuntoon panemiseksi koulun yhteyteen sekä niiden käyttöä varten voidaan myöntää valtion avustusta harkinnan mukaan tästä laaditun yksityiskohtaisen kustannuslaskelman perusteella. Samanlaatuinen avustus voidaan myöntää työpajojen laajentamiseenkin.

Opetusvälineiden hankkimiseen annetaan jokaiselle koululle valtion varoista vuotuista avustusta määrä, joka vastaa viittä prosenttia johtajan ja opettajien palkkaamiseen myönnetystä valtioavusta.

24. Asetus koskeva ammatteihin valmistavista kouluista 2 päivänä maaliskuuta 1920 annetun asetuksen muuttamista.

Annettu huhtikuun 28 p:nä 1923.

(*Suomen as.-kok. 1923 : 123*)

Kauppa- ja teollisuusministerin esittelystä säädetään täten, että ammatteihin valmistavista kouluista 2 päivänä maaliskuuta 1920 annetun asetuksen (*Suomen as.-kok. 1920 : 50*) 11 ja 13 § muutetaan näin kuuluviksi:

11 §. Koulun lähin valvonta kuuluu johtokunnalle, jossa paitsi puheenjohtajaa on vähintään neljä jäsentä. Puheenjohtajan tulee olla ammattitoimintaan perehtynyt ja ammatillisia opetusasioita harrastava; yhden jäsenistä tulee olla työnantaja, yhden työntekijä ja muiden kasvatusasioihin perehtyneitä henkilöitä.

Koulun ylläpitäjät valitsevat kahdeksi vuodeksi kerrallaan johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenet; milloin koulu on kunnan ylläpitämä, valitsee kunnan valtuusto nämät kunnassa asuvista henkilöistä.

Johtokunta voi työnsä avuksi ottaa kutakin koulussa edustettua ammattia varten kaksi asiantuntijaa.

Johtokunnan ja sen puheenjohtajan vaalista on kauppa- ja teollisuushallitukselle ilmoitettava.

Johtokunnan tehtävänä on:

1) hankkia koululle sopiva huoneisto ja pitää huolta koulun taloudesta;

2) ottaa ja erottaa opettajat;

3) tarkastaa ja lähettää kauppa- ja teollisuushallitukselle joka vuosi ennen heinäkuun loppua 10 §:n 7 kohdassa luetellut asiakirjat sekä kunkin lukukauden alussa kauppa- ja teollisuushallitukselta pyytää koululle myönnetyn valtioavun maksamista.

13 §. Ammatteihin valmistavia kouluja perustavat ja ylläpitävät kunnat, yhdistykset, tehdaslaitokset tai muut asianharrastajat noudattamalla tässä asetuksessa annettuja säännöksiä.

Koulujen ylläpitämiseksi valtion vuotuisen menoarvion otettavasta määrärahasta määrää kauppa- ja teollisuushallitus kunkin koulun opetusohjelman sekä tulo- ja menoarvion perusteella sille tulevan, vuotuisesti maksettavan valtioavun, jonka suuruus on enintään kolme neljäsosaa koulun kohtuullisiksi harkituista kokonaisvuosimenoista.

Työpajojen perustamiseen koulun yhteyteen voidaan tämän ohella myöntää kerta kaikkiaan avustusta harkinnan mukaan sitä varten laaditun yksityiskohtaisen kustannuslaskelman perusteella. Samanlaatuinen avustus voidaan myöntää työpajojen laajentamiseenkin.

Opetusvälineiden hankkimiseen annetaan jokaiselle koululle valtion varoista vuotuisia avustuksia määrä, joka vastaa viittä prosenttia koululle myönnetystä valtioavusta.

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLINEN ASETUSKOKOELMA

JULKAISUT

1923. HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORI. N:o 4.

Sisällys: 25. Järjestyssäännöt palkkasoutajille ja koneella kulkevien vuokraveneitten kuljettajille Helsingin kaupungissa, s. 49. — 26. Helsingin palkkasoutajien ja koneella kulkevien vuokraveneiden taksa, s. 50. — 27. Helsingin kaupungin maatalouslautakunnan ohjesääntö, s. 52. — 28. Helsingin kaupungin maatalouskonttorin johtosääntö, s. 53. — 29. Oppisopimuslaki, s. 55. — 30. Oppisopimuslain soveltaminen, s. 61. — 31. Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston sääntöjen muutos, s. 64.

25. Järjestyssäännöt palkkasoutajille ja koneella kulkevien vuokraveneitten kuljettajille Helsingin kaupungissa.

Maistraatin vahvistamat toukokuun 26 p:nä 1923.

1 §. Palvelemaan yleisöä ja välittämään henkilöliikennettä kaupungin satama-alueilla ottaa satamakapteeni vuosittain palkkasoutajia ja veneenkuljettajia, joiden tulee olla täysi-ikäisiä, hyvämaineisia ja toimeensa sopivia henkilöitä.

2 §. Palkkasoutajien ja veneenkuljettajain silmälläpito kuuluu lähinnä kaupungin satamakapteenille.

3 §. Palkkasoutajalla ja veneenkuljettajalla tulee olla siisti ja merikelpoinen vene, joka on satamakapteenin vuosittain tarkastettava ja hyväksyttävä, ennenkuin liikenteen välittämiseen saadaan ryhtyä. Veneeseen, jolla palkkasoutaja tai kuljettaja on oikeutettu ammattia harjoittamaan, on määrätyle paikalle kiinnitettävä metallinen taulu eli poletti, jossa on numero, sekä se henkilömäärä, mikä veneellä, satamakapteenin harkinnan mukaan, korkeintaan saadaan kuljettaa. Koneella kulkevan veneen kuljettajan tulee vielä ennen toimeensa ryhtymistä satamakapteenille esittää asianomaisen tarkastajan antama todistus moottorin kelpoisuudesta ja kuljettajan taitavuudesta toimeensa.

4 §. Jokaisessa veneessä tulee olla ainakin yksi täysi-ikäinen soutaja tai kuljettaja, mutta jos useampia soutajia vaaditaan, sovitakoon siitä, samaten kuin korvauksestakin, erittäin veneenkuljettajan kanssa.

5 §. Jos veneen pyytjä on suostuvainen suorittamaan täyden maksun (1—4 hengeltä) taksan mukaan, on kuljettajan velvollisuus heti lähteä kuljettamaan, saamatta odottaa useampia matkustajia.

6 §. Kuljettaja alkoon vastoin matkustajan tahtoa käyttäkö purjetta.

7 §. Kuljettajain tulee odottaa tilausta siinä järjestyksessä kuin he saapuvat asemapaikalle, ollen yleisö kumminkin oikeutettu käyttämään haluamaansa venettä.

8 §. Myrskyyn ei kuljettaja ole velvollinen lähtemään, mutta muutoin hän ei saa pyydettyessä kieltäytyä yleisöä palvelemasta. Jos tässä tapauksessa syntyisi erimielisyyttä soutajan tahi kuljettajan ja sen välillä, joka häntä tahtoo käyttää, ratkaisee satamakapteeni asian.

9 §. Kuljettajan on aina toimessaan käyttäydyttävä vakavasti ja osotettava siivoa ja kohteliasta käytöstä niitä kohtaan, jotka hänen palvelustaan käyttävät, ja tulee hänellä aina olla kappale voimassa olevaa taksaa ja järjestyssääntöä, joita hänen vaadittaessa tulee näyttää. Veneeseen älköön otettako useampia henkilöitä kuin veneen poletissa on myönnetty, älköönkä kuljettaja myöskään vaatiko enempää maksua tai odotusrahaa kuin taksassa määrätään. Myöskään ei veneeseen saa ottaa humalaista henkilöä, paitsi poliisin tai asianomaisen järjestyksien määräyksestä.

10 §. Kuljettaja, joka sopimattomasti käyttäytyy yleisöä kohtaan tahi viettää säännötöntä elämää taikka muulla tavalla rikkoo näitä järjestyssääntöjä, vetäköön sakkoo korkeintaan 20 päiväsakkoa, tahi menettäköön määrätyksi ajaksi tahi ainaiseksi oikeuden harjoittaa veneen kuljettajan ammattia.

11 §. Syytteen näitten järjestyssääntöjen rikkomisesta tekee kaupungin yleinen syyttäjä maistraatissa.

12 §. Näitä järjestyssääntöjä, jotka astuvat voimaan heinäkuun 1 p:nä 1923 on samaten kuin taksaa ja venepoletteja saatavana kohtuullisesta hinnasta satamaliikennekonttorista.

26. Helsingin palkkasoutajien ja koneella kulkevien vuokra-veneiden taksa.

Maistraatin vahvistama toukokuun 26 p:nä 1923.

Kuljetuspalkkaa ainakin yhdellä aikuisella henkilöllä miehitetyistä sou- ja koneella kulkevista vuokraveneistä maksetaan:

1. Pohjoissatamasta Aleksanterinkadun kohdalla.

Suomenlinna, Sörnäsiin, Mustikkamaalle sekä Kruununvuorenselällä oleviin aluksiin, 1—4 henkilöltä	12: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	3: —
Korkeasaareen, Palosaareen, Hylkysaareen, Nihtiin, Sumppariin sekä Pohjoissatamassa oleviin aluksiin, 1—4 henkilöltä	10: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	2: 50
Turholmaan, Hälviin, Stansvikiin ja Kulosaareen, 1—4 henkilöltä	16: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	4: —
Kumtähteen, Vanhaankaupunkiin, Lammassaareen, Hertonsaariin, Tammelundiin, pohjois Degeröhön, Majakkasaareen ja Santahaminaan, 1—4 henkilöltä	20: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	5: —

2. Hakasalmen rannasta.

Korkeasaareen, Mustikkamaalle, Hylkysaareen, Palosaareen ja Sörnäsän lastauspaikalle, 1—4 henkilöltä	10: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	2: 50
Sumppariin, Nihtiin ja Tervasaareen, 1—4 henkilöltä	6: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	1: 50
Kulosaareen, 1—4 henkilöltä	12: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	3: —

3. Sörnäsistä.

Mustikkamaalle, Sumppariin ja Kulosaareen, 1—4 henkilöltä .	4: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	1: —
Korkeasaareen, Hylkysaareen ja Palosaareen, 1—4 henkilöltä .	8: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	2: —

4. Eteläsatamasta Kauppatorin kohdalta.

Katajanokalle, Blekholmaan, Laivaveistämölle sekä Pohjois-sataman rantaan, 1—4 henkilöltä	6: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	1: 50
Suomenlinnaan, Harakkaan ja Uunisaarille sekä Kruununvuoren selällä oleviin aluksiin, 1—4 henkilöltä.....	10: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	2: 50

5. Hietalahden satamasta.

Rönnskäriin, 1—4 henkilöltä	10: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	2: 50

6. Ruoholahdesta Drumsön lautan kohdalta.

Pässiin, Merholmaan ja Saukkosaareen, 1—4 henkilöltä	5: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	1: 50
Drumsön lauttapaikalle, 1—4 henkilöltä	10: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	2: 50
Seurasaareen ja Rajasaareen, 1—4 henkilöltä	16: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	4: —

7. Humallahdesta.

Seurasaareen, 1—4 henkilöltä	6: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	1: 50
Granöhön, Lövöhön, Svedjeholmaan ja Svartholmaan, 1—4 henkilöltä	16: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	4: —
Rajasaareen, 1—4 henkilöltä	4: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä	1: —

8. Merisataman pohjoispuolisesta osasta.

Liuskasaareen, Sirpalesaareen ja Uunisaarille, 1—4 henkilöltä . 4: —
sekä jokaiselta lisäksi olevalta henkilöltä 1: —

Aikuisen henkilön seurassa olevain 6 vuotta nuorempain lasten puolesta maksetaan puolet taksassa mainitusta määrästä.

Tilattaessa vene määrääjäksi maksetaan Smk 2:50 tunnilta kerrottuna veneen korkeimmalla sallitulla matkustajaluvulla, ei kuitenkaan 50 markkaa enempää, sekä odotuksesta vuokra-aikana puolet taksanmukaisesta tuntimaksusta; veneenkuljettaja alkoon kuitenkin olko velvollinen odottamaan 1 tuntia kauemmin puolesta maksusta. Jos veneenkuljettaja tilataan noutamaan joku kaupungin satamain ulkopuolella sijaitsevasta paikasta, saakoon paitsi täyttä maksua paluumatkalta, myös saman maksun matkalta mainittuun paikkaan.

Öisin, lukien kello 12:sta yöllä kello 6:een a. p., lasketaan tämä taksa 50 %:n korotuksin.

27. Helsingin kaupungin maatalouslautakunnan ohjesääntö.

Kaupunginvaltuuston vahvistama toukokuun 30 p:nä 1923.

1 §. Helsingin kaupungin maatalouslautakunnalla, joka on välittömästi kaupunginvaltuuston alainen, on tehtävänä valvoa kaupungin sen hallintoon uskottujen tilusten hoitoa sekä yleensä olla valtuuston keskuselimenä maanviljelystä ja metsänhoitoa koskevien kysymysten käsittelyä varten.

Lautakunnan alaisena on kaupungin maatalouskonttori.

2 §. Maatalouslautakunnan velvollisuutena on erityisesti:

1) valvoa että lautakunnan alaisten tilusten hoitoon myönnettyt määrärahat käytetään tarkoituksen- ja kaupungin edun mukaisesti;

2) käsitellä kaupunginvaltuuston, maistraatin tai rahatoimikamarin sille lähettämät asiat ja pyynnöstä antaa kaupungin viranomaisille lausuntoja ja tietoja toimintansa yhteydessä olevista asioista;

3) maatalouskonttorin virkain täyttämisessä noudattaa mitä siitä on konttorin johtosäännössä määrätty;

4) sen lisäksi mitä maatalouskonttorin johtosäännössä määrätään antaa konttorille tarkemmat ohjeet sen toimintaan nähden;

5) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon, inventaukseen sekä kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden valvoa sekä Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen että maatalouskonttorin johtosäännössä olevien määräysten noudattamista; sekä

6) vuosittain ennen toukokuun loppua antaa kaupunginvaltuustolle kertomukset omasta ja maatalouskonttorin edellisen vuoden aikaisesta toiminnasta.

3 §. Maatalouslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan. Jollei kukaan jäsenistä ole samalla rahatoimikamarin jäsen, on kamarilla oikeus lautakunnan kokouksiin määrätä edustajakseen yksi jäsenensä, joka on oikeutettu ottamaan osaa keskusteluihin, mutta ei päätöksiin.

Jos jäsen eroaa ennen toimikauden päättymistä, tulee lautakunnan siitä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle uuden jäsenen valitsemiseksi siksi ajaksi, mikä eronneella on jäljellä.

Lautakunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

Lautakunnan sihteerinä ja esittelijänä toimii kaupunginagronoomi.

4 §. Lautakunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa sovelletaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

5 §. Maatalouslautakunta kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Lautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

6 §. Maatalouslautakunnan kokouksissa tekee sihteeri pöytäkirjan, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun lautakunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Lautakunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

7 §. Maatalouslautakunnan tilivirastona on maatalouskonttori ja sen kassavirastona rahatoimikonttori.

28. Helsingin kaupungin maatalouskonttorin johtosääntö.

Kaupunginvaltuuston vahvistama toukokuun 30 p:nä 1923.

1 §. Helsingin kaupungin maatalouskonttorin tehtävänä on kaupungin maatalouslautakunnan valvonnan alaisena hoitaa lautakunnan hallintoon uskotut tilukset ja muutoin toimia lautakunnan toimeenpanevana elimenä.

2 §. Maatalouskonttorin asiana on tällöin:

1) suunnitella ja suorittaa maatalouslautakunnan hallinnon alaisen tiluksien maanviljelys- ja metsänhoitotyöt;

2) hoitaa ja pitää kunnossa tiluksien rakennukset, irtaimisto ja varastot;

3) maatalouslautakunnan ohjeiden mukaan myydä ja ostaa maataloustarvikkeita ja -tuotteita, eläimiä ja kalustoa;

4) rahatoimikamarin valtuuttamana huolehtia maatalouslautakunnan alaisilla tiluksilla olevien rakennusten ja maiden sekä laiduntamis- ynnä muiden oikeuksien tilapäisestä vuokraamisesta;

5) laatia maatalouslautakunnan tarvitsemat suunnitelmat, lausunnot ja selvitykset;

6) vuosittain ennen huhtikuun loppua antaa maatalouslautakunnalle kertomus konttorin edellisen vuoden toiminnasta.

3 §. Maatalouskonttorin asiana on sitäpaitsi itsenäisenä tilivirastona Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännössä olevien määräysten mukaisesti hoitaa maatalouslautakunnan ja konttorin tilit ja kirjanpito.

Konttorin kassavirastona on rahatoimikonttori.

4 §. Maatalouskonttorin henkilökuntana ovat kaupunginagronomi, joka samalla on konttorin päällikkö, ja kirjanpitäjä, kumpikin menosäännöllä, sekä tarpeellinen määrä konttoriapulaisia.

Tiluksilla palvelee työnjohtajia, metsänvartijoita ja muu tarpeellinen henkilökunta.

5 §. Kaupunginagronoomin valitsee kaupunginvaltuusto viran oltua maatalouslautakunnan toimesta kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavana ja sen annettua lausunnon hakijoista.

Kirjanpitäjän asettaa maatalouslautakunta viran oltua sen toimesta kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavana ja kaupunginagronoomin annettua lausunnon hakijoista.

Menosääntöön merkitsemättömät maatalouskonttorin viranpitäjät sekä tilusten työnjohtajat, metsänvartijat ja muun palveluskunnan ottaa kaupunginagronoomi.

6 §. Kaupunginagronoomin asiana on:

1) johtaa maatalouskonttorin toimintaa ja lähinnä valvoa töitä konttorin hoitamilla tiluksilla;

2) huolehtia tuotteiden ja tarvikkeiden, eläinten ja kaluston myynnistä ja ostosta;

3) maatalouslautakunnalle tehdä tilusten hoitoa ja konttorin toimintaa koskevia esityksiä ja ehdotuksia;

4) valmistella ja maatalouslautakunnan kokouksissa esitellä asiat;

5) toimia lautakunnan sihteerinä;

6) valvoa konttorin käteisten rahavarain kannantaa ja säilytystä;

7) pyynnöstä antaa neuvoja ja ohjeita maanviljelykseen ja metsänhoitoon nähdessä kaupungin tiluksilla, jotka ovat muiden kunnan hallitusten ja lautakuntain kuin maatalouslautakunnan alaiset;

8) muutoin suorittaa maatalouslautakunnan hänelle antamat hänen toiminta-alansa kuuluvat työt ja tehtävät.

Sen ohessa on kaupunginagronoomin asiana konttorin päällikkönä, mikäli se toimii tilivirastona:

9) maatalouslautakunnan kokouksiin laatia luettelo maksu-määräyksistä, jotka on annettu lautakunnan lähinnä edellisen ko-kouksen jälkeen;

10) tarkastaa laskut ja muut maksukirjat, varustaa ne tili-merkinnällä sekä huolehtia niiden maksettavaksi määräämisestä sillä tavoin kuin lautakunta päättää;

11) lautakunnalle ajoissa ilmoittaa, milloin myönnettyt määrä-rahat eivät enää maksuihin riitä;

12) ennen kunkin kuukauden 15 päivää rahatoimikonttoriin ja revisionikonttoriin antaa säädetyt kuukausibilanssit; sekä

13) ennen kunkin vuoden helmikuun 1 päivää rahatoimikonttoriin antaa ne tiedot, mitkä ovat tarpeelliset kaupungin yleistilinpää-töksen laadintaa varten.

7 §. Kirjanpitäjän asiana on:

1) pitää maatalouskonttorin Helsingin kaupungin kassa- ja tili-laitoksen johtosäännön 32 §:n mukaista kirjanpitoa ja sitäpaitsi sellaista erikoiskirjanpitoa, joka konttorin toiminnan laatuun nähden saattaa käydä tarpeelliseksi;

2) laatia maatalouskonttorin tilinpäätös;

3) tarkastaa varastoilmoitukset, kalusto- ja palkkausluettelot sekä alitilintekijäin tilit;

4) kaupunginagronoomin käskystä laatia taloudellista laatua olevia laskelmia ja selvityksiä; sekä

5) muutoin suorittaa maatalouslautakunnan tai kaupungin agronoomin hänelle antamat tehtävät.

8 §. Konttoriapulaisten asiana on avustaa kaupunginagronoomia ja kirjanpitäjää maatalouskonttorin kirjanpito- ja konttoritöissä.

9 §. Maatalouskonttorin viranpitäjät ovat Helsingin kaupungin kunnallisten viranpitäjain palvelusehtosäännön yleisten määräysten alaiset.

29. Oppisopimuslaki.

Annettu huhtikuun 28 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923 : 125)

1 L u k u.

Yleisiä määräyksiä.

1 §. Tämä laki on sovellettava käsityö- ja tehdasliikkeisiin sekä muihin teollisiin yrityksiin ja ammatteihin niillä paikkakunnilla, missä on ammattioppilaslautakunta.

Paikkakunnilla, joille on perustettu sellainen kunnallinen työnvälitystoimisto kuin 2 päivänä marraskuuta 1917 työnvälitystoi-mesta annettu asetus säättää, on ammattioppilaslautakuntana työn-

välitystoimiston johtokunta siihen saakka, kunnes asianomainen kunnanvaltuusto on tarpeen mukaan asettanut sinne erityisen ammattioppilaslautakunnan. Sellaisen lautakunnan asettamisesta paikkakunnalle, missä ei ole työnvälitystoimistoa, päättää kunnanvaltuusto.

Milloin ammattioppilaslautakunta on päätetty asetettavaksi, valitsee kunnanvaltuusto siihen, kalenterivuodeksi kerrallaan, puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä neljä jäsentä ja neljä varajäsentä. Jäsenistä tulee kumpaisistakin kahden kuulua työnantajiin ja kahden työntekijöihin. Vaalikelpoisuudesta ammattioppilaslautakuntaan sekä valitun oikeudesta kieltäytyä tästä toimesta on muuten voimassa, mitä kuntain valtuutetuista on säädetty.

Kunnanvaltuustolla tarkoitetaan tässä laissa myöskin kaupunginvaltuustoa.

2 §. Ammatinharjoittajalla tarkoitetaan tässä laissa sekä käsitön harjoittajaa että teollisuuden harjoittajaa. Jos tämän lain alainen yritys on yhteisön, laitoksen tai säätiön, sovellettakoon siihen henkilöön, jonka johdolla työt suoritetaan, mitä jäljempänä on ammatinharjoittajasta säädetty.

Oppilas tämän lain mielessä on henkilö, joka ennenkuin on täytännyt kahdeksantoista vuotta on muulle ammatinharjoittajalle kuin isälleen tai äidilleen mennyt työhön oppiakseen sellaisen käsitö- tai teollisuusammatin tai -ammatinhaaran, jonka oppimiseen säännönmukaisesti vaaditaan vähintään kahden vuoden aika.

Jos syntyy epätietoisuutta tai erimielisyyttä siitä, onko käsitö- tai teollisuustyössä olemista pidettävä oppilassuhteena vai ei, ratkaiskoon asian ammattioppilaslautakunta, ottamalla huomioon työehdot, työn ja ammatin laadun sekä muut asiaan vaikuttavat seikat.

3 §. Älköön ammatinharjoittaja pitääkö oppilasta tekemättä siitä kirjallista sopimusta 7 §:ssä säädetyn ajan kuluessa. Sellainen sopimus on laadittava kauppa- ja teollisuushallituksen vahvistaman kaavan mukaan ja on siinä mainittava:

- 1) se ammatti tai ammatinhaara, jota oppilaalle on opetettava;
- 2) oppiajan pituus;

3) se tai ne ammatilliset opetuslaitokset, joita oppilaan tulee ammattikasvatukseen käydä, niin myös opetuksen laajuus ja ammattikokeiden suorittamistapa; sekä

4) palkkaehdot, erityisesti mainitsemalla palkanmaksuajat sekä onko oppilas ammatinharjoittajalta saapa asunnon ja ravinnon.

Sopimukseen saadaan muistakin seikoista ottaa määräyksiä, jotka eivät ole lain eivätkä hyvän tavan vastaisia. Älköön näillä määräyksillä kuitenkaan rajoitettako ammatinharjoittajalle tai oppilaalle tämän lain mukaan kuuluvia oikeuksia ja velvollisuuksia.

Oppisopimuskaavoja on kauppa- ja teollisuushallituksen toimesta pidettävä ammattioppilaslautakunnilta saatavissa.

4 §. Oppiaika sovittakoon niin pitkäksi kuin sopimuksessa mainitun ammatin tai ammatinhaaran oppimisen säännönmukaisesti

on katsottava vaativan; älköön se kuitenkaan olko neljää vuotta pitempi.

Jos oppilaaksi otetaan henkilö, joka ammatillisessa opetuslaitoksessa tai muulla tavoin on hankkinut itselleen erikoisia tietoja ja taitoja, voidaan oppisopimus niiden lähempien perusteiden mukaisesti, jotka kauppa- ja teollisuushallitus määrää, tehdä lyhemmäksikin ajaksi kuin 1 momentissa on säädetty.

Ammattioppilaslautakunnalla on oikeus, ammatinharjoittajaa kuultuaan, oppilaan osoittamain erikoisten taipumusten ja taitavuuden perusteella sallia oppiajan päättyvän aikaisemminkin kuin sopimuksessa on määrätty.

Oppiajan kolme ensimmäistä kuukautta on koetus aika, jonka kuluessa molemmiin puolin on valta irtisanoa sopimus päättymään seitsemän päivän kuluttua irtisanomisesta.

5 §. Alaikäinen, joka on täyttänyt viisitoista vaan ei kahdeksantoista vuotta ja elättää itsensä omalla työllään, saa itse tehdä oppisopimuksensa. Oppisopimusta, jonka holhooja on tehnyt alaikäisen puolesta, älköön ilman tämän kirjallista suostumusta ulotettako yli sen ajan jolloin alaikäinen täyttää kahdeksantoista vuotta.

6 §. Ammattioppilaslautakunnan on pidettävä hyväksymiensä oppisopimusten rekisteriä, jonka kaavan kauppa- ja teollisuushallitus vahvistaa.

7 §. Neljäntoista päivän kuluessa koetusajan päättymisestä on oppisopimus, ellei sitä sanotun ajan kuluessa ole irtisanottu, 3 §:ssä säädettyllä tavalla laadittava ja kolmin kappalein, liitteinä jäljennökset oppilaan ikää ja koulutietoja koskevista todistuksista, ammatinharjoittajan annettava ammattioppilaslautakunnalle rekisteröitäväksi.

8 §. Sopimusta älköön rekisteriin merkittäkö:

jos siinä tarkoitettu työ ei ole sellaista kuin 2 §:n 2 momentissa mainitaan;

jos sovittu oppiaika on ilmeisesti pitempi tai lyhempi kuin mitä oppilaan ammatikasvatuksen on katsottava vaativan;

jos 3 §:n 3) kohdassa mainitut määräykset opetuksen laajuudesta ja niistä opetuslaitoksista, joita oppilaan tulee käydä, ovat sellaiset, ettei niiden voida katsoa takaavan oppilaalle tyydyttävää ammatikasvatusta;

jos sovittua ammatikkokeiden suorittamistapaa ei katsota tarkoituksenmukaiseksi;

jos sopimus muuten ei ole tämän lain mukainen.

9 §. Kun oppisopimus rekisteriin merkitään, on yksi kappale sopimuskirjaa jäävä ammattioppilaslautakunnan arkistoon ja toinen kappale toisiin, ammatinharjoittajan ja oppilaan kappaleeseen, merkittävä todistus rekisteröimisestä.

Jos rekisteriin merkitseminen evätään, on päätös perusteluineen viipymättä kirjallisesti sopimuspuolille ilmoitettava. Neljäntoista päivän kuluessa tämän jälkeen on sopimus, asianmukaisesti oikaistuna, uudelleen rekisteröitäväksi ilmoitettava, uhalla että se muuten on mitätön.

2 L u k u.

Oppisopimuksesta johtuvat oikeudet ja velvollisuudet.

10 §. Ammatinharjoittajan on annettava oppilaalle sellaista sopimuksessa mainitun ammatin tai ammatinhaaran opetusta, että oppilas oppiajan päätyessä voi suorittaa hyväksyttävät ammattikokeet.

Jos ammatinharjoittaja liikkeen laajuuden tai puuttuvan ammattitaidon tähden taikka muusta syystä ei itsekohtaisesti voi täyttää opetusvelvollisuuttaan, tulee hänen ammattitaitoisen sijaisen kautta pitää huolta asianmukaisesta opetuksesta.

11 §. Jos paikkakunnalla on yleinen ammattilaiskoulu tai muu julkisen valvonnan alainen ammatillinen oppilaitos, tulee ammatinharjoittajan varata oppilaalle tarpeellinen aika opetuksen saamiseen sellaisessa opetuslaitoksessa sekä valvoa, että oppilas asianmukaisesti suorittaa koulunkäyntinsä; ja on oppilas kolmena ensimmäisenä oppivuotenaan oikeutettu saamaan täyden palkan siltäkin osalta työaikaa, minkä hän on tällaiseen koulunkäyntiin käyttänyt, kuitenkin viikottain enintään yhtä hänen työpäiväänsä vastaavalta ajalta.

12 §. Ammatinharjoittajan tulee totuttaa oppilasta ahkeruuteen ja hyviin tapoihin. Hän ei saa kurittaa oppilasta eikä käyttää häntä työhön, joka ilmeisesti on vahingollista hänen terveydelleen tai käy yli hänen voimiansa taikka ei kuulu hänen opittavaansa ammattiin.

13 §. Työlakon tai työnsulun kohdatessa sitä työpaikkaa, jossa oppilas työskentelee, olkoon niinhyvin ammatinharjoittaja kuin oppilas oikeutettu työnseisauksen ajaksi keskeyttämään oppilas-suhteen taikka myös purkamaan oppisopimuksen. Jollei oppisopimusta ole purettu, pitkittyy oppiaika yhtä pitkällä ajalla kuin minkä oppilas työnseisauksen vuoksi oli opista poissa.

14 §. Oppiajan päätyessä tulee oppilaan suorittaa ammattikokeet, jotka osoittavat hänen tietonsa ja taitonsa siinä ammatissa tahi ammatinhaarassa, jota hänelle on opetettu.

Jos kokeisiin kuuluu näytekappaleen valmistaminen, on ammatinharjoittajan varattava oppilaalle tilaisuus suorittaa siihen tarvittava työ niin hyvissä ajoin ennen oppiajan päättymistä, että se voidaan sitä ennen lopettaa, sekä annettava hänen käytettäväkseen sitä varten tarpeelliset työvälineet, tarveaineet ja työapu. Näytekappaleen valmistamisesta johtuvat kustannukset ovat ammatinharjoittajan suoritettavat. Oppilaalla on oikeus lunastaa näytekappale sanottuja kustannuksia vastaavasta hinnasta.

15 §. Ammattikokeet arvostelee lautakunta, jonka puheenjohtajana on ammattioppilaslautakunnan puheenjohtaja ja jäsenenä ammattioppilaslautakunnan valitsemat, yksi työnantajiin ja yksi työntekijöihin kuuluva henkilö siltä käsityön tai teollisuuden alalta, jolla kokeet on suoritettava.

Ammattikokeiden arvostelemisesta johtuvat kustannukset suoritetaan ammattioppilaslautakunnan toimesta asianomaisen kunnan varoista.

16 §. Oppiajan päätyttyä on ammatinharjoittaja velvollinen oppilaalle antamaan oppitodistuksen, joka sisältää tiedon siitä, kuinka kauan oppilas on opissa ollut, sekä arvolauseen hänen työtaidostaan, ahkeruudesta ja käytöksestään. Siinä tapauksessa, että oppilas ei ole ammattikokeita suorittanut, on ammatinharjoittajalla oikeus jättää hänen työtaitonsa arvostelematta. Oppilas, joka on opin-käyntinsä tunnollisesti ja menestyksellä suorittanut, saakoon myöskin 15 §:ssä mainitulta lautakunnalta kunniakirjan.

Jos oppilas ennen oppiajan päättymistä on laillisessa järjestyksessä tullut vapaaksi oppisopimuksestaan, on hänelle annettava sellainen erotodistus kuin oppitodistuksesta edellä on sanottu.

Ammatinharjoittaja älköön panko todistukseen mitään merkkiä tai laatiko sitä sellaiseen muotoon, että se antaa oppilaasta muita tietoja kuin mitä todistuksen sanamuodosta käy ilmi.

3 L u k u.

Oppisopimuksen purkaminen.

17 §. Jos koetusajan jälkeisenä oppiaikana oppisopimus molempien sopimuspuolten suostumuksesta puretaan, on ammatinharjoittajan neljäntoista päivän kuluessa ilmoitettava siitä rekisteriin merkitsemistä varten ammattioppilaslautakunnalle. Jos ainoastaan toinen sopimuspuoli vaatii sopimuksen purkamista, on ammattioppilaslautakunnan ratkaistava asia jäljempänä säädettyjen perusteiden mukaan hakemuksen johdosta, josta vastapuolta on kuultava. Päätöksestä on, milloin sitä ei sopimuspuolille julisteta, viipymättä heille kirjallisesti ilmoitettava.

18 §. Jos oppilas haluaa siirtyä toiselle elämänuralle, tulee ammattioppilaslautakunnan harkita, missä määrin oppilaalle sen kautta avautuu tilaisuus päästä hänen luontaisia edellytyksiään paremmin vastaavalle työalalle tai onko muutos muuten hänen tulevaisuudelleen ilmeiseksi eduksi; ja olkoon siinä tapauksessa ammattioppilaslautakunnalla valta, ammatinharjoittajaa kuultuaan, purkaa sopimus.

19 §. Oppisopimus on, milloin vaatimus sen purkamisesta tämän lain mukaan on menevä ammattioppilaslautakunnan ratkaistavaksi, katsottava päättyneeksi sinä päivänä, jona ammattioppilaslautakunnan päätös siitä on saatettu sopimuspuolten tietoon. Niissä tapauksissa, jotka mainitaan 18 §:ssä, voi ammattioppilaslautakunta kuitenkin, mikäli havaitsee sen kohtuulliseksi, määrätä sopimuksen päättymiselle muunkin päivän, enintään yhden kuukauden päähän ensiksimmäintä päivästä.

4 L u k u.

Seuraamukset tämän lain rikkomisesta.

20 §. Jos havaitaan oppilaan huolimattomuudesta tai tottelemattomuudesta taikka muusta, ammatinharjoittajasta riippumattomasta syystä laiminlyöneen sopimuksenmukaista koulunkäyntiään, tulee ammattioppilaslautakunnan varoittaa oppilasta ja, ellei tämä siitä ota ojentuakseen, pitentää hänen oppiaikaansa enintään kolmella kuukaudella.

21 §. Jos työssä olemista on pidettävä oppilassuhteena tämän lain mielessä, mutta ammatinharjoittaja, ammattioppilaslautakunnalta saamastaan varoituksesta huolimatta, ei ole siitä tehnyt sellaista kirjallista sopimusta kuin 3 §:ssä on säädetty, taikka jos sellaista työsuhdetta jatketaan, vaikka sopimus 9 §:n 2 momentin mukaan on mitätön, rangaistakoon ammatinharjoittajaa enintään viidelläkymmenellä päiväsakolla.

22 §. Ammatinharjoittaja, joka laiminlyö tässä laissa säädettyjen rekisteri-ilmoitusten tekemisen, rangaistakoon enintään kymmenellä päiväsakolla.

Jos ammatinharjoittaja laiminlyö opetusvelvollisuutensa, saakoon varoituksen ammattioppilaslautakunnalta. Ellei hän varoituksesta ole ottanut ojentuakseen, voi ammattioppilaslautakunta julistaa hänet määrääjäksi, enintään kolmeksi vuodeksi, oikeudettomaksi ottamaan uusia oppilaita.

Jos oppilas ammatinharjoittajan tällaisen laiminlyönnin vuoksi ei ole voinut suorittaa ammattikokeita, on ammattioppilaslautakunnan annettava hänelle oikeus ja tilaisuus suorittaa ne uudestaan.

23 §. Jos ammatinharjoittaja laiminlyö 14 §:n 2 momentissa säädetty velvollisuutensa, rangaistakoon sakolla.

Sama olkoon laki, jos ammatinharjoittaja ilman laillista syytä kieltäytyy antamasta oppilaalle 16 §:ssä mainittua oppi- tai erotodistusta taikka vastoin sanotun pykälän kieltoa todistukseen panee salaisia merkkejä tai antaa sen siinä kielletyssä muodossa.

24 §. Tässä laissa mainituista rikkomuksista alkoon virallinen syyttäjä tehkö syytettä, ellei asianomistaja, ammattioppilaslautakunta tai ammattientarkastus ole rikkomusta syytteeseen pantavaksi ilmoittanut.

5 L u k u.

Erinäisiä säännöksiä.

25 §. Tämän lain noudattamista valvoo ammattioppilaslautakuntien ohella ammattientarkastus.

26 §. Ammattioppilaslautakunnan päätökseen haettakoon muutosta kauppa- ja teollisuushallitukselta kolmenkymmenen päivän kuluessa, lukien siitä päivästä, jona päätös on asianosaiselle julistettu tai tiedoksi annettu, sanottua päivää kuitenkaan lukuunottamatta.

Mainitun viraston päätökseen tässä laissa mainituista asioista älköön muutosta haettako.

27 §. Mitä työsopimuksista on säädetty 1 päivänä kesäkuuta 1922 annetun työsopimuslain 10, 14—16, 18, 20—25, 29—31, 33—36, 38—40 ja 42 §:ssä, sovellettakoon myöskin oppisopimuksiin, kuitenkin niin,

että aika, jonka kuluttua ammatinharjoittaja on oikeutettu purkamaan oppisopimuksen oppilaan ollessa sairauden tähden tai muusta jatkuvasta syystä estetty työtään suorittamasta, on oleva vähintään kuusi viikkoa; sekä

että niinhyvin ammatinharjoittaja kuin oppilas ovat oikeutetut purkamaan oppisopimuksen myöskin silloin, kun ammatinharjoittaja lopettaa liikkeensä, ja oppilas myöskin milloin ammatinharjoittaja luovuttaa yrityksensä toiselle henkilölle, jota vastoin ammatinharjoittajalle oppisopimuksesta johtuvat oikeudet ja velvollisuudet viimeksimainitussa tapauksessa siirtyvät hänen seuraajalleen.

28 §. Tämän lain soveltamiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset antaa valtioneuvosto.

29 §. Tämä laki, joka kumoaa 31 päivänä maaliskuuta 1879 elinkeinoista annetun asetuksen, mikäli se koskee oppisopimuksia käsityö- ja teollisuusammateissa, tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1924.

30. Oppisopimuslain soveltaminen.

Valtioneuvoston päätös kesäkuun 15 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923:200)

I L u k u.

Ammattioppilaslautakunnan tehtävät.

1 §. Ammattioppilaslautakunnan tehtävänä on lähinnä valvoa oppilasolojen järjestämistä ja oppilaskasvatuksen kehitystä. Tässä tarkoituksessa tulee kunkin ammattioppilaslautakunnan paikkakunnallaan:

1. huolehtia, että oppisopimukset tulevat tehdyiksi ja että ne annetaan rekisteriin merkittäviksi;

2. pitää oppisopimuskaavoja saatavissa sopivalla tavalla tiedoksiannetuissa paikoissa ja aikoina sekä ottaa vastaan niinikään sopivasti ilmoitettuina aikoina ja paikoissa rekisteröitäväksi jätettyjä oppisopimuksia, tutkia ne sekä menetellä niihin nähden, kuten oppisopimuslain 8 ja 9 § määräävät;

3. järjestää ammattikokeiden suorittamistilaisuudet ja sitä varten:

a) määrätä kokeiden suorittamisajat ja paikat;

b) ottaa vastaan ja kirjoihin merkitä kokeisiin ilmoittautumiset ynnä kokeiden loputtua kunkin kokelaan saavuttamat tulokset;

c) määrätä kokeisiin ilmoittautuneiden ammatin perusteella oppisopimuslain 15 §:n 1 momentissa mainittujen arvostelulautakuntien jäsenet; sekä

d) huolehtia siitä, että ammattikokeiden järjestämisessä noudatetaan kauppaja- ja teollisuushallituksen niistä antamaa ohjesääntöä;

4. erityisesti valvoa, että oppilaille annetaan oppisopimuslain 10 §:n edellyttämää ammattiopetusta ja tilaisuutta lain 11 §:n mukaiseen koulunkäyntiin, kuin myöskin, että oppilaat eivät laiminlyö koulunkäyntivelvollisuuttaan ja -mahdollisuuksia, sekä kehoittaa ammattikokeensa laiminlyöjiä niihin ilmoittautumaan;

5. merkitä pöytäkirjoihin ja näiden merkintöjen nojalla selostaa oppisopimuslain 2 §:n 3 momentissa mainituissa tapauksissa annetut päätökset jäljempänä mainitun, kauppaja- ja teollisuushallitukselle annettavan vuosikertomuksen yhteydessä;

6. toimittaa viimeistään kuuden kuukauden kuluttua oppisopimuslain voimaantulemisesta käsityö- ja teollisuusammateissa palvelevien oppilasiässä olevien henkilöiden luettelointi sekä sitten joka vuosi 1 päivänä toukokuuta ja 1 päivänä marraskuuta tarkistaa, ovatko opista päässeet oppilaat luettelosta poistetut ja uudet luetteloon merkityt;

7. antaa ammattioppilaille tarkoitettujen koulujen johtajille jokaisen lukuvuoden alkaessa luettelo koulunkäynti-ikäisistä ammattiopissa olevista oppilaista; sekä

8. antaa vuosittain ennen seuraavan vuoden helmikuun loppua kauppaja- ja teollisuushallitukselle edellistä kalenterivuotta koskeva kertomus toiminnastaan ja paikkakunnan oppilasoloista.

2 §. Oppisopimuslain 6 §:n määräämään oppisopimusten rekisteriin on kukin oppisopimus merkittävä omalla numerollaan, vastaanoton ja hyväksymisen päivämäärällä ja arkistonumerolla tai -merkillä. Jos rekisteröinti on evätty, on rekisteriin merkittävä epäämisen syy ja epäyspäivä. Edelleen tulee rekisteristä näkyä oppiajan pituus, ammattikokeiden suorittamistapa sekä oppisopimuksen purkaminen ja oppisopimuksen rikkomiset ja niistä aiheutuneet toimenpiteet.

3 §. Ammattioppilaslautakunnan on kokoonnuttava vähintään kahdesti vuodessa. Kutsumus kokouksiin on puheenjohtajan toimesta saatettava jäsenille tiedoksi vähintään kolme päivää ennen kokousta. Asioiden käsittelystä on puheenjohtajan toimesta pidettävä pöytäkirjaa. Jos asioita käsiteltäessä ilmaantuu eriäviä mielipiteitä, ratkaistaan asia äänten enemmistöllä; äänten mennessä tasan voittaa se mielipide, jota puheenjohtaja kannattaa.

Pöytäkirjan, sittenkuin se on tarkastettu, sekä siitä annettavat otteet ja jäljennökset, niin myös muut toimituskirjat ja kirjeet allekirjoittaa ammattioppilaskunnan puolesta puheenjohtaja.

II Luku.

Ammattientarkastuksen tehtävät oppisopimuslain noudattamisen valvomisessa.

4 §. Ammattientarkastuksen tulee avustaa oppisopimuslain noudattamisen valvomisessa mainitun lain 25 §:n määräyksen mukaisesti siten, että ammattientarkastajat työpaikoissa käydessään ottavat selville, missä määrin niissä oleviin oppilasikäisiin työntekijöihin nähden on noudatettu oppisopimuslain 3 §:n säännöstä oppisopimusten teon velvollisuudesta ja saman lain 7 §:n säännöstä oppisopimusten ilmoittamisesta rekisteröitäviksi. Tämä valvonta on kullakin paikkakunnalla ensi sijassa kunnallisten ammattientarkastajain asiana.

Havaitessaan näissä kohden rikkomuksia oppisopimuslakia vastaan on ammattientarkastajien niistä annettava tieto ammattioppilaslautakunnalle ja tarpeen vaatiessa ilmoitettava rikkomus syytteeseen pantavaksi.

III Luku.

Kauppa- ja teollisuushallituksen tehtävät.

5 §. Kauppa- ja teollisuushallituksen tulee:

1. sopivin keinoin auttaa ja edistää oppilasolojen järjesty-
mistä ja oppilaskasvatusta;

2. laatia, painattaa sekä pitää tiedoksi saatetusta paikasta
oppisopimuskaavoja ammattioppilaslautakuntien saatavissa;

3. laatia ja julaista erityinen ohjesääntö, jossa paitsi muuta
erikoisesti on:

a) lueteltu ne käsityö- ja teollisuusammatit, joissa oppisopi-
mukset on tehtävä;

b) lähemmin määrätty ne perusteet, joiden mukaan oppiaikaa
saadaan sopimuksissa lyhentää;

c) määritelty ammattikokeiden yleiset perusteet sekä annettu
lähemmät määräykset kokeisiin kuuluvista tietopuolisista ja
taitopuolisista oppinnäytteistä, ammattikokeiden suorittamisajoina
sekä esitetty ehdotus näytetöiksi sopivista tehtävistä eri käsi-
työ- ja teollisuusammateissa; ja johon on:

d) esitetty oppisopimuslain 3 §:n 3 momentin määräämä
oppisopimuskaava ja 6 §:n määräämä oppisopimusten rekiste-
rin kaava, ynnä näiden lisäksi ammattikokeiden suorittamisesta
annettavan todistuksen kuin myöskin oppisopimuslain 16 §:n
1 momentin mainitseman kunniakirjan kaavat, joita on koko
maassa käytettävä samanmuotoisina.

Ohjesääntö on aina tarpeen ilmetessä ja vähintään joka vii-
des vuosi tarkistettava.

31. Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston sääntöjen muutos.

Kaupunginvaltuuston vahvistama kesäkuun 13 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1913 : 4)

Kaupunginvaltuusto vahvisti mainittuna päivänä Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston sääntöjen, marraskuun 11 p:ltä 1913, seuraavat §§ muutettuina näin kuuluviksi:

1 §. Kaupunginvaltuuston 29 päivänä huhtikuuta 1913 tekemällään päätöksellä perustaman, Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston tarkoituksena on osakeyhtiöille, osuuskunnille, säätiöille, yhdistyksille ja yksityisille henkilöille myönnettävillä kuoletuslainoilla, keinottelua estävillä ehdoilla edistää terveydellisesti tyydyttäviä, enintään kolme huonetta ja keittiön käsittäviä pieniä asuntohuoneistoja sisältävään rakennusten teettämistä.

4 §. Yksityiselle henkilölle ei myönnetä lainaa useampaan kuin yhteen kiinteistöön, eikä kolmeakymmentäviittä tuhatta markkaa suurempaa lainaa.

5 §. Yhtiön, osuuskunnan tai yhdistyksen ollessa lainanottajana älköön rakennusyrityksen osakkaille jaettako suurempaa vuosiosinkoa kuin yksi prosentti yli sen talletuskoron keskimäärän, minkä pankkiyhdistykseen kuuluvat pankit edellisen vuoden kuluessa ovat suorittaneet kuuden kuukauden irtisanomisajalla tehdyille talletuksille, kuitenkin niin että jos voitto jonakin vuonna ei ole sallinut tämän prosentin osinkoa, erotus voidaan suorittaa jonkun seuraavan vuoden voitosta; älköönkä muullaista hyvitystä osakkaalle annettako.

Liittymän, jonka tarkoituksena on antaa osakasten vähitellen lunastaa yrityksen teettämiä omia koteja, olkoon valta lukea voitto osakasten hyväksi myöskin yksityisten asuntojen hinnan osamaksuna.

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLINEN ASETUSKOKOELMA

JULKAISSUT

1923. HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORI. N:o 5.

Sisälllys: 32. Laki kunnallisten ja yksityisten kasvatustilavaitoston valtioavusta, s. 65. — 33. Asetus kunnallisista ja yksityisistä kasvatustilavaitoksista, s. 66. — 34. Laki kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteista, s. 69. — 35. Asetus oppivelvollisuuslain täytäntöönpanosta 1 päivänä heinäkuuta 1921 annetun asetuksen 17 §:n muuttamisesta toisin kuuluvaksi, s. 72. — 36. Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Norjan välinen köyhäinhuoitosisopimus, s. 73. — 37. Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Norjan välillä solmitun köyhäinhuoitosisopimuksen soveltaminen, s. 77. — 38. Helsingin kaupungin rahatoimikamarin ohjesäännön muutos, s. 79. — 39. Helsingin kaupungin rahatoimikamarin johtosäännön muutos, s. 80.

32. Laki kunnallisten ja yksityisten kasvatustilavaitoston valtioavusta.

Annettu joulukuun 19 p:nä 1922.

(Suomen as.-kok. 1922: 294)

1 §. Kunnan, useampien kuntien yhteisesti, yhdistyksen tai muun yhtymän tahi yksityisen henkilön perustamalle ja ylläpitämälle kasvatustilavaitokselle, jonka tarkoituksena on huollon ja kasvatuksen antaminen laiminlyödyille, huonohuoitosisille ja siveellisesti harhaantuneille lapsille sekä sellaisille lapsille, joita ei voida kodin ja koulun kasvatuksella ohjata oikealle tielle, voidaan myöntää valtioapua sen mukaan kuin tässä laissa säädetään, jos asianomainen ministeriö havaitsee tilavaitoksen tarpeelliseksi ja tarkoitustaan vastaavaksi.

2 §. Valtioavun saamista varten vaaditaan, että kasvatustilavaitos on vastaanottanut ainakin viisitoista vähintään yhdeksän, mutta ei vielä kuudentoista vuoden vanhaa sellaista lasta, kuin 1 §:ssä on mainittu, ja pitää heistä tarkoituksenmukaista huolta, tarpeen vaatiessa kunnes he ovat täyttäneet kahdeksantoista vuotta, sekä että tilavaitos on asianomaisen tarkastuksen alainen.

3 §. Kasvatustilavaitos saa valtioapua:

a) niiden opettajien ja opettajattarien palkkaamiseksi, jotka täysin pätevinä antavat tilavaitoksessa kansakouluopetusta, saman määrän, kuin mitä ylempään maalaishuonokoulun opettaja ja opettajatar saavat valtiolta rahassa palkkaa; sekä

Vrt. laki kansakoululaitoksen kustannuksista, huhtikuun 15 p:nä 1921, §§ 7 ja 14. (Suomen as.-kok. 1921: 102)

b) vähintään 30 % ja enintään 60 % tilavaitoksen muista kohtuullisiksi harkituista vuosimenoista. Näihin menoihin luetaan rakennusten kunnossapitokustannukset, huoneistonvuokrat ja oppilaiden hoitoa varten ostettujen huonekalujen ja taloustarpeiden hankinta-

kustannukset, laitoksen lämmitys- ja valaistusmenot sekä koulutarpeiden, opetusvälineiden, oppikirjojen, oppilaiden ruokkimisen ja vaatetuksen aiheuttamat menot, niin myös palveluksessa olevien henkilöiden palkkaukset, mikäli ne eivät koske edellämainittuja opettajia ja opettajattaria.

4 §. Valtioapua saa kasvatuslaitos, jolle se on myönnetty, jatkuvasti ehdolla, että laitos täyttää valtioavun saamisesta voimassa olevat määräykset.

5 §. Kasvatuslaitokselle voidaan 3 §:ssä säädetyn valtioavun lisäksi myöntää omia rakennuksia ja rakennusten muutostöitä varten avustusta enintään puolet arvioituista rakennuskustannuksista, kuitenkin ainoastaan siinä tapauksessa, että yleisten rakennusten ylihallitus yksissä neuvoin asianomaisen laitosta valvovan viranomaisen kanssa hyväksyy tarkoitusta varten laaditut piirustukset ja kustannusarviot.

6 §. Mitä muuton valtioavun saamiseen ja nauttimiseen nähden on noudatettava, säädetään asetuksella.

7 §. Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1923.

33. Asetus kunnallisista ja yksityisistä kasvatuslaitoksista.

Annettu kesäkuun 21 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923r 187)

1 §. Jos kunta, useat kunnat yhteisesti, yhdistys tai muu yhtymä tai yksityinen henkilö haluaa perustaa ja ylläpitää sellaisen kasvatuslaitoksen, josta laissa joulukuun 19 päivästä 1922 säädetään, antakoon anomuksen laitoksen yleisen ohjelman vahvistamisesta kouluhallitukselle, joka oheenliittäen oman lausuntonsa toimittaa sen opetusministeriön ratkaistavaksi.

Mitä tässä on sanottu, koskekoon myös jo toiminnassa olevia laitoksia.

Opetusministeriö on lokakuun 17 p:nä 1923 hyväksynyt Helsingin kaupungin ylläpitämät kasvatuslaitokset Bengtsärin tilalla Bromarvin pitäjässä, Toivoniemen tilalla Vihdin pitäjässä, Ryttylän tilalla Hausjärven pitäjässä, Sjötorpin tilalla Finbyn kappelissa, Vanjoen tilalla Vihdin pitäjässä ja Tavolan tilalla Nummen pitäjässä, koulusiirtolan Laversin tilalla Porvoon pitäjässä, Toivolan kasvatus- ja koulukodin Helsingin pitäjässä sekä poikain vastaanotto- ja havaintokodin Helsingin kaupungissa sellaisiksi kasvatuslaitoksiksi, joille joulukuun 19 p:nä 1922 annettun lain ja tämän asetuksen mukaan voidaan antaa valtioapua.

2 §. Valtioavun anomus annettakoon kouluhallitukselle, joka, oman lausuntonsa liittäen, alistaa asian opetusministeriön ratkaistavaksi.

3 §. Valtioavun saamiseksi vaaditaan sen lisäksi, mitä yllä sanotun lain 2 §:ssä säädetään,

a) että laitos sijaitsee sopivalla paikalla ja että sen rakennukset ovat tarkoituksenmukaiset sekä vastaavat terveydenhoidon vaatimuksia;

b) että laitosta lähinnä valvoo johtokunta, joksi, jos se katsotaan suotavaksi, voidaan valita asianomainen kunnallinen lastensuojelu- eli kasvatuslautakunta;

c) että johtaja tai johtajatar, opettajat ja opettajattaret sekä muut laitoksen palveluksessa olevat henkilöt omaavat toimintaansa tarpeelliset edellytykset ja että heidän palkkauksensa on tyydyttävästi järjestetty;

d) että alaikäisiä otettaessa laitoksen oppilaiksi vaaditaan, että heidän vanhempansa tai edusmiehensä laitoksen johtokunnalle, ohtajalle tai johtajattarelle kirjallisesti luovuttavat vanhempain- ja edusmiehen-oikeuden siksi, kunnes alaikäiset ovat täyttäneet ahdeksantoista vuotta, ja että muita kouluhallituksen tässä tarkoituksessa antamia määräyksiä noudatetaan;

e) että kouluhallitus hyväksyy oppilaiden hoitomaksujen määrämisen perusteet;

f) että laitoksen oppilaat saavat suorittaa täydellisen kansakoulunoppimäärän joko itse laitoksessa tai läheisessä kansakoulussa;

g) että oppilaille annetaan opetusta sellaisissa käsitöissä ja ammateissa, jotka heidän toimeentuloansa varten elämässä ovat tarpeen;

h) että laitoksen taloudellisen toiminnan mahdollinen ylijäämä käytetään laitoksen hyväksi; sekä

i) että laitoksella on ohjesääntö, jonka ollakseen pätevä tulee olla kouluhallituksen vahvistama.

4 §. Laitoksen ohjesäännön tulee sisältää määräykset:

a) johtokunnan asettamisen ja kokoonpanon perusteista;

b) johtokunnan tehtävistä ja toimivallasta;

c) johtajan tai johtajattaren ja laitoksen muun henkilökunnan velvollisuuksista ja heidän oikeudestansa loma-ajan nauttimiseen;

d) laitoksen päivä- ja työjärjestyksen yleisistä perusteista;

e) laitoksessa sallittavista rangaistuslajeista;

f) toimenpiteistä, jotka tarkoittavat tehdä mahdolliseksi koetteeksi sijoittaa oppilaita yksityisiin kasvatuskoteihin sekä ammatti- ja työpaikkoihin;

g) missä tapauksessa oppilaat, ennenkuin ovat täyttäneet kahdeksantoista vuotta, voidaan jättää takaisin heidän omiin koteihinsa taikka tarpeen vaatiessa siirtää toiseen laitokseen; sekä

h) niistä muista seikoista, joita kouluhallitus tahtoo saada ohjesääntöön otetuksi.

5 §. Valtioavun suuruutta määrättäessä on kiinnitettävä huomiota laitoksen taloudellisiin edellytyksiin ja sisäiseen järjestämiseen, ja on valtioapua maksettaessa katsottava, että laitoksen johtokunta viimeistään helmikuun edellisellä puoliskolla antaa kouluhallitukselle täydellisen laskelman laitoksen arvioiduista tuloista ja menoista kuluvana vuonna. Tämän nojalla kouluhallitus sittemmin on oikeutettu vuosineljänneksittäin määräämään maksettavaksi valtioavun, kuitenkin niin, että viimeisen vuosineljänneksen suuruus määrätään ja maksetaan vasta sitten kun johto-

kunta on antanut täydellisen, johtokunnan jäsenten ja johtajan tai johtajattaren oikeaksi todistaman tilin laitoksen kaikista menoista ja tuloista kuluneena vuonna.

6 §. Jokainen kasvatustulos, joka nauttii valtioapua, on kouluhallituksen ja lähinnä sen lastensuojeluosaston valvonnan ja tarkastuksen alainen ja velvollinen sille vuosittain tai vaadittaessa useamminkin lähettämään tarpeelliset tilastolliset tiedot, luettelon laitoksessa käytettävistä oppi- ja lukukirjoista, lukujärjestyksen ja tiedon työnjaosta laitoksen palveluksessa olevien kesken, sekä myös selvityksen laitoksen taloudellisesta tilasta.

7 §. Jos kouluhallitus tarkastuksen perustuksella tai muutoin havaitsee olevan syytä muistutukseen kasvatustuloksen toimintaa vastaan taikka havaitsee johtajan tai johtajattaren tahi laitoksen muun toimihenkilön tehneen itsensä syyppääksi laiminlyöntiin tai rikkomukseen toimessaan taikka pahennusta herättävään elämään, tulee kouluhallituksen siitä huomauttaa laitoksen johtajalle tai johtajattarelle tahi johtokunnalle ja näiltä tarpeen tullen vaatia selityksiä sekä oikaisun saamiseksi ryhtyä muihin mahdollisesti tarpeelliseksi huomattuihin toimenpiteisiin.

8 §. Kouluhallitus voi, valtioavun jäädessä entiselleen, myöntä tässä mainitun kunnallisen tahi yksityisen kasvatustuloksen luovuttamiseen toiselle ehdolla, että se tai ne, joille laitos luovutetaan, kirjallisesti sitoutuvat sitä ylläpitämään noudattamalla voimassa olevia määräyksiä.

Myöntämästään siirrosta antakoon kouluhallitus opetusministeriölle tiedon.

9 §. Jos laitoksen yleiseen työohjelmaan halutaan muutosta, on suostumus siihen haettava opetusministeriöltä sillä tavalla kuin 1 §:ssä on sanottu.

Jos laitoksen ohjesääntöä tahdotaan muuttaa, on muutosehdotus annettava kouluhallituksen vahvistettavaksi.

10 §. Jos ei ole otettu varteen kouluhallituksen tekemiä huomautuksia ja vaatimuksia sen johdosta,

että laitoksen toiminta on epätydyttävä,

että laitoksen johtaja tai johtajatar, opettaja tai opettajatar on tehnyt itsensä syyppääksi laiminlyöntiin tahi rikkomukseen toimessaan taikka pahennusta herättävään elämään,

että valtioavun saamiseksi säädettyjä ehtoja ei ole täytetty, taikka

että valtioapua on käytetty väärin,

voi kouluhallitus määrääjäksi tai kokonaan lakkauttaa valtioavun taikka, milloin on kysymyksessä oleellinen poikkeus laitoksen yleisestä ohjelmasta tahi milloin laitoksen toiminta on sen tarkoituksiperän kanssa ristiriidassa tai ilmeisesti ei enää ole lastensuojelulle hyödyksi, opetusministeriölle esittää, että laitos lakkautetaan.

11 §. Jos kasvatustulokselle myönnetty valtioapu on lakkautettava sen johdosta, että laitoksen oppilasmäärä on vähentynyt

ja näyttää pysyväisesti jäävän alle sen vähimmän määrän, mikä on säädetty valtioavun ehdoksi, on lakkauttaminen pantava toimeen asteettain kahden vuoden kuluessa. Opetusministeriön on tässä tapauksessa samoin kuin silloin, kun laitos muusta syystä lopettaa toimintansa tahi muuhun tarkoitukseen luovutetaan, päätettävä, onko jokin osa laitokselle myönnetystä valtioavusta valtiolle takaisin maksettava.

34. Laki kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteista.

Annettu toukokuun 18 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923 : 137)

1 §. Kansakoulutoimen yleinen johto ja valvonta kuuluu valtiolle ja on uskottu lähinnä kouluhallitukselle.

Kansakoululaitos on kunnan hallinnon alainen. Kunnilla on oikeus lain ja asetusten säätämässä rajoissa itse järjestää kansakoulutoimensa ohjesäännöllä, jonka kouluhallitus vahvistaa.

Kansakouluja perustaa ja ylläpitää sekä hoitaa kunta valtion avustuksella sen mukaan kuin lailla ja asetuksilla säädetään.

Miten myöskin muut yhtymät ja yksityiset henkilöt voivat perustaa ja ylläpitää kansakouluja sekä miten valtioapua niille saadaan, säädetään erikseen.

2 §. Kansakoulut, joiden laajuudesta ja työajasta on säädetty laissa oppivelvollisuudesta, tarkoittavat jokaiselle kansalaiselle välttämättömän pohjasivistyksen antamista kotikasvatukseen nojaten. Niiden tulee parhaansa mukaan kasvattaa oppilaansa siveellisyyteen ja hyviin tapoihin sekä antaa heille elämää varten tarpeellisia tietoja ja taitoja.

3 §. Kansakoulussa opetetaan uskontoa tai uskonnonhistoriaa ja siveysoppia, äidinkieltä, historiaa, maantietoa, luonnontietoa ja maa- sekä kotitaloutta, laskentaa ja mittausoppia, piirustusta, käsitöitä, voimistelua ja laulua. Kansakoulun oppilas, joka koulussa tai sen ulkopuolella nauttii uskonnonopetusta, on vapautettu edellämainitusta uskonnonhistorian ja siveysopin opetuksesta. Uskonnonhistoriaa ja siveysoppia on opetettava oppilaalle, joka uskonnonvapauslain mukaisesti vapautetaan uskonnonopetuksesta.

Vrt. uskonnonvapauslaki, marraskuun 10 p:nä 1922, § 8.

(Suomen as.-kok. 1922 : 267)

Paikkakunnalla, jonka pääelinkeino ei ole maanviljelys, voidaan maatalouden opetus johtokunnan päätöksestä ja tarkastajan suostumuksella vaihtaa paikkakunnan elinkeinoelämää lähemmin vastaavaan opetukseen.

Tämän lisäksi voidaan kansakoulun kahdella ylimmällä luokalla eli vuosiosastolla johtokunnan päätöksestä ja tarkastajan suostumuksella opettaa ylimääräisesti yhtä oppilaille vapaaehtoista ainetta

korkeintaan kaksi tuntia viikossa. Tätä opetusta avustetaan valtion puolelta maalaiskunnassa kahdella kolmasosalla ja kaupungeissa yhdellä neljäsosalla sen tuottamista kustannuksista.

4 §. Uskonnonopetusta annetaan kansakoulussa sen uskontokunnan tunnustuksen mukaan, johon oppilaiden enemmistö kuuluu.

Milloin koulussa on vähintään kaksikymmentä samaan tunnustukseen kuuluvaa oppilasta, joiden tunnustus on toinen kuin enemmistön ja joiden huoltajat vaativat heille heidän tunnustuksensa mukaista opetusta, huolehtii johtokunta tämän opetuksen antamisesta.

Myöskin pienempien vähemmistöjen tunnustuksellista uskonnonopetusta voidaan valtion puolelta avustaa.

5 §. Ellei kansakoulun opettajista yksikään kuulu oppilaiden enemmistön tunnustukseen, tulee johtokunnan uskoa uskonnonopetus jollekin koulun ulkopuolella olevalle, sanottuun tunnustukseen kuuluvalla henkilölle, jonka vaalin tarkastaja hyväksyy. Ellei tarkastaja kuulu mainittuun tunnustukseen, on hänen ennen vaalin vahvistamista kuultava asianomaisen seurakunnan kirkkoherraa tai esimiestä. Samoin menetellään, ellei yksikään koulun opettajista kuulu sellaisen vähemmistön tunnustukseen, josta 4 §:n 2 momentissa puhutaan. Kummassakin tapauksessa avustaa valtio opetusta niinkuin laissa kansakoululaitoksen kustannuksista opettajan ylituntien korvaamisesta säädetään.

6 §. Kansakoulun pakollinen kaksivuotinen jatko-opetus on maalla niin järjestettävä, että pääaineina opetetaan kirjallisuutta, yhteiskuntaoppia ja maaynnä kotitaloutta tai käsitöitä taikka annetaan muuta käytännölliseen elämään valmistavaa opetusta. Näihin pääaineisiin liittyy läheisesti kirjoitus- ja laskuharjoituksia ynnä, tilan salliessa, korkeintaan pari muuta ainetta vähäisellä tuntimäärällä.

Kaupungissa, kauppalassa ja taajaväkisessä yhdyskunnassa määrätään jatko-opetuksen yleiset perusteet asianomaisen kunnan kansakoulunohjesäännössä. Opetussuunnitelmista, mikäli niistä laissa ja asetuksissa ei ole säädetty, päättää asianomainen kansakoulun tarkastaja ja kansakoulunjohtokunta.

7 §. Jokaisella maalaiskunnan kansakoulupiirillä on oleva oma, ylä- ja alakansakouluille yhteinen johtokunta.

Kaupunkikunnassa on oleva yksi tai useampia johtokuntia.

Nykyisin voimassa olevan Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesäännön, marraskuun 4 piltä 1914, 1 §:n mukaan on kaupungissa kaksi kansakoulujohtokuntaa, toinen suomenkielisiä ja toinen ruotsinkielisiä kansakouluja varten. (*Kunn. as.-kok. 1914 : 4*)

Johtokuntien vaalista on voimassa, mitä kunnallisten lautakuntain vaalista on säädetty. Jokaisessa johtokunnassa on lisäksi oleva opettajiston edustaja.

8 §. Johtokunnan tulee kouluhallituksen tarkastuksen alaisena valvoa koulun toimintaa sekä muuten täyttää, mitä laissa ja asetuksissa sille tässä suhteessa erityisesti tehtäväksi määrätään.

Johtokunnan tulee hoitaa koulun taloutta kunnanvaltuuston ja muiden siihen valtuutettujen kunnan viranomaisten antamien ohjeiden mukaan ja valvonnan alaisena sekä noudattaen muutoin, mitä laissa ja asetuksissa kunnan taloudenhoidosta yleensä ja kansakoulujen taloudenhoidosta erikseen on säädetty.

9 §. Kansakoulunopettajan viran perustamisesta määrätään ohjesäännössä.

Avoim kansakoulunopettajan virka on johtokunnan julistettava haettavaksi ja on virkaan valittava säädettyt kelpoisuusehdot täyttävistä se, joka soveliaimmaksi ja taitavimmaksi katsotaan. Johtokunnalla olkoon kuitenkin oikeus, jos harkitsee koulun edun vaativan, tarkastajan suostumuksella julistaa virka uudestaan haettavaksi.

Opettajanovaali alistetaan tarkastajan vahvistettavaksi. Jos tämä ei katso voivansa vaalia vahvistaa, alistakoon asian kouluhallituksen ratkaistavaksi.

10 §. Kansakoulunopettajalle, joka on moitteettomasti hoitanut virkaansa kahtena koevuonna, antakoon johtokunta yksissä neuvoin tarkastajan kanssa virkavahvistuskirjan. Jos opettajalla jo on olemassa ennen hoitamastaan virasta virkavahvistuskirja, saakoon johtokunta antaa sellaisen yhden koevuoden jälkeen. Milloin tarkastaja ei voi yhtyä johtokunnan päätökseen, alistakoon asian kouluhallituksen ratkaistavaksi.

11 §. Kansakoulujen toiminnan valvontaa varten on kouluhallituksen apuna riittävä määrä tarkastajia.

Maalaiskansakoulujen tarkastajat ovat valtion virkamiehiä.

Kaupungeissa asettaa valtuusto yhden tai useamman tarkastajan; kuitenkin on vaali alistettava kouluhallituksen hyväksyttäväksi. Näin asetettu kunnallinen tarkastaja on virkatehtävissään samassa asemassa kuin valtion kansakouluntarkastaja.

Nykyisin voimassa olevan Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesäännön, marraskuun 14 piltä 1914, 31 §:n mukaan on kaupungin ruotsinkielisiä kansakouluja varten yksi tarkastaja ja suomenkielisiä varten yksi tarkastaja ja apulaistarkastaja. (*Kunn. as.-kok. 1914 : 4*)

Jos kaupunkikunta, jonka asukasluku on alle neljäntuhannen, ei halua omaa tarkastajaa asettaa, yhdistetään se lähimpään maalaiskansakoulujen tarkastuspiiriin.

12 §. Tarkastajalla on oikeus jatkuvasti valvoa koulun opetustointia ja seurata sen taloudenhoitoa samoin kuin ottaa osaa johtokunnan kokouksiin ja käyttää niissä puhe-, mutta ei äänivaltaa.

Jos tarkastaja huomaa kunnan kansakoulutoimen hoidossa laiminlyöntejä tahi muita epäkohtia, jotka ovat voimassaolevan lain ja asetusten vastaisia, pyytäköön maaherralta virkatoimenpidettä kunnan velvoittamiseksi korjaamaan laiminlyönnin tai epäkohdan.

Tarkastajan oikeuksista ja velvollisuuksista on muutoin voimassa, mitä siitä erikseen on säädetty.

13 §. Valtio ylläpitää tarpeellisen määrän opettajaseminaareja kansakoulun opettajien valmistamiseksi.

Seminaari perustuu kansakoulun tai keskikoulun oppimäärään taikka ylioppilastutkintoon tai vastaavaan sivistysmäärään.

14 §. Seminaarin opetus järjestetään sellaiseksi kuin opetuksen antaminen kansakoulussa vaatii.

15 §. Kuhunkin seminaariin liittyy tarpeellinen harjoituskoulu, joka rakenteeltaan vastaa kansakoulua.

16 §. Tämän lain toimeenpanemisesta johtuvat ja kansakoulun ynnä seminaarien järjestämiseksi tarpeelliset tarkemmat määräykset annetaan asetuksella.

17 §. Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1924. Sen kautta kumotaan aikaisemmin annetut asetukset ja määräykset, mikäli ne ovat vastoin tämän lain säännöksiä.

35. Asetus oppivelvollisuuslain täytäntöönpanosta 1 päivänä heinäkuuta 1921 annetun asetuksen 17 §:n muuttamisesta toisin kuuluvaksi.

Annettu helmikuun 17 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923 : 63)

Opetusministerin esittelystä säädetään täten, että 15 päivänä huhtikuuta 1921 annetun oppivelvollisuuslain täytäntöönpanosta 1 päivänä heinäkuuta samana vuonna annetun asetuksen (*Suomen as.-kok. 1921 : 183*) 17 § on muutettava näin kuuluvaksi:

17 §. Oppivelvollisuuslain 23 §:ssä säädettyt kaupunkikuntain kansakoulun ohjesäännön muutokset ja lisäykset on tehtävä ja muutettu ohjesäännön kouluhallitukselle jätettävä kuuden kuukauden kuluessa siitä kuin hallitusmuodon edellyttämä laki kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteista on astunut voimaan, ja tulee siitä käydä selville:

1) missä järjestyksessä kaupunki ennen viiden vuoden kuluttua panee oppivelvollisuuden täytäntöön;

2) millä tavalla kaupunki järjestää oppivelvollisten lasten luetteloinen sekä oppivelvollisuuden täyttämisen valvonnan;

3) miten kaupunki, jos siinä on vähintään 10,000 asukasta, järjestää oppivelvollisuuslain 13 §:ssä säädetyn heikkokökyisten lasten opetuksen;

4) että kaupunki hyvissä ajoin perustaa riittävän määrän sellaisia jatkoluokkia, kuin oppivelvollisuuslain 8 § edellyttää; ja

5) milloin kouluvuosi alkaa ja päättyy.

Tähän ohjesääntöön tulee lisäksi sisältyä määräyksiä niiden asioiden järjestämisestä, joista säädetään maalaiskuntaan nähden tämän asetuksen 4 §:ssä sekä kansakoululaitoksen kustannuslain toimeenpanoasetuksen 18 §:ssä, mikäli ne kaupungin kansakoululaitoksessa tulevat kysymykseen.

36. Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Norjan välinen köyhäin- hoitosopimus.

Solmittu kolmen viimeksimainitun maan välillä toukokuun 26 p:nä 1914
sekä näiden ja Suomen välillä heinäkuun 11 p:nä 1923.

Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Norjan välillä heinäkuun 11 p:nä
1923 tehdyn pöytäkirjan mukaan tulee yllämainittu sopimus
voimaan Suomessa syyskuun 1 p:stä 1923 alkaen. Asetus elo-
kuun 24 p:ltä 1923. (*Suomen as.-kok. 1923 : 202*)

1 art. Kukin sopimuspuoli sitoutuu antamaan niille kum-
mankin muun maan alamaishiljille, jotka oleskellessaan sen alueella
joutuvat hädänalaiseen tilaan, köyhäinhoitoa samalla tavalla ja
samojen sääntöjen perusteella kuin oleskelumaan köyhäinhoitolain-
säädännön mukaan on voimassa maan omille alamaishiljille annetta-
vaan köyhäinhoitoon nähden.

Sopimusmaan alamaishiljen kanssa rinnastetaan tässä sopimuk-
sessa se, joka ennen on ollut sen maan alamaishiljinen ja kadottanut
kansalaisoikeutensa hankkimatta sen sijaan uutta toisessa maassa.

2 art. Jos oleskelumaan asianomainen viranomaisinen katsoo,
että se tarve, joka on aiheuttanut köyhäinhoidon, on pysyvää
laatua, on oleskelumaan asia, tässä sopimuksessa tarkemmin mää-
rättyjen sääntöjen mukaan ja siinä mainituin poikkeuksin vaatia,
että kotimaa vastaanottaa hädänalaiseen tilaan joutuneen henkilön
tai että köyhäinhoidosta suoritetaan korvausta kuten 9 artiklassa
sanotaan.

3 art. Jos jonkun sopimusmaan alamaishiljellä on keskeytymättä
kymmenen vuoden ajan ollut kotipaikka jommassakummassa
muussa sopimusmaassa ja jos hän sen jälkeen tätä kotipaikkaansa
muuttamatta joutuu hädänalaiseen tilaan, ei oleskelumaa hänelle
annetun köyhäinhoidon nojalla ole oikeutettu vaatimaan hänen
vastaanottamistaan kotimaassa, vaan tulee oleskelumaan itsensä
suorittaa köyhäinhoidosta aiheutuneet kustannukset.

Tämä on voimassa kuitenkin vain mikäli hädänalaiseen tilaan
joutunut:

a) on muuttanut oleskelumaahan ennenkuin hän on täyttänyt
neljäkymmentäkahdeksan vuotta;

b) ei ole mainittujen kymmenen vuoden aikana pysyvän tar-
peen nojalla nauttinut köyhäinhoitoa, josta on aiheutunut oleskelu-
maan tekemä esitys ja siitä johtuva kotimaan ilmoitus että hädän-
alaiseen tilaan joutunut henkilö siellä vastaanotetaan tai että
hänelle annettu köyhäinhoito korvataan;

c) ei ole mainitun ajan kuluessa kärsinyt vapausrangaistusta,
joka on ollut vähintään kolme kuukautta, eikä ole myöskään tuo-
mittu julkisessa mielessä häpeällisestä teosta.

4 art. Milloin 3 artiklan 1 kappaleessa mainittu kymmenen
vuoden aika on kulunut loppuun ennenkuin kyseessäoleva henkilö
on saavuttanut sen iän, jolloin häntä oleskelumaan lainsäädännön
mukaan on pidettävä itsenäisenä köyhäinhoidollisessa suhteessa,

sovelletaan samassa kappaleessa mainittua säännöstä vasta siitä ajankohdasta lukien, jolloin henkilö on saavuttanut tämän iän.

Köyhäinhoidolla, jota annetaan mainittua ikää nuoremmalle orpolapselle, ei ole sitä vaikutusta, joka 3 artiklan b) kohdassa säädetään, jos kotimaa 9 artiklan 2 kappaleessa mainitulla tavalla täysin korvaa köyhäinhoidon.

5 art. Jos mies on oleskellut maassa kymmenen vuotta 3 artiklassa mainittujen edellytysten vallitessa, saavuttaa hänen vaimonsa, jos hän oleskelee maassa, köyhäinhoitoon nähdén saman aseman kuin mieskin. Tämän aseman säilyttää hän miehen kuoltuakin tai avioliiton purkaututtua muulla tavalla.

Avioliitossa syntynyt lapsi, joka ei ole saavuttanut 4 artiklassa mainittua ikää ja joka oleskelee maassa, seuraa puheenalaisessa suhteessa vanhempiaan, tai jos toinen heistä on kuollut, elossa olevaa. Jos avioliitto on purkautunut muuten kuin toisen aviopuolison kuoleman kautta, seuraa lapsi sitä vanhemmista, jonka luona hän oleskelee tai viimeksi on oleskellut.

Avioliiton ulkopuolella syntynyt lapsi seuraa äitiään.

6 art. Ohimenevästä tarpeesta aiheutuva köyhäinhoito ei oikeuta oleskelumaata lähettämään kotimaahansa hädänalaiseen tilaan joutunutta eikä vaatimaan kotimaalta köyhäinhoitokustannusten korvausta.

7 art. Köyhäinhoito, jota on annettu leskeksi jääneelle tai avioerossa olevalle vaimolle — tai miehen kuoltua tai avioliiton purkaututtua muulla tavalla vaimon lapselle, joka ei ole saavuttanut 4 artiklassa mainittua ikää — ei oikeuta oleskelumaata lähettämään kotimaahansa hädänalaiseen tilaan joutunutta eikä myöskään vaatimaan korvausta köyhäinhoidosta, jos vaimo on syntynyt oleskelumaassa tai hänellä oli kansalaisoikeus tässä maassa naimisiin mennessään.

8 art. Jollei hädänalaiseen tilaan joutuneen henkilön kotimaahan lähettäminen edelläesitetyn mukaan kohtaakaan esteitä, on kuitenkin otettava harkittavaksi, ovatko vallitsevat olosuhteet ehkä sellaiset, ettei kotimaahan lähettämistä pidä toimittaa, vaan että sensijaan on saatava korvaus köyhäinhoitokustannuksista. Sellaisten olosuhteiden vallitessa on asianomaisten maiden kesken kussakin erityisessä tapauksessa sovittava siitä onko korvausta suoritettava.

Tätä asiaa päätettäessä on humaniset näkökohdat etupäässä otettava huomioon. Yleensä tulee kotimaahan lähettämistä välttää ja sensijaan maksaa korvausta, jos kotimaahan lähettäminen aiheuttaisi läheisten omaisten eroittamisen toisistaan, jos hädänalaiseen tilaan joutunut henkilö on saavuttanut korkean iän ja kauan oleskellut maassa tai jos kotimaahanlähettämistä ei voida toimittaa sen aiheuttamatta haittaa asianomaisen terveydelle.

9 art. Jos 8 artiklan mukaan korvausta köyhäinhoidosta on suoritettava, hyvittää kotimaa oleskelumaaalle kolme neljäsosaa köyhäinhoitokustannuksista.

Köyhäinhoidosta, jota annetaan orpolapselle, joka ei ole vielä saavuttanut 4 artiklassa mainittua ikää, on, jos kotimaa humanisista syistä katsoo, että lapsen tulee jäädä oleskelumaahan, kotimaan maksettava korvaus täyteen määrään asti.

10 art. Jos oleskelumaa antamansa köyhäinhoidon perusteella tahtoo kotimaahan lähettää hädänalaiseen tilaan joutuneen tai vaatia korvausta köyhäinhoidosta, tehdään siitä kirjallinen esitys kotimaalle.

Sellaisen esityksen tekee asianomainen Kuninkaan käskynhaltija, amtmandi, (Köpenhaminassa maistraatti) tai piirihallinto (stiftsdirektion), ja lähetetään se kotimaan vastaavalle viranomaiselle, jonka piirissä hädänalaiseen tilaan joutuneen voidaan olettaa omaavan kotipaikkaoikeuden.

Yllämainitun, heinäkuun 11 p:nä 1923 tehdyn pöytäkirjan mukaan on Suomessa asianomaisella maaherralla valta lähettää ja vastaanottaa puheenaolevia esityksiä.

Asia voidaan lykätä käsiteltäväksi diplomaattisessa järjestyksessä, jos se näiden viranomaisten välisen kirjeenvaihdon aikana osoittautuisi suotavaksi.

Esityksen tulee, mikäli mahdollista, sisältää tiedot hädänalaiseen tilaan joutuneen nimestä, syntymäpaikasta, iästä, hänen vanhempiensa nimestä ja syntymäpaikasta, köyhäinhoidon aiheuttamista syistä ja sen vaatimien kustannusten määrästä; esitystä tulee seurata todistetut jäljennökset niistä asiakirjoista, jotka näyttävät toteen hädänalaiseen tilaan joutuneen henkilön kansalaisoikeudellisen aseman.

Jos köyhäinhoito on aiheutunut sairaudesta, on esitykseen liitettävä laillistetun lääkärin antama todistus sairauden laadusta ja todennäköisestä kestäväisyydestä.

11 art. Neljäkymmenen päivän kuluessa esityksen vastaanottamisesta on sen kotimaan viranomaisen, jolle esitys on tehty, oleskelumaan asianomaiselle viranomaiselle ilmoitettava, otetaanko hädänalaiseen tilaan joutunut kotimaassa vastaan vai suoritetaanko korvausta köyhäinhoitokustannuksista.

Jollei sellainen ilmoitus ole mainitun ajan kuluessa saapunut oleskelumaan asianomaiselle viranomaiselle, on kotimaa velvollinen täyteen määrään saakka korvaamaan sen köyhäinhoidon aiheuttamat kustannukset, jota asianomaiselle annetaan mainittujen neljäkymmenen päivän kuluttua, kunnes ilmoitus on saapunut että hädänalaiseen tilaan joutunut vastaanotetaan kotimaassa tai että sopimus on tehty korvauksen suorittamisesta.

Kotimaan velvollisuus suorittaa korvausta ei kuitenkaan, lukuunottamatta 9 artiklan toisessa kappaleessa mainittua tapausta, ala ennenkuin sanottu neljäkymmenen päivän määräaika on loppuunkulunut.

Jos hädänalaiseen tilaan joutuneen henkilön vastaanottamista koskeva ilmoitus saapuu vasta mainitun määräajan kuluttua ja hänen terveydentilansa ei silloin salli hänen lähettämistään koti-

maahansa, joka olisi kyllä voitu toimittaa mainitun ajan loppuunmennessä, on kotimaa velvollinen täyteen määrään saakka korvamaan oleskelumaan kustannukset siitä köyhäinhoidosta jota annetaan mainittujen neljäkymmenen päivän kuluttua siihen päivään asti, jolloin kotimaahan lähettäminen voidaan suorittaa, köyhäinhoito lakkaa tai korvaussopimus tehdään.

Oleskelumaa kustantaa matkan kotimaan rajalle kuin myös ylläpidon matkalla rajalle asti. Sama sääntö on voimassa myös hautauskustannusten suorittamiseen nähden.

12 art. Oleskelumaa huolehtii hädänalaiseen tilaan joutuneen lähettämisestä sille rajapaikalle, jonka kotimaan asianomainen viranomainen määrää. Tämä paikka on valittava siten, ettei oleskelumaasta rasiteta tarpeettomilla kustannuksilla. Kotimaahan lähettämisen tapaan sekä siihen ajankohtaan nähden, jolloin asianomainen saapuu kotimaahansa, on sen viranomaisen, joka kotimaahan lähettämisen toimittaa, vähintään viittä päivää ennen kotimaahan lähettämistä lähetettävä ilmoitus suoraan sille viranomaiselle, jolle, saapuneen tiedonannon mukaan, asianomainen henkilö on luovutettava.

Yllämainitun heinäkuun 11 p:nä 1923 tehdyn pöytäkirjan mukaan on kyseessäolevan ilmoituksen lähettämisen aikamäärä, mikäli koskee suhdetta Suomeen, pidennetty kahdeksaksi päiväksi.

Kotimaahan lähettäminen on kussakin tapauksessa lykättävä siihen ajankohtaan, jolloin se voidaan suorittaa vaarantamatta hädänalaiseen tilaan joutuneen tai muiden henkilöiden terveyttä ja turvallisuutta.

13 art. Kultakin kalenterivuodelta on sopimusmaiden kesken ennen seuraavan vuoden heinäkuun 1 päivää tehtävä selvitys niistä korvauksista, jotka tämän sopimuksen mukaan on maksettava.

14 art. Tämä sopimus ei koske niitä sopimusmaiden keskisiä välipuheita, jotka tarkoittavat vastavuoroisuuteen perustuvaa puutteenalaisten merimiesten avustamista ja kotimaahan lähettämistä.

15 art. Tämä sopimus ei koske sopimusmaiden oikeutta karakoittaa jommankumman muun maan alamaisia muun syyn kuin saadun köyhäinhoidon perusteella.

Karkoitusta ei kuitenkaan saa toimittaa sellaisissa olosuhteissa, että tätä sopimusta kierrettäisiin.

16 art. Tämä sopimus ei ole voimassa Fär-saariin, Islantiin ja Tanskan Länsi-Intian saariin nähden.

17 art. Sopimus on voimassa siksi kunnes kuusi kuukautta on kulunut sen irtisanomisesta.

18 art. Voimaantullessaan tämä sopimus kumoo ne Ruotsin ja Tanskan väliset julistukset 13 ja 26 päivältä heinäkuuta 1888, jotka koskevat niitä toisen valtakunnan alamaisia, jotka toisessa valtakunnassa tulevat tarvitsemaan köyhäinhoitoa.

Tämä sopimus on ratifioitava viimeistään 1 päivänä elokuuta 1914 ja ratifioimiskirjat on vaihdettava Tukholmassa. Sopimus astuu voimaan 1 päivänä tammikuuta 1915.

37. Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Norjan välillä solmitun köyhäinhoitosopimuksen soveltaminen.

Valtioneuvoston päätös elokuun 24 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923 : 203)

1 §. Jos sopimuksessa tarkoitetulle Ruotsin, Tanskan tai Norjan alamaaiselle on Suomessa annettu köyhäinhoitoa, on asianomaisen köyhäinhoitolautakunnan viimeistään neljäntenätoista päivänä sen jälkeen kuin tällaista hoitoa on päätetty myöntää tehtävä siitä ilmoitus läänin maaherralle. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot hädänalaiseen tilaan joutuneen nimestä, iästä, syntymä- ja kotipaikasta, hänen vanhempiansa nimistä ja syntymäpaikoista, siitä, kuinka kauan hän tai vastaavassa tapauksessa hänen vanhempansa ovat tässä maassa oleskelleet ja missä määrin oleskelu on välillä keskeytynyt, niin myös syystä, joka köyhäinhoidon on aiheuttanut ynnä sen kustannuksista. Jollei tietoja jostakin näistä seikoista voida antaa, on ilmoitukseen tehtävä siitä eri merkintä. Ilmoitukseen on liitettävä oikeiksi todistetut jäljennökset saatavissa olevista asiakirjoista, jotka koskevat hädänalaisen kansalaisoikeutta, sekä, jos köyhäinhoito on sairaudesta johtunut, laillistetun lääkärin todistus sairauden laadusta ja todennäköisestä kestävydestä. Ilmoituksessa pitää myös olla tieto, onko köyhäinhoitolautakunnan mielestä köyhäinhoito aiheutunut ohimenevästä tarpeesta vai voidaanko sen olettaa tulevan pysyväksi sekä, viimeainitussa tapauksessa, katsotaanko kotimaahan lähettäminen tarpeelliseksi.

Jollei ilmoitus ole saapunut maaherralle edellä määrätyn ajan kuluessa, menetetään oikeus valtiolta tulevaan korvaukseen siitä köyhäinhoidosta, joka on annettu sanotun ajan kuluttua ja siksi kunnes ilmoitus on saapunut.

2 §. Edellisessä pykälässä mainitun ilmoituksen saavuttua tulee maaherran viipymättä tarkastaa asiakirjat, sekä, hankittuaan mahdollisesti tarvittavat täydentävät tiedot, ottaa harkittavakseen, onko sellainen esitys tehtävä, joka sopimuksen 10 artiklassa mainitaan ja, jos se katsotaan olosuhteiden vaatimaksi, mahdollisimman pian ryhtyä säädettyihin toimenpiteisiin.

Maaherran tulee, siitä huolimatta onko sellainen esitys tehty tai ei, ilmoittaa köyhäinhoitolautakunnalle asiasta tekemänsä päätös sekä, jos köyhäinhoidon tarve on katsottu ohimeneväksi eikä se siis ole aiheuttanut kotimaahan lähettämistä eikä sopimuksentekoa kotimaan kanssa köyhäinhoidon korvaamisesta, samalla velvoittaa köyhäinhoitolautakunta, siinä tapauksessa että tarve vastedes osoittautuisi olevan pysyvää laatua, viipymättä toimittamaan sitä koskeva ilmoitus maaherralle.

3 §. Milloin köyhäinhoitolautakunta tahtoo hakea valtiolta korvausta köyhäinhoidosta, jota on annettu Ruotsin, Tanskan tai Norjan alamaaiselle, tulee sen kultakin vuodelta, seuraavan vuoden

maaliskuun kuluessa lähettää maaherralle sitä koskeva hakemus. Hakemukseen on liitettävä luettelo niistä määristä, joista korvausta anotaan, osoittaen siinä, erikseen kutakin avustuksensaajaa kohti, hänen täydellisen nimensä, ikänsä, syntymä- ja kotipaikkansa, kuin myös erikohtaiset laskut kullekin avustuksensaajalle annetuista määristä, maksuaika myös osoitettuna, ja tulee laskun olla oikeaksi todistettu köyhäinhuoltolautakunnan puheenjohtajan tai asianomaisen tilinpitäjän toimesta. Sen lisäksi tulee hakemuksessa olla selvitys, ettei korvausta köyhäinhoidosta ole voitu saada huoltovelvolliselta henkilöltä.

Maaherran on tarkastettava saapuneet hakemukset ja ennen seuraavan toukokuun 1 päivää lähetettävä ne oman lausuntonsa ohella sosialiministeriölle. Niissä tapauksissa, jolloin tehdyn sopimuksen mukaan tai muuten korvaus köyhäinhoidosta on kotimaan maksettava, tulee maaherran erityisesti huomauttaa siitä ja samalla lähettää asiaa koskevat saatavissa olevat asiakirjat.

Saapuneet hakemukset tarkastetaan sitten sosialiministeriössä; tällöin laaditaan Ruotsin, Tanskan tai Norjan korvattavista määristä erityiset luettelot, jotka ynnä jäljennös näihin eriin kuuluvista laskuista lähetetään ulkoasiainministeriön kautta ennen kesäkuun 1 päivää Ruotsin, Tanskan tai Norjan asianomaisille departementteille.

4 §. Jos Ruotsissa, Tanskassa tai Norjassa köyhäinhuutoa on myönnetty Suomen kansalaiselle ja jonkun maan asianomainen viranomainen tekee sen nojalla maaherralle esityksen hädänalaisen vastaanottamisesta Suomeen tai köyhäinhoidon korvaamisesta, tulee maaherran viipymättä tarkastaa saapuneet asiakirjat sekä esityksen johdosta kuulla sen köyhäinhoitoyhdyskunnan köyhäinhuoltolautakuntaa, jossa puheenalaisen henkilön voidaan olettaa omaavan kotipaikkaoikeuden köyhäinhuutoon nähden. Kun se selvitys, joka ilman suurempaa ajanhukkaa voidaan saada kyseessä olevan henkilön kotipaikkaoikeudesta, on toimitettu ja on muut nostetun kysymyksen harkintaa varten tarpeelliset tiedot saatu, tulee maaherran ilmoittaa esityksen tehneelle viranomaiselle se tieto asiasta, johon olosuhteet aiheutta antavat, ja on tällöin huomioon otettava, että vastaus esitykseen, mikäli mahdollista, annetaan sopimuksen 11 artiklassa määrätyn ajan kuluessa.

Jos maaherra katsoo hädänalaisen ilmeisesti omaavan kotipaikkaoikeuden toisen läänin köyhäinhoitoyhdyskunnassa, toimitetaan esitys ja muut asiaan kuuluvat kirjat viipymättä sen läänin maaherralle ja samalla lähetetään vastaava ilmoitus sille viranomaiselle, joka esityksen on tehnyt.

5 §. Ruotsin, Tanskan ja Norjan asianomaiselta viranomaiselta saapuva luettelo siihen kuuluvine laskuineen sen köyhäinhoidon aiheuttamista kustannuksista, jota näissä maissa on Suomen kansalaiselle annettu, on sosialiministeriössä tarkastettava.

Ohjeeksi tätä tarkastusta varten on maaherran kultakin vuodelta ennen seuraavan vuoden toukokuun 1 päivää sosialiministeriölle

lähetettävä saatavissa olevat asiakirjat niissä asioissa, joihin nähdén on sovittu siitä, että Suomi suorittaa korvauksen.

6 §. Jos maaherra katsoo, että, kuten sopimuksen 10 artiklassa sanotaan, asia on lykättävä diplomaattista tietä käsiteltäväksi, tehdään siitä esitys sosialiministeriölle.

Jos asia on ratkaistu diplomaattista tietä, on tehdyn välipuheen sisältö ilmoitettava asianomaiselle maaherralle, joka vuorostaan tiedoittaa sen sille köyhäinhuoltolautakunnalle, joka köyhäinhoitoa on antanut tai, jos Ruotsissa, Tanskassa tai Norjassa köyhäinhuitoa on annettu Suomen kansalaiselle, sen kunnan köyhäinhuoltolautakunnalle, jossa avustuksensaajan oletetaan omaavan kotipaikkaoikeuden.

7 §. Kustannukset tasavallassa köyhäinhuitoa nauttineen Ruotsin, Tanskan tai Norjan alamaisten kotimaahan lähettämisesstä suorittaa valtio ja ne maksaa maaherra.

Jos Suomen kansalainen lähetetään Suomeen Ruotsista, Tanskasta tai Norjasta, on niihin kustannuksiin nähden, jotka johtuvat hänen lähettämisesstään rajapaikasta asianomaiseen kuntaan, voimassa mitä siitä erittäin on säädetty.

38. Helsingin kaupungin rahatoimikamarin ohjesäännön muutos.

Sisäasiainministeriön vahvistama toukokuun 28 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1921 : 2—3)

Sisäasiainministeriö vahvisti mainittuna päivänä Helsingin kaupungin rahatoimikamarin ohjesäännön, lokakuun 5 p:ltä 1921, seuraavat §§ muutettuina näin kuuluviksi:

4 §. Rahatoimikamarin toimivaltaan kuuluvat asiat käsitellään joko kamarin jäsenten yleisessä tai kamarin jaoston kokouksessa.

Rahatoimikamari on yleisessä kokouksessa päätösvaltainen, jos vähintään neljä jäsentä, puheenjohtaja mukaan luettuna, ottaa osaa päätökseen. Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, kuitenkin niin että, jos asian käsittelyyn ottavat osaa ainoastaan neljä jäsentä kuten edellä on sanottu, päätöksen tekoon vaaditaan, että kolme jäsentä on siitä yhtä mieltä.

Rahatoimikamarin jäsenestä on soveltuvilta kohdin voimassa mitä tuomarinjäävistä on säädetty.

10 §. Niitten asiain lisäksi, jotka voimassa olevien asetusten mukaan ovat rahatoimikamarin ratkaistavia, saakoon rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle alistusta tekemättä tutkia ja ratkaista asiat, jotka koskevat:

1) järjestetyllä kaupunginalueella, vahvistetun kaupunginaseman ulkopuolella sijaitsevien tonttien vuokralle antoa, kuitenkin noudattamalla sitä varten vahvistettuja vuokraehtoja, kuin myöskin

vahvistetun kaupunginasemakaavan ulko- ja sisäpuolella sijaitsevain alueitten ja paikkain sekä muun kaupungille kuuluvan maan luovuttamista vuokralle, ei kuitenkaan viittä vuotta pitemmäksi ajaksi;

39. Helsingin kaupungin rahatoimikamarin johtosäännön muutos.

Kaupunginvaltuuston vahvistama kesäkuun 13 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1921 : 4)

Kaupunginvaltuusto vahvisti mainittuna päivänä Helsingin kaupungin rahatoimikamarin johtosäännön, toukokuun 11 p:ltä 1921, seuraavat §§ muutettuina näin kuuluviksi:

10 §. Notaarin velvollisuutena on:

- 1) kansliassa antaa yleisölle tarpeellisia tietoja;
- 2) tehdä pöytäkirja rahatoimikamarin kokouksissa ja kamarin määräämän ajan kuluessa antaa se tarkistettavaksi;
- 3) viimeistään viikon kuluessa siitä asianomaisille toimittaa pöytäkirjanotteet;
- 4) sihteerin ohjauksen mukaan laatia lähtevät kirjelmät;
- 5) muutoin antaa sitä virka-apua, jota kaupunginjohtajat tai sihteerit häneltä pyytävät.

23 §. Asiamiehen, joka ei saa antautua muuhun toimintaan, velvollisuutena on:

- 8) periä ja hakea kaupungin maksamatta olevat ulosmittaukseen erääntymättömät saamiset sekä valvoa ulosottoviranomaisten toimitettavaa niiden perimistä;
-

24 §. Asiamiesosaston notaarin velvollisuutena on:

- 1) asiamiehen määräysten ja osoitusten mukaan toimittaa hänelle osastolla uskottavat tehtävät;
- 2) läpikäydä ja tarkastaa rahatoimikamarin notariaattiluettelo sekä laatia ja lähettää siitä toimitettavat otteet.

Tämän muutoksen kautta lakkautettiin rahatoimikamarin asiamiesosaston rahainperijänvirka ja perustettiin saman osaston notaarinvirka, joka sijoitettiin 10:een palkkaluokkaan.

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLINEN ASETUSKOKOELMA

JULKAISUT

1923. HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORI. N:o 6.

Sisällys: 40. Toimilupa „Oulunkylän—Viikin—Hertonäsin rautatie” nimisen rautatien rakentamiseen, s. 81. — 41. „Rafael Ahlströmin rahastojen” hoitoa koskevat määräykset, s. 83. — 42. Laki 8 päivänä joulukuuta 1873 kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen muuttamisesta, s. 86. — 43. Laki 9 päivänä huhtikuuta 1919 tulojen ilmoittamisvelvollisuudesta kunnallisverotusta varten annetun lain muuttamisesta, s. 88. — 44. Määräykset kioskeissa ja niihin verrattavissa myyntipaikoissa harjoitetun myynnin ajasta, s. 89. — 45. Lisäys lihan-tarkastusaseman taksaan, s. 90. — 46. Kansakoululaitoksen kustannus-lain 15 ja 16 §:n soveltaminen, s. 90. — 47. Helsingin kaupungin kassa- ja tilitaitoksen johtosäännön muutos, s. 90. — 48. Vuokran-tarkkailulautakunnan toiminta-ajan pitentäminen, s. 91. — 49. Kaasun hinnan huojistaminen, s. 91. — 50. Ammattiopetuslaitosten valvonta, s. 92. — 51. Kaupungin omistamain rakennusten hoitoa koskevien määräysten muuttaminen, s. 92. — 52. Eräille Käpylän puutarha-esikaupungin tonteille vahvistetun rakennusjärjestyksen soveltutta-minen, s. 93. — 53. Rakennusjärjestys niitä Helsingin kaupungin Vallilan ja Käpylän alueella sijaitsevia tontteja varten, jotka ovat tar-koitettut rakennettaviksi useampi kerroksisilla asuinrakennuksilla tul-en-kestävästä aineesta, s. 93. — 54. Toukolan tonttien luovutus, s. 94. — 55. Erillisiä pieniä asuinrakennuksia varten aiottujen Toukolan tonttien rakennusjärjestyksen soveltuttaminen ja muutos, s. 94. — 56. Richard Heimbergerin palkintorahaston ohjesäännön muutos, s. 94. — 57. Aurore Demidoffin myötäjaisrahastosta suoritettavien myötäjaismääräin koroittaminen, s. 95. — 58. Ammattioppilaslautakunnan asettaminen, s. 95. — 59. Määräykset ilmoitusvelvollisuudesta kaivuita tehtäessä Helsingin kaupungin kaduissa, s. 95. — 60. Lisätty postirahanvapaus maistraateille, s. 96. — 61. Julkisivupiiirustusten tarkastaminen, s. 96.

40. Toimilupa „Oulunkylän—Viikin—Hertonäsin rautatie” nimisen rautatien rakentamiseen.

Valtioneuvoston päätös elokuun 9 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923 : 209)

1 §. Helsingin kaupunki oikeutetaan yksityisistä rautateistä yleistä keskuusliikettä varten 15 päivänä huhtikuuta 1889 annetun asetuksen mukaan ja noudattamalla alempana mainittavia ehtoja ja määräyksiä rakentamaan »Oulunkylän—Viikin—Hertonäsin rautatie» (ruotsiksi »Äggelby—Vik—Hertonäs järnväg») niminen, noin 9.2 kilometrin pituinen rautatie valtionrautateiden Äggelby (Oulunkylä) nimiseltä asemalta rakennettavaan Hertonäsin satamaan Helsingin pitäjässä.

2 §. Rata rakennetaan aluksi yksiraiteiseksi ja normaalilevyiseksi eli siten, että kiskojen päiden sisäpuolinen väli on 1.524 metriä, ja tulee sen yleisen rakenteensa puolesta olla rakennettu niiden ohjeiden mukaisesti, mitkä ovat voimassa sellaisiin valtion ratoihin näh-

den, jotka ovat lasketut 30 kg/m painavilla rataakiskoilla. Kuitenkin ovat Vantaanjoen yli rakennettavan sillan perustukset tehtävät kaksiraiteista rataa varten.

3 §. Toimiluvan haltijan tulee, ennenkuin työ aloitetaan, siinä tarkoituksessa, kuin yllämainitun asetuksen 6 §:ssä mainitaan, antaa täydelliset ehdotukset rautatien tarkemmasta suunnasta ynnä radan teknillisestä laadusta, asemien vähimmästä luvusta ja niiden paikoista sekä liikennettä varten aiottujen veturien ja vaunujen vähimmästä määrästä sekä niiden muodosta ja laadusta; ja tulee kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen 14 päivänä heinäkuuta 1898 annetun lain 6 §:n mukaan hakemusta rautatien suunnan vahvistamisesta seurata niiden kokousten pöytäkirjat, joissa asianomaisille maanomistajille ja haltijoille sekä kunnille on annettu tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta.

4 §. Se rahamäärä, joka 15 päivänä huhtikuuta 1889 annetun asetuksen 8 §:n mukaan, sellaisena kuin se muutettuna kuuluu 14 päivänä heinäkuuta 1898 annetussa asetuksessa, on talletettava pakkolunastusmenettelystä johtuvien kulunkien ja korvausvaatimusten vakuudeksi, on 150,000 markkaa ja suoritettava Uudenmaan läänin lääninrahastoon.

5 §. Työt radalla on aloitettava viimeistään kahden vuoden kuluessa toimiluvan antopäivästä lukien ja loppuunsaatettava kuuden vuoden kuluessa mainitusta päivästä lukien, jonka ajan kuluessa rata on avattava henkilö- ja tavaraliikenteelle.

6 §. Asemien ja pysäkkien välille tulee toimiluvan haltijan rakentaa ja kunnossapitää lennätin ja puhelin, joita on saatava maksutta käyttää valtionrautateiden tarpeeksi.

7 §. Sen tarkastajan palkkaamiseksi, jonka on valvottava rautatien rakentamista ja käyttöä, tulee toimiluvan haltijan Uudenmaan läänin lääninrahastoon vuosittain etukäteen suorittaa rakennusaikana 800 markkaa ja, sen jälkeen kuin rata on luovutettu yleiselle liikenteelle, valtioneuvoston vahvistama määrä, jota paitsi tarkastajan tulee saada maksutta matkustaa radalla.

8 §. Niistä raiteista ja muista laitteista, jotka yhdysasemalla ovat tarpeen radan tarkoituksenmukaista liittämistä varten valtionrautateihin sekä vastedes katsotaan tarpeellisiksi liikenteen tarkoituksenmukaista hoitamista varten, tulee toimiluvan haltijan sopia rautatiehallituksen kanssa, ja on tällöin sääntönä oleva, että kaikki ne raiteet, joilla on merkitystä myöskin valtionrautateiden yleiselle liikenteelle, kustantaa ja kunnossapitää valtio, sekä ne, jotka ovat tarkoitettut yksinomaan yksityisellä radalla tapahtuvaa liikennettä varten, toimiluvan haltija. Mainittuja, yhdysasemalla olevia raiteita ja laitteita toimiluvan haltija ei saa muuttaa eikä myöskään uusia raiteita ja laitteita sinne rakentaa muuten kuin rautatiehallituksen suostumuksella ja sen antamien ohjeiden mukaan.

Yhdysasemalla palvelevat valtionrautateiden virkailijat ovat velvolliset hoitamaan ja suorittamaan kaikkea yksityiseltä rautatieltä asemalle tulevaa tai sieltä sanotulle rautatielle menevää liikennettä,

ja tulee toimiluvan haltijan siitä rautatiehallitukselle vuosittain suorittaa kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön määrättävä korvaus.

Puheenaolevan rautatien ja valtionrautateiden välisen yhdysliikenteen muista ehdoista on tehtävä sopimus rautatiehallituksen ja toimiluvan haltijan kesken.

9 §. Ennenkuin rautatie luovutetaan henkilöiden tai tavaran kuljetukseen, on lupa siihen hankittava siinä järjestyksessä kuin 31 päivänä lokakuuta 1902 annetussa senaatin päätöksessä, sisältävä tarkempia määräyksiä yleistä keskuusliikettä varten olevain yksityisten rautateiden silmälläpidosta, säädetään.

10 §. Liikennettä on ympäri vuoden ylläpidettävä vähintään yhdellä joka päivä kumpaankin suuntaan kulkevalla sekajunalla.

11 §. Se henkilö, jonka toimiluvan haltija määrää päällikkönä hoitamaan radan hallintoa ja valvomaan liikennettä, on kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön tähän toimeen hyväksyttävä.

12 §. Yksityisen rautatien asemapäälliköt ovat velvolliset hoitamaan asemalle ehkä perustettavaa postitoimistoa samoilla ehdoilla kuin asemapäälliköt valtionrautateilla hoitavat postitointia.

13 §. Muuten tulee toimiluvan haltijan noudattaa edellämäinintun, yksityisistä rautateista yleistä keskuusliikettä varten annetun asetuksen säännöksiä, 15 päivänä huhtikuuta 1889 annettua lakia yleistä keskuusliikettä varten rakennetun yksityisen rautatien lailistuksesta ja kiinnittämisestä, 14 päivänä heinäkuuta 1898 annettua lakia kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen, 18 päivänä marraskuuta 1895 annettua julistusta, joka sisältää tarkempia määräyksiä kiinteistökirjasta yksityisiä rautateita varten, 31 päivänä lokakuuta 1902 annettua senaatin päätöstä, sisältävä tarkempia määräyksiä yleistä keskuusliikettä varten olevain yksityisten rautateiden silmälläpidosta, sekä niitä muita määräyksiä, jotka valtionneuvosto katsoo tarpeelliseksi antaa.

14 §. Lainhuudatus- ja kiinnitysasioissa rautatie on Helsingin kaupungin raastuvanoikeuden alainen.

41. „Rafael Ahlströmin rahastojen“ hoitoa koskevat määräykset.

Kaupunginvaltuuston vahvistamat toukokuun 31 p:nä 1922.

(Munotoksineen syyskuun 12 p:ltä 1923.)

1 §. »Rafael Ahlströmin rahastoja», jotka ovat syntyneet tilanomistaja Erik Rafael Ahlström-vainajan tekemällä testamenttisäädöksellä jäämistöstään, hoitaa ja hallitsee Helsingin kaupungin rahatoimikamari, ja on rahastojen kertyneet korkovarot testamentintekijän toivomuksen mukaisesti alempana tarkemmin esitetyllä tavalla ja järjestyksessä vuosittain käytettävä a) soitannon ja sävel-

lysten, b) laulutaiteen, c) maalauksen ja kuvanveiston sekä d) kirjallisuuden, niin suomen- kuin ruotsinkielisenkin, edistämiseksi.

2 §. Kunkin kalenterivuoden lopussa rahastojen pääomamäärälle kertyneestä korosta käytetään kymmenesosa pääoman lisäämiseen. Korkovarain jäljellä oleva osa jaetaan kolmeen yhtä suureen osaan, yksi soitantoa, sävellyksiä ja laulutaidetta, yksi maalausta ja kuvanveistoa sekä yksi suomen- ja ruotsinkielistä kirjallisuutta varten. Seuraavan vuoden tammikuun kuluessa tulee rahatoimikamarin ilmoittaa niille laitoksille, joiden, sen mukaisesti kuin alempana sanotaan, on korkovarot jaettava, niille kullekin tuleva määrä sekä milloin varat ovat käytettävänä. Rahastojen pääomaa ei saa käyttää.

3 §. Soiton, sävellysten ja laulutaiteen edistämiseksi tarkoitettuja varoja jakamaan asetetaan kolmeksi vuodeksi valittu seitsenjäseninen lautakunta, johon Suomen säveltaiteilijain liitto valitsee viisi jäsentä sekä A. Ahlström osakeyhtiön johtokunta ja rahatoimikamari kumpikin yhden, minkä ohessa varsinaisille jäsenille on valittava neljä varamiestä, joista Suomen säveltaiteilijain liitto valitsee kaksi sekä A. Ahlström osakeyhtiön johtokunta ja rahatoimikamari kumpikin yhden, ollen Suomen säveltaiteilijain liiton edustajia lautakuntaan valittaessa vaarinotettava, että kumpais-takin kieliryhmää pitää edustaa vähintään kahden varsinaisen ja yhden varajäsenen. Kaup. valtn päätös eysykuun 12 p:nä 1923.

4 §. Soitantoa, sävellyksiä ja laulutaidetta varten käytettävät varat voidaan jakaa:

a) luoville tahi esittäville säveltaiteilijoille palkintoina arvokkaasta sävellyksestä, stipendinä ulkomaista opintomatkaa varten tahi avustuksena soitannollista kehitystä tahi luovaa toimintaa varten kotimaassa;

b) yrityksille, joiden tarkoituksena on painosta julkaista kotimaisia sävellyksiä; sekä

c) poikkeustapauksissa yrityksille taiteellisen, kansainvälisen laatua olevan yhteistoiminnan aikaansaamiseksi (niinkuin kotimaisten orkesterisävellysten esittämiseksi ulkomailla sekä osanottamiseksi musiikkijuhliin ja niiden toimeenpanemiseksi).

5 §. Varat maalauksen ja kuvanveiston avustamiseksi jakaa Suomen taideyhdistyksen palkinto- ja ostolautakunta tai se mainitun yhdistyksen vastaava elin, joka ehkä vastedes valitaan, täydennettynä kahdella jäsenellä, joista toisen varamiehineen valitsee A. Ahlström osakeyhtiön johtokunta ja toisen niinkään varamiehineen rahatoimikamari.

A. Ahlström osakeyhtiön ja rahatoimikamarin valitsevat jäsenet varamiehineen valitaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

6 §. Maalauksen ja kuvanveiston avustusvarat käytetään stipendeiksi, apurahoiksi ja palkinnoiksi suomalaisille taiteilijoille sekä taideteosten ostamiseksi Ateneumin kokoelmaan, jotka taide-teokset siellä yhdistetään yhteiseen »Ahlströmin kokoelmaan».

Ostettaessa Ateneumin kokoelmaan on sen intendentti oikeutettu

äänioikeutettuna jäsenenä ottamaan osaa lautakunnan työhön. Intendentti voi niinkään lautakunnalle esittää ostoehdotuksia.

7 §. Ruotsin- ja suomenkielisen kirjallisuuden edistämiseksi käytettävä korkovarain osa käytetään siten, että vuosittain maksettava määrä jaetaan kahteen yhtä suureen osaan, joista toinen luovutetaan Finlands svenska författareförening-yhdistykselle, toinen Suomen kirjailijaliitolle näiden yhdistysten johtokuntain tai sillä tavoin, kuin yhdistykset muutoin havaitsevat sopivaksi sääntöjensä mukaisesti määrätä, käytettäväksi tarkoituksiin, joiden taiteellisesti tai taloudellisesti voidaan katsoa tulevan aikansa ruotsin- ja suomenkielisen kirjallisuuden hyväksi tässä maassa.

8 §. Asianomaisten lautakuntain ja yhdistysten tulee edellä mainittujen yleisten määräysten mukaan, kohta kuin ilmoitus jaettavana olevasta määrästä on rahatoimikamarilta saapunut, kunkin alallaan itsenäisesti ja lopullisesti päättää tarjona olevain varain käyttämisestä, vahvistaa ehdot, joilla myönnettyjä määrärahoja saa nauttia, sekä tarkastaa, että näitä on asianmukaisesti noudatettu.

9 §. Apuraha tai stipendi annetaan hyvämaineiselle taiteilijalle tai kirjailijalle, joka on Suomen kansalainen, kieleen ja puoluekantaan katsomatta.

10 §. Ellei avustusta, sopivan tarkoituksen puutteessa, jonakin vuonna kohtuudella näy voitavan jakaa, varataan käyttämättömät varat käytettäväksi jonakin seuraavana vuonna.

11 §. Myönnetty määrärahat osoittaa maksettaviksi rahatoimikamari, jolle sentähden on annettava ilmoitus näiden jaosta.

Niinkään tulee eri lautakuntain ja yhdistysten kunkin kalenterivuoden päätyttyä rahatoimikamariin antaa selonteko edellisen vuoden aikaisesta toiminnastaan, mikäli tässä puheena olevain varain käyttöä koskee.

Rahatoimikamarin asiana on valvoa, että lautakunnat ja yhdistykset hoitavat tehtävänsä näiden määräysten mukaisesti sekä, jos syytä on, tehdä kaupunginvaltuustolle tarpeellisia huomautuksia.

12 §. 3 §:ssä mainittu lautakunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, asettaa sihteerin sekä on oikeutettu kuultavaksi kutsumaan tarpeellisia asiantuntijoita. Viimeksi mainittu oikeus on myös 5 §:ssä mainitulla lautakunnalla.

Päätöksiä tehdessään tulee lautakuntain olla täysilukuiset.

13 §. Päätös näiden määräysten muuttamisesta on kaupunginvaltuuston tehtävä rahatoimikamarin ehdotuksesta, ja on A. Ahlström osakeyhtiön johtokunnalle varattava tilaisuus lausua mielensä tehdystä muutosehdotuksesta.

Määräysten tulkintaa koskevan riidan ratkaisee kaupunginvaltuusto.

42. Laki 8 päivänä joulukuuta 1873 kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen muuttamisesta.

Annettu joulukuun 21 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923 : 276)

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan täten 8 päivänä joulukuuta 1873 kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen 53 § ja 55 §:n 1 ja 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat 20 päivänä tammiukuuta 1922 annetussa laissa, näin kuuluviksi:

53 §. Niihin menoihin, joita 27 päivänä marraskuuta 1917 annetun kaupunkien kunnallislain 5 §:n 3 momentin mukaan on kunnan tarpeita varten suoritettava, on uskontunnustukseen ja kansalaisoikeuteen katsomatta jokainen,

joka kunnassa, asuipa hän siellä tahi ei, omistaa tahi viljelee maata tai hallitsee muuta kiinteätä omaisuutta,

tahi siellä harjoittaa liikettä, elinkeinoa tai ammattia, sekä jokainen,

jolla kunnassa on asunto ja kotipaikka, velvollinen antamaan osansa sen mukaan, kuin hänelle taksoituksessa on pantu veroäyryjä.

Samanlainen velvollisuus on myös yhteisöllä, yhtymällä, laitoksella tai säätiöllä niihin tuloihin nähden, jotka sillä kunnassa on kiinteistöstä, elinkeinosta, liikkeestä tahi muista tulolähteistä. Kuitenkin on aatteellinen yhtymä, laitos tai säätiö verovelvollinen ainoastaan kiinteistöstä sekä elinkeinosta ja liikkeestä saaduista tuloista.

Valtio on verovelvollinen sellaisten kiinteistöjensä tuloista, joita ei käytetä yleisiin tarkoituksiin, ja niiden puhtaiden tulojen puolesta määräst, jotka valtio saa yksityisyriyksiin verrattavista teollisuus- tai muista liikkeistään. Kuitenkaan ei veroa ole maksettava tuloista, joita valtio saa rautateistä sekä sellaisista tuotantolaitoksistaan, jotka pääasiallisesti toimivat valtiolaitosten tarpeiden tyydyttämiseksi.

Verosta vapaa on yksityinen rautatie ja Suomen Pankki, niin ikään tasavallan presidentin palkkaus.

Vieraan vallan täällä olevaan lähetystöön tai konsulinvirastoon kuuluvat henkilöt palvelusväkineen ovat, jos eivät ole Suomen kansalaisia, velvolliset suorittamaan veroa ainoastaan täällä olevan kiinteän omaisuuden ja täällä harjoittamansa elinkeinon antamasta tulosta sekä täältä saamastaan palkasta ja eläkkeestä. Siinä tapauksessa, että Suomen ulkomaalla olevaan lähetystöön tai konsulinvirastoon kuuluvia henkilöitä tai heidän palvelusväkeään verotetaan kunnalle vieraassa maassa muunlaisesta kuin edellämainitusta tulosta, voidaan myös vieraan maan täällä olevaan lähetystöön tai konsulinvirastoon kuuluvia henkilöitä palvelusväkineen täällä vastavuoroisuuden perusteella verottaa samanlaisista tuloista.

Hallituksella on valta myöntää vastavuoroisuuden perusteella poikkeuksia velvollisuudesta suorittaa veroa ulkomaalta saadusta

tulosta sekä ulkomaalaisen ynnä ulkomaisen valtion, yhtymän, laitoksen tai säätiön verovelvollisuudesta.

Vaimoa on erikseen verotettava siitä tulosta, joka lain mukaan on hänen hallittavanaan.

Verovelvollisen tulosta vastaa sadan markan määrä yhtä vero-äyriä.

Mieskohtaiset palvelustyöt, joita kaupungissa on tehty ennen laillisesti hyväksyttyjen perusteiden mukaan, ovat vastedeskin, kunnes toisin määrätään, samojen perusteiden mukaan suoritettavat.

55 §.

1) Tulona pidetään sitä säästöä, joka syntyy, kun verovelvollisen kiinteän tahi irtaimen pääoman, viran, liikkeen tai työtoimen taikka hänen nauttimansa eläkkeen, eläkerahan, armovuoden tai muun sellaisen etuuden rahaksi arvioidusta tuotosta sekä siitä määrästä, minkä verran hänen omaisuutensa muuten on lisääntynyt lahjan, perinnön, testamentin, sääntöperinnön ynnä muun sellaisen kautta, luetaan pois tarpeelliset vuotuiset kunnossapito- ja käyttökustannukset, työpalkat, kohtuulliset arvonvähennykset, kaupungin- tai yksityismaasta suoritettut vuokramaksut, kiinnittämättömäin velkain korot, kiinnitettyjen velkain koroista enintään tuhatviisisataa markkaa, kunnalle tai kirkolle menevät verot, niin myös valtiolle suoritettavat maa- ja henkilöverot. Verosta vapaa on kuitenkin, mitä on saatu naimaosana, huomenlahjana tai etuosana jakamattomasta pesästä tai myötäjaisinä, niin myös lahja, perintö, testamentti tahi sääntöperintö, joka on tullut puolisolle tahi suoraan ylenevää tai alenevaa polvea olevalle perilliselle. Tuloksi on myös luettava rahaksi arvioituna se etu, joka verovelvollisella on ollut oman ja perheensä tarpeeseen käytetystä omasta tai vapaasta asunnosta, niin myös se työ, minkä verovelvollisen kotona olevat lapset tahi muut perheenjäsenet, hänen vaimoansa lukuunottamatta, ovat tehneet verovelvollisen talouden hyväksi, ellei heitä erikseen veroteta, kuitenkin huomioonottaen kunkin perheenjäsenen kohdalta ne vähennykset, jotka tämän pykälän kolmannessa ja neljännessä kohdassa mainitaan. Niin ikään on tuloksi luettava, mitä verovelvollinen on osinkona saanut osakeyhtiöstä tahi osuuskunnasta, vaikka sille osakeyhtiölle tai osuuskunnalle olisikin pantu kunnallisveroa, sekä satunnaiset voitot, niihin luettuna sellaisen kiinteän tai irtaimen omaisuuden tilapäisestä myynnistä saatu voitto, jonka myyjä oli saanut ostamalla tai vaihtamalla, jos omaisuus on ollut myyjän hallussa, kiinteä kymmentä ja irtain viittä vuotta lyhyemmän ajan, muista samanlaisista luovutuksista syntyneet tappiot kuitenkin voitosta vähennettynä. Tuloista ei saa lukea pois verovelvollisen ja hänen perheensä elantokustannuksia, joihin myös luetaan asunnon vuokra sekä verovelvollisen itseään varten pitämän palvelusväen palkkaus ja elatus ynnä mitä muuta on niihin verrattavaa. Älköön luettako pois sitäkään, mitä verovelvollinen on sijoittanut uudisrakennuksiin ja uudisviljelyksiin tai liikkeensä laajentamiseksi koneisiin ynnä muuhun sellaiseen.

4) Verovelvollisen henkilön tulosta on vielä vähennettävä, sen mukaan kuin kaupunginvaltuusto kutakin vuotta varten päättää, vähintään viisisataa ja enintään tuhatkaksisataa markkaa jokaiselta lapselta, jota hän elatusvelvollisuutensa nojalla on elättänyt ja joka verovuoden päätyessä ei ollut täyttänyt viittätoista vuotta. Milloin vaimoa on erikseen verotettu, tehtäköön vähennys vain sen avio-puolison tulosta, joka on lapsen joko yksin tai pääasiallisesti elättänyt. Lapsen osalta, jolla itsellään on tuloa, saadaan vähennystä tehdä ainoastaan sikäli, kuin lapsen tulo on valtuuston päättämää määrää pienempi. Jos verovelvollisen henkilön veronmaksukyky muuten läheisten omaisten elättämisen tahi oman tai läheisen henkilön sairauden, tapaturman tai muun sellaisen syyn tähden on olennaisesti vähentynyt, voidaan tulosta, jos se edellämainittujen vähennysten jälkeen ei ole viittätoistatuhatta markkaa suurempi, vähentää enintään viisituhatta markkaa. Kuolleen henkilön tulosta voidaan harkinnan mukaan vähentää enintään kolmekymmentätuhatta markkaa, jos pesän säästö ei nouse yli sanotun määrän ja vainajalta on jäänyt leski, turvattomia lapsia tai muita perillisiä, joiden elatus on ollut hänen varassaan.

Tätä lakia sovelletaan ensi kerran niihin kunnallisiin veroihin, jotka lasketaan verovelvollisten tulojen perusteella vuodelta 1923.

Valtioneuvosto on joulukuun 21 p:nä 1923 vahvistanut uudet kaavat niitä lomakkeita varten, joita on käytettävä tuloilmoitusta tehtäessä kunnallisverotusta varten. (Suomen as.-kok. 1923 : 279).

43. Laki 9 päivänä huhtikuuta 1919 tulojen ilmoittamisvelvollisuudesta kunnallisverotusta varten annetun lain muuttamisesta.

Annettu joulukuun 21 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923 : 277)

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan täten 9 päivänä huhtikuuta 1919 tulojen ilmoittamisvelvollisuudesta kunnallisverotusta varten annetun lain 2 ja 16 §, sellaisena kuin viimeksimainittu pykälä on muutettu 20 päivänä tammikuuta 1922 annetulla lailla, näin kuuluviksi:

2 §. Velvollinen antamaan tuloilmoituksen ja muun tiedon, josta tässä laissa säädetään, on vaimon puolesta mies, ellei vaimoa ole erikseen verotettava, vajavaltaisen ja holhouksen alaisena olevan henkilön puolesta holhooja, sellaisen poissaolevan henkilön puolesta, jolle on määrätty edustaja, tämä, siihen nähden mitä hänen hallittavanaan on, jakamattoman kuolinpesän puolesta se, jonka hallussa pesä on, olipa hän osakas tai edustaja, sekä, jos pesä on jaettu, se,

jonka hallussa pesä jaon aikana oli. Kuolleen henkilön tuloista on ilmoitusvelvollinen se, jonka on lain mukaan pesänkirjoituksesta huolehdittava.

Yhtiöiden, osuuskuntain, taloudellisten yhdistysten ja säätiöiden tuloilmoituksen antaa ja sen yhteydessä olevista velvoituksista vastaa asianomainen hallitus, hallinto tai edustaja.

Se, joka poissaolon tai muun syyn takia on estetty tuloilmoitusta antamasta, olkoon oikeutettu taksoituslautakunnalle ilmoittamaan toisen henkilön puolestansa tuloilmoituksen antamaan, mainiten samalla, kuinka kauan tuo asiamiehyyys kestää; ja lautakunnan olkoon sittemmin kaikissa tuloilmoitusta koskevissa asioissa pidettävä kiinni asiamiehestä. Vastatkoon kuitenkin päämies itse, jos asiamies laiminlyö jotakin ilmoitusvelvollisuuteen nähden.

16 §. Sen seikan estämättä, että ilmoitusta ei ole tehty, tulee taksoituslautakunnan, joka myös on oikeutettu harkitsemaan, missä määrin tehty ilmoitus on sen laatuinen, että se on pantava taksoituksen perusteeksi, määrätä verotettava tulo.

Milloin kauppa- tai muussa sopimuksessa kauppahinta tai muu vastike tai sen suoritus aika huomattavasti poikkeaa siitä, mikä paikkakunnalla on tavallista, ja on ilmeistä, että tällainen sopimus on tehty siinä tarkoituksessa, että suoritettava vero sen kautta oleellisesti vähenisi, olkoon taksoituslautakunnalla oikeus, kaikki asiaan vaikuttavat seikat huomioonottaen, harkinnan mukaan arvioida, mikä hinta ja suoritus aika on otettava verotettavan tulon määräämisen perusteeksi.

Jollei tehtyä ilmoitusta panna taksoituksen perusteeksi, on syy mainittava taksoituslautakunnan pöytäkirjassa sekä pyynnöstä verovelvolliselle ilmoitettava.

Tätä lakia sovelletaan ensi kerran niihin kunnallisiin veroihin, jotka lasketaan verovelvollisten tulojen perusteella vuodelta 1923.

44. Määräykset kioskeissa ja niihin verrattavissa myyntipaikoissa harjoitetun myynnin ajasta.

Kaupunginvaltuuston päätös toukokuun 30 p:nä 1923.

Kauppa-, konttori-, ja varastoliikkeiden työoloista lokakuun 24 p:nä 1919 annetun lain 2 §:n 4 mom:n mukaan, kuten se kuuluu toukokuun 29 p:nä 1922 annetussa laissa, on kaupunginvaltuustolla oikeus antaa määräyksiä kioskeissa ja niihin verrattavissa kiinteissä myyntipaikoissa harjoitettavan ravinto-aineiden, virvoitusjuomien, tupakan ja sanomalehtien myynnin ajasta. (Suomen as.-kok. 1919: 132 ja 1922: 122).

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä:

1) että elintarpeitten, virvoitusjuomien, tupakan ja sanomalehtien myynti kioskeissa ja niihin verrattavissa kiinteissä myyntipaikoissa on, mikäli ei alempana muuten säädetä, sallittava arkipäivinä kello

8:sta aamulla kello 6:een illalla, lauantaisin ja juhla-aattoina kuitenkin ainoastaan kello 5:een;

2) että kaupungin maalle rakennetuissa vesikioskeissa saatakoon huhtikuun 15 päivän ja lokakuun 15 päivän välisenä aikana raha-toimikamarin luvalla myydä virvoitusjuomia, makeisia, hedelmiä, leivoksia, tupakkaa ja sanomalehtiä kello 7:stä a. p. kello 10:een i. p. sekä arki- että pyhäpäivinä;

3) että jäätelön ja virvoitusjuomien myyntiin nähden vaunuilta, jota harjoitetaan rahatoimikamarin luvalla, olkoon voimassa, mitä 2 kohdassa on säädetty vesikioskeissa harjoitettavasta kaupasta;

4) että työpaikkojen läheisyyteen erityisen luvan nojalla sijoitettuja myyntikojuja saadaan pitää auki niin kauan kuin työ kestää työmaalla.

Nämä määräykset astuvat voimaan syyskuun 1 p:nä 1923.

Korkein hallinto-oikeus on marraskuun 1 p:nä 1923 antamalleen päätöksellä hyljännyt edellämainittua kaupunginvaltuuston päätöstä vastaan tehdyt valitukset.

45. Lisäys lihentarkastusaseman taksaan.

Uudenmaan läänin maaherran vahvistama helmikuun 5 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1920 : 1)

Uudenmaan läänin maaherra vahvisti mainittuna päivänä Helsingin kaupungin lihentarkastusasemalla toimitetusta poronlihan tarkastuksesta suoritettavan maksun 10 markaksi koko- tai puoliruholta.

46. Kansakoululaitoksen kustannuslain 15 ja 16 §§:n soveltaminen.

Kaupunginvaltuuston päätös elokuun 22 p:nä 1923.

(Vrt. Suomen as.-kok. 1921 : 102)

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä, että kaupungin palveluksessa oleva kansakoulunopettaja, joka haluaa kantaa palkansa kansakoululaitoksen kustannuksista huhtikuun 15 p:nä 1921 annetun lain säännösten mukaan, on saapa sen alimman palkan ja ne ikäkorotukset, mitkä mainitaan puheenalaisen lain 15 ja 16 §§:ssä.

47. Helsingin kaupungin kassa- ja tillilaitoksen johtosäännön muutos.

Kaupunginvaltuuston vahvistama lokakuun 17 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1918 : 4)

Kaupunginvaltuusto vahvisti mainittuna päivänä Helsingin kaupungin kassa- ja tillilaitoksen johtosäännön, joulukuun 17 p:ltä 1918, 3 §:n muutettuna näin kuuluvaksi:

3 §. Vuosirahasääntöön merkitään menot ensin ja sitten tulot, kumpaisetkin bruttoluvuin, niin ettei saa edeltäpäin vähentää tuloja menoista eikä menoja tuloista. Kuitenkin ovat kaupungin teknilliset laitokset oikeutetut, mikäli koskee niiden yksityisille tilaajille tekemiä töitä ja muuta myyntiin liittyvää, voittoa tuottavaa satunnaista toimintaa, vähentämään menot tuloista ja vuosirahasääntöön merkitsemään tuloksi ainoastaan laskemansa voiton; samanlaisen oikeuden voi rahatoimikamari poikkeustapauksessa asianomaisen viranomaisen esityksestä myöntää myös muille laitoksille tämän laatuiseen toimintaan nähden.

Helpomman yleiskatsauksen saavuttamiseksi jaetaan vuosirahasäännössä menot pääluokkiin, lukuihin ja momentteihin sekä tulot osastoihin, lukuihin ja momentteihin sillä tavoin, kuin kaupunginvaltuusto kunakin vuonna rahasääntöä vahvistaessaan päättää.

Eri sarakkeessa on mainittava ne päätökset ja säännökset, joiden perusteella menot suoritetaan tai tulot kannetaan.

48. Vuokrantarkkailulautakunnan toiminta-ajan pidentäminen.

Kaupunginvaltuuston päätös lokakuun 31 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1923 : 18)

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä:

että vuokrantarkkailulautakunnan toiminta-aika on pitennettävä tammikuun 1 p:stä 1924 toukokuun 31 p:ään samana vuonna;

että vuokrantarkkailulautakuntaan mainittuna aikana kuuluu kaksi osastoa, joissa kummassakin on, paitsi puheenjohtajaa, kaksi jäsentä, toinen valittu vuokranantajain ja toinen vuokralaisten keskuudesta, sekä jäsenten varamiehet, ollen osasto oikeutettu esteen sattuessa kutsumaan apujäseneksi myös toisen osaston puheenjohtajan, jäsenen tai varajäsenen;

että lautakunnan kansliahenkilökunnan edellä mainittuna aikana muodostavat yksi kanslisti, yksi kanslia-apulainen ja yksi vahtimestari, jotka lautakunta ottaa toimiinsa ja niistä erottaa.

49. Kaasun hinnan huojistaminen.

Kaupunginvaltuuston päätös lokakuun 31 p:nä 1923.

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä:

että kaasun hinta 1924 vuoden alusta on huojistettava 1: 30 markkaan kuutiometriltä;

että tälle hinnalle on myönnettävä 7 % kulutuslennus 300 ja 999 m³ välisestä, 14 % kulutuslennus 1,000 ja 1,999 m³ välisestä, 21 % kulutuslennus 2,000 ja 3,999 m³ välisestä sekä 24.5 % kulutus-

alennus 4,000 m⁶ ja sen yli menevästä kuukausikulutuksesta mittaria kohti;

että kuluttajille, jotka keittämistä varten ovat yksinomaan riippuvaisia kaasusta, on myönnettävä 15 % kulutuslennus; sekä

että kaupungin katuvalaistukseen kuluttamalle kaasulle on myönnettävä 20 % kulutuslennus.

Tämän päätöksen kautta kumottiin kaupunginvaltuuston kaasun hintaa koskeva päätös toukokuun 31 p:ltä 1922.

50. Ammattiopetuslaitosten valvonta.

Kaupunginvaltuuston päätös lokakuun 8 p:nä 1923.

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä:

että tammikuun 1 p:stä 1924 lakkautetaan sekä ammattiopetuslaitosten keskuslautakunta että kunnallisten ammattiopetuslaitosten johtokunnat; sekä

että ammattiopetuslaitoksia valvomaan, vastamainitusta päivästä lukien, asetetaan yhteinen johtokunta, johon kuuluu puheenjohtaja ja kuusi jäsentä.

Tämän päätöksen kautta asetettiin yhteinen johtokunta seuraaville ammattiopetuslaitoksille: alemmat käsityöläiskoulut, valmistava poikain ammattikoulu, tyttöjen ammattikoulu ja kunnallinen yhdenpäivänskoulu latoja ja painajia varten.

51. Kaupungin omistamain rakennusten hoitoa koskevien määräysten muuttaminen.

Kaupunginvaltuuston päätös marraskuun 14 p:nä 1923.

I. Muutos raatihuoneen ja vanhan seurahuoneen hoidossa.

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä:

että raatihuoneen ja vanhan seurahuoneen taloudenhoitajan-toimi lakkautetaan tammikuun 1 p:stä 1924 sekä näiden kahden kiinteistön hoito mainitusta ajankohdasta lähtien annetaan talonisännöitsijän toimeksi; sekä

että mainittu virka sanotusta päivästä lähtien on luettava 11 palkkaluokkaan.

II. Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijäntoimen järjestäminen.

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä:

että kunnallisten työväenasuntojen hoitoa tammikuun 1 p:stä 1924 lähtien on toimittava jossakin Vallilan rakennusryhmistä asuva isännöitsijä;

että tämä virkailija on palkattava 12 palkkaluokan mukaan;

Kunnalliset työväenasunnnot sijaitsevat Vallilassa, Kristiinan- ja Hietaniemenkatujen varsilla, Hermannin entisissä lentoparakeissa sekä Harakan saarella. Niiden hoidosta huolehtii nykyään sivuvirkojen 9 luokkaan kuuluva isännöitsijä.

että Vallilan rakennusryhmien sisäistä hoitoa varten koetteeksi vuoden ajaksi tammikuun 1 p:stä 1924 lukien asetetaan emännöitsijä, jonka tulee asua jossakin puheenaolevista rakennusryhmistä; sekä että tämän virkailijan palkka on laskettava 8 palkkaluokan mukaan.

52. Erälle Käpylän puutarhaesikaupungin tonteille vahvistetun rakennusjärjestyksen soveltaminen.

Kaupunginvaltuuston päätös syyskuun 12 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1920 : 3)

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä, että elokuun 31 p:nä 1920 vahvistettu rakennusjärjestys Käpylän puutarhaesikaupungin korttelien n:ojen 806—808, 810—813 ja 816—820 tonteille on oleva voimassa myös mainitun esikaupungin kortteleihin n:ot 822—825 ja 839—841 nähden.

53. Rakennusjärjestys niitä Helsingin kaupungin Vallilan ja Käpylän alueella sijaitsevia tontteja varten, jotka ovat tarkoitettut rakennettaviksi useampi kerroksisilla asuinrakennuksilla tulenkestävästä aineesta.

Kaupunginvaltuuston vahvistama syyskuun 12 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1917 : 2)

Kivitaloja varten kortteleissa n:ot 800, 801, 803, 804, 809, 814 ja 815 varattuja tontteja rakennettaessa on noudatettava toukokuun 8 p:nä 1917 vahvistettua Helsingin kaupungin yleistä rakennusjärjestystä alempana säädetyin poikkeuksin ja lisäyksin.

§ 1. Rakennus on sen korkeuteen, ääriivivoihin ja kerroksien lukumäärään nähden rakennettava kaupunginvaltuuston vahvistamien julkisivukaavioitten mukaisesti.

§ 2. Ullakkoa ei saa asuinhuoneiksi sisustaa, ellei sellaista edellytetä mainitussa julkisivukaaviossa.

§ 3. Ennenkuin kysymyksenalaisille tonteille rakennettavien rakennuksien pääpiirustukset lopullisesti laaditaan, ovat alustavat julkisivuluonnokset mittakaavassa 1:200 jätettävät rakennustarkastuskonttorin tarkastettaviksi.

54. Toukolan tonttien luovutus.

Kaupunginvaltuuston päätös huhtikuun 4 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1920 : 2)

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä, että huhtikuun 6 p:nä 1920 vahvistettuja Toukolan korttelien n:ojen 912 ja 913 tonttien luovutuksessa noudatettavia yleisiä sääntöjä on sovellettava myös puheenaolevan alueen korttelien n:ojen 903, 904, 910, 911, 915 ja 916 tontteja luovutettaessa.

55. Erillisiä pieniä asuinrakennuksia varten alottujen Toukolan tonttien rakennusjärjestyksen soveltaminen ja muutos.

Kaupunginvaltuuston päätös huhtikuun 4 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1920 : 2)

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä: että huhtikuun 6 p:nä 1920 vahvistettua rakennusjärjestystä erillisten pienten asuinrakennusten paikaksi aiotuille Toukolan korttelien n:ojen 912 ja 913 tonteille on noudatettava myös puheenaolevan alueen korttelien n:ojen 903, 904, 910, 911, 915 ja 916 tontteja rakennettaessa; sekä

että mainitun rakennusjärjestyksen 1 § on muutettava näin kuuluvaksi:

1 §. Asuinrakennuksen saa teettää ainoastaan siihen tontin osaan, joka siihen tarkoitukseen on tonttikartassa osotettu, ja saa rakennus täyttää koko siten karttaan piirretyn alan, tarvitsematta noudattaa kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä olevia määräyksiä rakennuksen laajuudesta tontilla sekä pääpihamaan laajuudesta ja suuruusmitoista.

Kattolista sekä avonaiset portaat saavat ulota enintään kuusikymmentä (60) senttimetriä tonttikartassa osotettujen rakennusrajain ulkopuolelle. Tonteille n:ot 23, 25 a ja b, 27, 29 ja 31 korttelissa n:o 911 ja kaikille tonteille kortteleissa n:ot 915 ja 916 saa teettää ainoastaan rahatoimikamarin hyväksymäin mallipiirustusten mukaisia asuinrakennuksia.

56. Richard Heimbergerin palkintorahaston ohjesäännön muutos.

Kaupunginvaltuuston vahvistama elokuun 22 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1909 : 1)

Kaupunginvaltuusto vahvisti mainittuna päivänä Richard Heimbergerin palkintorahaston ohjesäännön, helmikuun 16 p:ltä 1909, 2 §:n muutettuna näin kuuluvaksi:

2 §. Palkinnot jaetaan suhteellisesti alempain käsityöläiskoulujen eri luokkien ja osastojen oppilaslukuun sekä jaetaan vaihtelevan suuruksina, korkeintaan 200 markan erinä alemmissa luokissa ja korkeintaan 300 markan erinä korkeammissa luokissa.

57. Aurore Demidoffin myötäjäsrahastosta suoritettavain myötäjäismääräin korottaminen.

Kaupunginvaltuuston päätös joulukuun 19 p:nä 1923.

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä oikeuttaa kansakoulujen johtokunnat korottamaan Aurore Demidoffin myötäjäsrahastosta suoritettavat myötäjäismäärät 3,000 markkaan.

58. Ammattloppilaslautakunnan asettaminen.

Kaupunginvaltuuston päätös joulukuun 19 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1923 : 29)

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä asettaa huhtikuun 28 p:nä 1923 annetun oppisopimuslain 1 §:ssä edellytetyn ammattioppilaslautakunnan.

59. Määräykset ilmoitusvelvollisuudesta kaivuita tehtäessä Helsingin kaupungin kaduissa.

Kaupunginvaltuuston vahvistamat joulukuun 19 p:nä 1923.

Kun kaivuu kadussa on suoritettava, on siitä ilmoitettava rakennuskonttorin katuosastolle, joka antaa kirjallisen luvan kaivuun toimittamiseen sekä samalla ilmoittaa, onko rakennuskonttori itse suorittava työn vai saako siitä tehdä sopimuksen jonkun rakennuskonttorin urakoitsijan kanssa. Jos kaivuu tarkoittaa vesi- ja viemärijohtoa, on vesijohtolaitoksen lupa näytettävä.

Jos urakoitsijan kanssa tehdään sopimus, on tämän ennen työn aloittamista saavuttava rakennuskonttorin katuosastolle saadakseen luvan rekisteröidyksi ja sopimuksen työn valvonnasta y. m. laadituksi.

Työt, jotka ovat sitä laatua, että katuliikenne täytyy seisauttaa tai suuressa määrin supistaa, ilmoittaa rakennuskonttori maistraattiin tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

60. Laajennettu postirahanvapaus maistraateille.

Valtioneuvoston päätös joulukuun 4 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923 : 260)

Valtioneuvosto on, kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön esittelyssä, antanut maistraateille, niillä jo olevan postirahanvapauden lisäksi, postirahanvapauden sellaisista lähetyksistä, jotka sisältävät valtion verolippuja, ja samalla määrännyt että postirahanvapauden alainen verolippu on postikäsitteilyä varten pantava kirjekuoreen, johon on merkitty sana vapaakirje ja lähettäjän nimi. Edelleen on valtioneuvosto, sillä olevan vallan nojalla, myöntänyt puheenalaisten lähetyksen postissa kuljettamisen puolesta sellaisen huojuksen 15 päivänä maaliskuuta 1881 annetun postijärjestyksen 82 §:n määräyksistä, sellaisena kuin mainittu pykälä on 24 päivänä marraskuuta 1898 olevassa julistuksessa postijärjestyksen muuttamisesta muutamissa kohdin, että kirjekuoreen ei tarvitse merkitä kirjeen numeroa eikä kirjetä tarvitse sulkea eikä sitä, jos se kuitenkin suljetaan, tarvitse varustaa sinetin painanteella.

K. julistuksessa erityisille viranomaisille, virka- ja palvelusmiehille, laitoksille ja tieteellisille seuroille tulevasta vapaakirje-oikeudesta, helmikuun 17 p:ltä 1898 (Suomen as.-kok. 1898 : 12), on maistraateille myönnetty postirahanvapaus kirjevaihdossa teollisuushallituksen ja kuritushuone- ja työvankilan johtokunnan kanssa sekä semmoissa virka-apuasioissa, joissa viranomaiset saavat olla välittömässä kirjevaihdossa toistensa kanssa.

61. Julkisivupiirustusten tarkastaminen.

Kaupunginvaltuuston päätös syyskuun 12 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1917 : 2)

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä:

että rakennusjärjestyksen 60 § 2 momentin johdosta koko kaupungin alueelle kunnallisen viranomaisen toimesta järjestetään alustava julkisivupiirustusten tarkastus;

että tämä tarkastus annetaan tehtäväksi toimikunnalle, johon kuuluvat rakennustarkastaja (puheenjohtajana), kaupunginasema-kaava-arkkitehti ja kaupunginarkkitehti sekä kaksi kaupunginvaltuuston valitsemaa jäsentä;

että huovutettaessa rakennettavaksi kaupungille kuuluvia tontteja kauppakirjoihin pannulla ehdolla ja rakennusjärjestyksen 133 §:n 3 kohdan johdosta kaupungin tonttikirjaan toimeenpannulla merkinällä velvoitetaan ostajat ja mahdolliset uudet omistajat noudattamaan vahvistettuja yleisiä julkisivupiirustuksia.

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLINEN ASETUSKOKOELMA

JULKAISUT

1923. HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORI. N:o 7.

Sisällys: 62. Helsingin kaupungin lastensuojelulautakunnan ohjesääntö, s. 97. — 63. Asetus Suomen kaupunki- ja maalaispoliisin virkapuvusta ja asestuksesta, s. 105. — 64. Ohjesääntö, sisältävä 28 päivänä huhtikuuta 1923 annetun oppisopimuslain ja sen soveltamisesta 15 päivänä kesäkuuta 1923 annetun valtioneuvoston päätöksen edellyttämiä määräyksiä, ohjeita ja kaavoja, s. 110. — 65. Laki tuulaakimaksun laskemisen perusteesta vuosina 1924 ja 1925, s. 121. — 66. Asetus tuulaakimaksun laskemisen perustetta vuosina 1924 ja 1925 koskevan lain käyttämisestä, s. 121. — 67. Työaika keskeytymättömässä työssä, s. 121. — 68. Helsingin kaupungin työntekijäin palkkaus, s. 122. — 69. Muutokset vakinaiseen palkkaussääntöön vuonna 1923, s. 123.

62. Helsingin kaupungin lastensuojelulautakunnan ohjesääntö.

Kaupunginvaltuuston vahvistama joulukuun 19 p:nä 1923.

I L u k u.

Lastensuojelulautakunnan toiminnan yleiset perusteet.

1 §. Helsingin kaupungin lastensuojelulautakunnan tehtävänä on pitää huolta Helsingin kaupunkikuntaan kuuluvain sekä muiden sen alueella asuvain yhteiskunnan huollon tarpeessa olevain alaikäisten älyllisestä ja siveellisestä kasvatuksesta sekä suojelusta ja ruumiillisesta hoidosta, mikäli tämä ei lain tai erityisten määräysten mukaan ole toisen viranomaisen asia, kuin myöskin ylinnä valvoa, että kunnallinen ja yksityinen lastensuojelu ja kasvatustyö tarkoituksenmukaisesti tukevat toisiansa.

2 §. Lastensuojelulautakunta on oikeutettu ottamaan huostaansa hoidon ja kasvatuksen tarpeessa olevia lapsia, mikäli heidän vanhempansa ovat suostuneet luovuttamaan kasvatusoikeutensa lautakunnalle tai ovat oikeuden päätöksellä tuomitut sen menettämään.

Paitsi kasvatuksellisista syistä lastensuojelulautakunnan huostaan otettavista, tulee lautakunnan huolehtia myöskin köyhäinhoidon tarpeessa olevista alaikäisistä niissä tapauksissa, joissa hoitoa on annettava avustettavan oman kodin ulkopuolella, noudattamalla tässä suhteessa voimassaolevan köyhäinhuoltolain määräyksiä. Köyhäinhuoltolautakunnalle laissa säädetty oikeudet ja velvollisuudet tällaisiin alaikäisiin nähden kuuluvat lastensuojelulautakunnalle.

Niinikään kuuluvat avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetuissa laissa ja lastenvalvojan toimesta annetussa asetuksessa määrätty huoltotoimenpiteet kuin myöskin näiden lasten etujen valvomista tarkoittavat tehtävät lastensuojelulautakunnalle.

3 §. Jos toimeenpannusta tutkimuksesta käy selville, ettei hoidon ja kasvatuksen tarpeessa olevalla lapsella ole kotipaikka-oikeutta Helsingin kaupungissa, on lastensuojelulautakunta oikeutettu ottamaan tällaisen lapsen huostaansa. Tällaisissa tapauksissa tulee lautakunnan ryhtyä viipymättä asianmukaisiin toimenpiteisiin korvauksen perimiseksi lapsen hoidosta sekä lapsen toimittamiseksi kotikuntaansa, kuten köyhäinhoitolain 48 § lähemmin määrää.

II Luku.

Lastensuojelulautakunnan kokoonpano ja kokoukset.

4 §. Lastensuojelulautakuntaan kuuluu seitsemän kaupunginvaltuuston kalenterivuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä ja tulee siinä, mikäli mahdollista, olla edustettuna laintuntemus sekä perehtyneisyys köyhäin- ja terveydenhoitoon kuin myöskin opetustoitintaan.

Jäsenistä valitsee kaupunginvaltuusto vuosittain puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Jos joku lautakunnan jäsenistä eroaa ennen toimikautensa päättymistä, on siitä tehtävä ilmoitus kaupunginvaltuustolle, joka valitsee toisen hänen sijaansa jällellolevaksi ajaksi.

Lautakunnan puheenjohtaja ja jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

5 §. Lastensuojelulautakunta toimii myös sen alaisiin kasvatus- ja lastenhuoltolaitoksiin perustettujen kansakoulujen yhteisenä johtokuntana, jolloin on voimassa mitä kansakoulujen johtokunnasta on erittäin säädetty.

Sellaisten asiain käsittelyyn, joita lautakunta hoitaa toimiesaan alaisiinsa kasvatustilaisiin perustettujen kansakoulujen johtokuntana, ottaa myös osaa kasvatustilaisien opettajiston keskuudestaan vuodeksi kerrallaan valitsema jäsen; puhetta johtaa tällöin lautakunnan vuosittain siihen valitsema henkilö. Vrt. laki kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteista, toukokuun 18 p:ltä 1923, 7 § (*Kunn. as.-kok. 1923: 34*) ja Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesääntö marraskuun 25 p:ltä 1914, 29 ja 37 §§. (*Kunn. as.-kok. 1914: 4*)

6 §. Lautakunta voi myöntää puheenjohtajalleen sekä virkailijoilleen tahi keskuudestaan valitsemalle valiokunnalle oikeuden päättää erinäisissä käytännöllisissä asioissa lautakunnan puolesta.

7 §. Lastensuojelulautakunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta tarpeen vaatiessa, ainakin kerran kuukaudessa.

8 §. Lautakunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksimainitut lyhyin perusteluin kun lautakunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Lastensuojelulautakunnan toimitusjohtaja, joka on samalla lautakunnan sihtööri, on velvollinen olemaan lautakunnan kokouksissa saapuvilla ja on hänellä niissä oikeus ottaa osaa asioiden

käsittelyyn, mutta ei ratkaisuun. Lastenhuoltotarkastaja ja nuorisonhuoltaja olkoot saapuvilla käsiteltäessä sellaisia asioita, jotka koskevat heidän johtamaansa toimialaa. Erikoisesta määräyksestä ovat muutkin lastensuojelulautakunnan alaiset virkailijat velvolliset saapumaan lautakunnan kokoukseen.

Lautakunnan kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

9 §. Lastensuojelulautakunta on päätösvaltainen vähintään neljän jäsenen läsnäollessa ja ottaessa osaa päätöksiin.

Äänestyksessä tulee päätökseksi enemmistön mielipide; äänen mennessä tasan on puheenjohtajan ääni ratkaiseva.

10 §. Puheenjohtaja on velvollinen edustamaan lastensuojelulautakuntaa tuomioistuimissa ja muissa virastoissa, mikäli sitä ei ole annettu toisen tehtäväksi.

11 §. Neuvottelemaan kunnallisen ja yksityisten lastensuojelutoiminnan välistä yhteistyötä koskevista asioista voi lautakunta tarpeen vaatiessa kutsua kokoukseensa sellaisten lastensuojelualalla toimivain yhdistysten ja liittymäin edustajat, jotka toimintaansa varten nauttivat kunnan avustusta tai joiden edustamisen lautakunta muuten katsoo asialle edulliseksi.

I I I ' L u k u .

Lastensuojelulautakunnan tehtävät.

12 §. Lastensuojelulautakunnan velvollisuutena on:

1) huolehtia kunnalle kuuluvista lasten koti- ja koulukasvatusta tukevista toimenpiteistä;

2) järjestää ja valvoa avioliiton ulkopuolella syntyneiden, elättä- ja yleensä turvattomain lasten hoitoa sekä pitää niistä luetteloa;

3) järjestää ja valvoa ammattihoilhousta;

4) ryhtyä tarpeen vaatimiin toimenpiteisiin 18 vuotta nuorempien hyväksi, jos nämä:

a) ovat suuremmassa määrässä älyllisesti jäljellejääneitä, sielullisesti viallisia, kaatuvatautisia taikka raajarikkoja,

b) laiminlyövät koulunkäyntinsä tai tavataan kerjäämässä ja viettämässä kulkurielämää,

c) ovat kodeissaan siveellisessä suhteessa huonosti hoidettuja tai pahoinpideltyjä tahi ovat paheellista elämää viettävään vanhempain lapsia,

d) ovat sellaisia, että heitä ei kodin eikä koulun kasvatustoimilla voida ojentaa, tai ovat siveellisesti harhaantuneita, taikka

e) ovat tehneet rikoksen.

13 §. Edelleen tulee lastensuojelulautakunnan:

1) kaupunginvaltuuston päätöksen ja tämän ohjesäännön mukaisesti yllinä hoitaa kunnallisen lastensuojelu- ja kasvatustoiminnan järjestämistä sekä tehdä esityksiä niistä valtuuston päätettäviin kuuluvista toimenpiteistä kunnallisen lastenhuollon edelleen kehittämiseksi, joihin olosuhteet antavat aihetta;

2) hallita lastensuojelutoimintaa varten luovutettuja kiinteistöjä, kalustoa, rahavaroja ja lahjoja voimassa olevien määräysten ja vahvistetun taloussäännön mukaan;

3) päättää, mikäli ei sellainen päätös lain mukaan ole holhouslautakunnan tehtävä, tuleeeko vanhempien ja millä määrällä ottaa osaa heidän lautakunnan huostaan otettujen lastensa hoitokustannuksiin;

Vrt. laki avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista, heinäkuun 27 p:ltä 1922, 11 §. (*Suomen as.-kok. 1922: 173*)

4) hankkia tarpeen vaatiessa selvitys, kuuluuko hoidon puutteessa olevan lapsen elatusvelvollisuus vieraalle kunnalle, valtiolle tai yksityiselle henkilölle, joka kykenee tämän velvollisuutensa täyttämään, sekä heti ryhtyä toimiin asianomaisten velvoittamiseksi täyttämään velvollisuutensa tässä kohden;

5) tehdä oikeudelle ilmoitus niistä alaikäisistä, jotka köyhäinlaitolain 60 §:n mukaan ovat lastensuojelulautakunnan holhouksen alaisia;

6) toimeen ottaa ja siitä erottaa ne alaisensa toimihenkilöt, joiden nimittäminen ei ole kaupunginvaltuuston tai holhouslautakunnan asiana, sekä antaa niiden toiminnalle tarpeelliset johtosäännöt;

7) tapauksissa, joihin ei vaadita kaupunginvaltuuston päätöstä, myöntää virkavapautta lastensuojelulautakunnan toimihenkilöille sekä saattaa näiden tekemät virkavirheet ja hairahdukset syytteeseen;

8) käsitellä kaikki kaupunginvaltuuston päätettäväksi alistettavat lastenhuoltoasiat sekä ratkaista yleensä sellaiset lastensuojelulautakunnan kansliasta ja sen alaisista laitoksista lautakunnan harkittavaksi alistetut kysymykset, joilla on syvempää periaatteellista merkitystä ja suurempaa taloudellista kantavuutta;

9) valvoa yksityistä lastensuojelutyötä, mikäli sitä avustetaan kunnan varoilla;

10) pyrkiä sellaiseen yhteistyöhön viranomaisten ja järjestöjen kanssa, joiden toiminnalla on yhteyttä lastenhoidon kanssa, että kunnan edut sen elatusvelvollisuuteen nähden tulevat huomioon otetuiksi;

11) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, laskujen hyväksymiseen ja kirjanpitoon, inventaukseen sekä kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä.

I V L u k u.

Kunnan osanotto lastensuojelulautakunnan hoidossa ja valvonnan alaisina olevain alaikäisten aiheuttamiin kustannuksiin.

14 §. Kasvatuksellisista syistä lautakunnan huostaanotettujen lasten elättämisestä, vaatettamisesta, koulutuksesta ja kasvattamisesta vastaa kunta siksi, kunnes he kykenevät itse toimeentulonsa hankkimaan [tai ovat täyttäneet 18 ikävuotta, mikäli ei ole kysymys järjestysviranomaisten käsiteltäviksi joutuneista alaikäisistä lain-

rikkojista, joihin nähden kunnan huoltovelvollisuus lakkaa silloin, kun oikeuden päätös heidän sijoittamisestaan yleiseen kasvatuslaitokseen on laillistunut.

Niinikään suorittaa kunta älyllisesti jäljellejääneiden, sielullisesti viallisten, kuuromykkien, kaatuvatautisten, raajarikkoisten y. m. erikoista hoitoa kaipaavain lasten puolesta, jotka ovat lautakunnan toimenpiteestä sijoitetut sellaisia varten järjestettyihin valtion tai yksityisten ylläpitämiin kouluihin ja huoltolaitoksiin, säädetty hoitomaksut sekä varustaa heidät niihin sisäänotettaessa vaadittavilla vaatekerroilla.

Edellämäinituissa tapauksissa olkoot lapsen vanhemmat tai sen lautakunnalle luovuttajat kuitenkin velvolliset korvaamaan kunnalle täten aiheutuvia menoja lautakunnan harkitsemalla määrällä.

15 §. Kunnan elatus- ja huoltovelvollisuus lautakunnan huostaan otettuihin köyhäinhoidollisiin alaikäisiin nähden ulottuu ainoastaan täytettyyn 16 vuoden ikään, paitsi milloin lautakunta erinäisistä syistä poikkeuksellisesti katsoo tarpeelliseksi avustusaikaa pitentää. Korvauksen perimisessä sovellettakoon asianomaisiin maksuvelvollisiin voimassa olevan köyhäinhuoltolain määräyksiä.

16 §. Lautakunnan valvonnan alaisiin avioliiton ulkopuolella syntyneisiin ja kasvattilapsiin nähden, mikäli niitä ei ole syystä tai toisesta kokonaan päätetty ottaa lautakunnan huostaan, suorittaa kunta niiden hoidon silmälläpidosta aiheutuvat menot, vaan ei elatuskustannuksia. Avun tarpeessa oleville aviottomille äideille voidaan lautakunnan menosääntöön sitä varten otetusta määrärahasta myöntää sellaista tilapäistä avustusta, josta avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annettussa laissa säädetään. Mahdollisuuden mukaan on tällainen avustus perittävä takaisin siinä järjestyksessä kuin mainitun lain 36 §:ssä lähemmin määrätään.

17 §. Lastensuojelulautakunnan huostaan otettujen lasten tulee saada riittävän hyvää hoitoa, tarpeellinen ravinto ja vaatetus sekä oppivelvollisuuslaissa säädetty kansakouluopetus ja ammatillinen jatkokasvatus heidän omalla äidinkielellään.

Lautakunnalla olkoon oikeus avustaa lahjakkaita, lujatahtoisia ja hyvää käytöstä osottaneita hoidokkeja saamaan heidän luonnonlahjojensa mukaista kehitystä myöskin ylemmissä ammatti- ja oppikouluissa.

V L u k u.

Lastensuojelulautakunnan kanslia ja virkamiehet.

18 §. Lastensuojelulautakunnan toimeenpanevana elimenä on lastensuojelulautakunnan kanslia, joka jakautuu erilaisten toimialojen mukaan kolmeen osastoon. Nämä ovat:

- 1) yleinen kansliaosasto rekisteri- ja tiedonantotoimistoiheen;
- 2) turvattomien lasten osasto; sekä
- 3) joutolasten ja nuorison huolto-osasto.

19 §. Kanslian virkailijoina ovat: toimitusjohtaja, joka samalla on lautakunnan sihteeri, lastenhuoltotarkastaja, joka on velvollinen asianomaisesta määräyksestä toimimaan myöskin avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa edellytettynä lastenvalvojana, nuorisonhuoltaja, kasvatuslaitoksia ja lastenkoteja sekä aviottomain ja elättilasten hoitoa valvovat lääkärit, tarpeellinen määrä avustavia lastenhoidontarkastajia, lastenhoidonneuvoja, kanslianhoitajia ja kanslia-apulaisia sekä vahtimestari. Näiden lisäksi saa lautakunta toiminnassaan käyttää apunaan tarpeen vaatiessa myöskin vapaaehtoisia voimia.

20 §. Toimitusjohtajan, nuorisonhuoltajan sekä lääkärit nimittää kaupunginvaltuusto lastensuojelulautakunnan tehtyä siitä asianmukaisen ehdotuksen.

Kaupunginvaltuusto valitsee holhouslautakunnan esityksestä lastenhuoltotarkastajan, sittenkuin lastensuojelulautakunta on julistanut toimen haettavaksi sekä holhouslautakunnalle lähettänyt hakemuskirjat ynnä ehdotuksensa toimen täyttämiseksi. Kunnan vaali on alistettava raastuvanoikeuden hyväksyttäväksi tavalla kuin avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetun lain 14 §:ssä säädetään.

Sellaisen lastenvalvojan apulaisen, josta äskenmainitussa lainkohdassa puhutaan, määrää holhouslautakunta lastensuojelulautakunnan esityksestä.

Muut lastensuojelulautakunnan virkailijat ja toimihenkilöt nimittää lautakunta toimitusjohtajan esityksestä.

21 §. Toimitusjohtajan välittömässä johdossa olevan yleisen kansliaosaston tehtävänä on:

1) huolehtia lastensuojelulautakunnalle kuuluvista hallintovirastollisista asioista ja yleisistä tiedonannoista;

2) hoitaa lautakunnan kirjeenvaihtoa sekä pitää diareja sen sekä saapuvista että lähtevistä toimituskirjoista;

3) olla koossapitävänä yhdyssiteenä lastensuojelulautakunnan ja kanslian eri osastojen välillä;

4) pitää lautakunnan alaisten virkailijoiden kuin myöskin kansliaan ilmoitettujen lastensuojelutapausten sekä kasvattikodeissa ynnä laitoksissa olevain hoitosijain rekisteriä ja luetteloja;

5) pitää huolta siitä, että kasvatuksellisesti laiminlyödyt ja siveellisesti vajamittaiset alaikäiset saavat jälleen kohoamiseksi tarpeellisen hoidon ja kasvatuksen, ja siinä tarkoituksessa valvoa näitä varten perustettuja laitoksia;

6) yksityisissä lastensuojelutapauksissa alaikäisten ruumiillisiin, henkisiin, siveellisiin ja taloudellisiin seikkoihin nähden antaa yleisölle neuvoja, ohjeita ja varoituksia kuin myöskin välittää mahdollisesti tarpeelliseksi katsottavaa virka-apua;

7) huolehtia henkisesti ja ruumiillisesti vajamittaisten lasten sijoittamisesta heille soveltuviin hoitolaitoksiin, mikäli nämä eivät ole avioliiton ulkopuolella syntyneitä tai muuten turvattomien lasten osaston toimintapiiriin kuuluvia;

8) vastata muistakin kanslialle kuuluvista tehtävistä, mikäli ne eivät tämän ohjesäännön tai lautakunnan päätösten mukaan kuulu toisille osastoille.

22 §. Turvattomain lasten osaston, jonka johtajana on lastenhuoltotarkastaja, tulee:

1) pitää huolta orvoista, vanhempainsa hylkäämistä ja paheellista elämää viettävain vanhempain lapsista kuin myöskin huonosti hoidetuista, pahoinpidellyistä sekä siveellisille vaaroille alttiina olevista alaikäisistä;

2) huolehtia näitä varten varattujen vastaanotto- ja lastenkotien valvonnasta sekä yksityisten kasvattikotien hankkimisesta ja niihin sijoitettujen elätilasten hoidon tarkastuksesta;

3) pitää huolta äitien ja pikkulasten suojelusta toimittamalla huollon tarpeessa oleville lapsen synnyttäjille sellaista apua, jota näiden tila ennen ja jälkeen synnytyksen voi vaatia;

4) tehdä oikeudelle ilmoitus niistä alaikäisistä, jotka köyhäinhuoltolain 60 §:n 2 momentin perusteella ovat lastensuojelulautakunnan holhouksen alaisia;

5) toimittaa lautakunnalle kuukausittain osaston toimintaa esittävät selostukset sekä antaa siitä vuosikertomukseen tarvittavat tiedot kuin myöskin laatia köyhäinhoidollisista lapsista annettava tilasto.

Tämän lisäksi tulee lastenhuoltotarkastajan:

6) määräyttää tarpeen vaatiessa itsensä tahi jonkun muun sopivan ja siihen suostuvan henkilön turvattomain lasten holhoojaksi; sekä

7) lastenvalvojana hoitaa kaikki ne tehtävät, joita avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja lastenvalvojan toimesta annetussa asetuksessa on lastenvalvojalle määrätty.

23 §. Nuorisonhuoltajan johtamalle joutolasten- ja nuorisonhuolto-osastolle kuuluu:

1) alaikäisten katuammattilaisten toiminnan järjestäminen ja silmälläpito;

2) toimenpiteet alaikäisten kerjäämisen ja kulkurielämän sekä nuorisoa turmelevain huvitilaisuuksien ja huonon kirjallisuuden vastustamiseksi;

3) oppivelvollisuuslain mukaisen koulunkäynnin valvominen sekä yhteiskunnan huoltoa kaipaavain koululaisten virkistystä ja vapaa-ajan viettoa järjestävät toimenpiteet;

4) vapaan nuorisonhuollon sekä koulujen ja kasvatustilavien ulkopuolella tapahtuvan jälkikasvatuksen edistäminen;

5) toimittaa vähintään neljännesvuosittain lautakunnalle selostus osastonsa toiminnasta sekä antaa siitä vuosikertomukseen liitettävät tiedonannot.

Tämän lisäksi tulee nuorisonhuoltajan apulaisineen lautakunnan lähemmin määräämää työnjakoa noudattaen avustaa kanslian muita osastoja.

24 §. Toimitusjohtajan, jolle samoin kuin kanslian muillekin osastojen johtajille kuuluu seurata kunnallisen lastensuojelutoiminnan

kehitystä sekä tehdä aloitteita parannuksiin tällä alalla, velvollisuutena on:

1) jakaa lautakunnalle saapuneet asiat tämän ohjesäännön mukaisesti kanslian eri osastojen kesken sekä valvoa niiden toimintaa;

2) asianomaisten osastonjohtajain avustamana valmistella ja esitellä lastensuojelulautakunnan käsiteltävät asiat;

3) allekirjoittaa lähtevät toimituskirjat sekä lastenhoitoa koskevat sopimukset, mikäli niitä eivät allekirjoita lautakunnan puheenjohtaja tai asianomaiset osastonjohtajat;

4) allekirjoittaa rahatilaukset sekä maksettavaksi tarkastaa ja hyväksyä lastensuojelulautakunnalle saapuneet laskut;

5) huolehtia vastaanotto- ja ammattioppilaskodin sekä koulukotien ja kasvatustilojen tarkastamisesta, mikäli se ei kuulu kansakoulujen tarkastajille;

Kaupunginvaltuuston joulukuun 30 p:nä 1908 tekemän päätöksen mukaan on opetuksen tarkastus kasvatustiloissa kansakoulutarkastuksen alainen siten, että ruotsalaisten kansakoulujen tarkastaja on Bengtsärin kaksikielisen laitoksen ja ruotsalaisten, sekä suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja suomalaisten laitosten tarkastajana. (*Vrt. kunn.-kert. 1908, s. 119*)

6) päättää kiireellisissä tapauksissa etukäteen lasten hoitoon ottamisesta kuin myöskin toimittamisesta sairaalaan sekä määrätä lautakunnan huostaan otettujen lasten sijoittamisesta, mikäli ei viimeksimainittu asia kuulu muitten osastojen johtajille;

7) laatia lautakunnan vuosittain kaupunginvaltuustolle annettava toimintakertomus;

8) hoitaa lautakunnan valvonnan alaisena lautakunnan taloutta sekä valvoa lautakunnan haltuun uskotun kaupungin omaisuuden hoitoa.

Jos toimitusjohtaja ja osastonjohtaja ovat eri mieltä siitä, kenen osaston käsiteltäväksi lautakunnalle saapunut asia kuuluu, on sen ratkaiseminen jätettävä lautakunnan puheenjohtajalle.

25 §. Lääkärien tulee avustaa lautakuntaa antamalla kaikkea sitä lääkärintapaa, jota lautakunnan ja sen alaisten laitosten toiminnassa tarvitaan, sekä antaa toiminnastaan ja lasten terveydentilasta selonteko liitettäväksi lautakunnan vuosikertomukseen.

26 §. Tarkempia ohjeita lastensuojelulautakunnan toiminnasta ja sen kanslian eri osastojen sekä virkamiesten tehtävistä annetaan erityisessä lautakunnan vahvistamassa työjärjestyksessä.

27 §. Palkkaan, eläkkeeseen ja irtisanomisaikaan sekä matkakulujen korvaukseen, virkalomaan ja virkavapauteen nähden on lastensuojelulautakunnan toimihenkilöistä voimassa, mitä kunnan viranpitäjistä näissä kohdin on säädetty

28 §. Lastensuojelulautakunnan ja sen alaisten laitosten kassa- ja tilivirastona on köyhäinhoidon kassa- ja tilivirasto.

VI Luku.

Erinäisiä säännöksiä.

29 §. Lastensuojelulautakunnan huostaan otettu elättilapsi on annettava hoidettavaksi ainoastaan sellaiselle henkilölle, jonka lautakunta toimeenpanemassaan tutkimuksessa on havainnut kykeneväksi pitämään lapsen hoidosta ja kasvatuksesta pitempiaikaisesti tarpeellista huolta terveydellisesti tyydyttävässä kodissa. Ennenkuin lapsi jätetään hoidolle yksityiseen kotiin, on lapsi lääkärin tarkastettava sekä lautakunnan ja hoitajan välillä tehtävä kirjallinen sopimus, jossa hoitajan velvollisuudet ovat tarkasti mainittavat. Ellei kunnollista yksityiskotia ole käytettävissä, tai jos hoito yksityiskodissa lapsen ikään, siveelliseen laatuun tai muihin ominaisuuksiin katsoen näyttää vähemmän sopivalta, on lapsi sijoitettava johonkin hänelle soveliaaseen lastenkotiin tai laitokseen.

30 §. Kun suurempi määrä alaikäisiä on annettu elätteelle vieraaseen kuntaan, tulee suojelulautakunnan asettaa näiden asianmukaista hoitoa lähinnä valvomaan paikallisasiamiehiä, joiden on määrätystä palkkiosta täytettävä tehtävänsä köyhäinhoitolain ja heille annetun johtosäännön mukaisesti.

Jos samaan kuntaan on elätteelle annettu ainoastaan muutamia lapsia, tulee lautakunnan sen paikkakunnan lastensuojelu- tai köyhäinhoitoviranomaisten tai muiden luotettavain henkilöiden välityksellä tarpeenmukaisesti tarkastaa näiden lasten hoitoa.

31 §. Henkilö, jonka alaikäistä lasta on köyhäinhoidollisista syistä hoidettu lastensuojelulautakunnan toimenpiteestä kunnan kustannuksella tai jolle on annettu 16 §:ssä mainittua avustusta, on velvollinen, jos lautakunta niin vaatii, tekemään työtä köyhäinhoitolautakunnan alaisessa kunnan työlaitoksessa tahi sen ulkopuolella. Ellei kyseenalainen henkilö noudata lastensuojelulautakunnan määrystä, hakekoon lautakunta virka-apua poliisiviranomaisilta taikka maaherralta.

32 §. Lastensuojelulautakunnan köyhäinhoidollista laatua olevaan päätökseen tyytymättömällä on oikeus tehdä siitä valitus läänin maaherralle, kuten köyhäinhoitolain 69 § lähemmin määrää.

63. Asetus Suomen kaupunki- ja maalaispoliisin virkapuvusta ja asestuksesta.

Annettu joulukuun 15 p:nä 1923.

(*Suomen as.-kok.* 1923: 269)

Kumoten Suomen kaupunkipoliisin virkamiesten ja miehistön virkapuvusta ja asestuksesta 15 päivänä elokuuta 1918 annetun asetuksen sekä Suomen maalaispoliisin virkapuvusta 20 päivänä syyskuuta 1907 ja kruununvoudin, kruununnimismiehen ja apulais-

nimismiehen virkalakista 15 päivänä kesäkuuta 1920 annetut asetukset, säädetään täten, sisäasiainministerin esittelystä, Suomen kaupunki- ja maalaispoliisin virkapuvusta ja asetuksesta seuraavaa:

I. Poliisimestarit, poliisimestarinapulaiset, toimipuseerit ja kaupunkipoliisikomisarit.

Asetakki.

A. *Väri ja kangas*: tummansinistä, villaista verkkaa.

B. *Kuosi*: sileä, selästä kaartuva, 15 cm. vyötäisten alapuolelle ulottuvalla halkeamalla. Saumojen etäisyys vyötäisten kohdalla 18—20 cm. Selkäsaumoissa vaakunakuvioidet vyökoukut. Koukujen alapuolella jatkuvat saumat alaspäin syvinä vastataitteina.

C. *Pituus*: 5 cm. haaran alapuolelle.

D. *Kaulus*: samaa kangasta kuin takki, sinisellä reunuksella.

Kuosi: kaksinkertainen, alaskäännetty, irtonaisiin liepein.

Korkeus: kaulan pituuden mukaan.

E. *Hihankäänteet*: suoriksi leikatut, 9 cm. korkeat, sinisellä reunuksella samasta kankaasta kuin takki, ulkosivuilla 5 cm. alareunan yläpuolella kaksi suurempikokoista vaakunanappia 8 cm. päässä toisistaan; 5 vuotta palvelleilla on kaksi sinistä nauhaa, 10 vuotta palvelleilla sinisten nauhojen välissä lisäksi hopeainen nauha, 15 vuotta palvelleilla sinisten nauhojen välissä kaksi hopeaista nauhaa ja 20 vuotta palvelleilla hopeaisten nauhojen välissä lisäksi kultainen nauha. Nauhojen etäisyys toisistaan ja sinisen nauhan leveys on 0.5 cm. sekä hopeaisen ja kultaisen nauhan leveys 1 cm.

F. *Taskut*: takin päälle palkeen tapaan ommellut sivutaskut, keskikohdalla kohtisuorat vastataitteet. Taskunkannet pyöristetyin kulmin, keskikohdassa kärkeen suippenevat ja yhdellä suurempikokoisella vaakunanapilla varustetut.

G. *Napit*: hopeanväriset Suomen leijonalla varustetut vaakunanapit. Rinnassa 6 kappaletta yhdessä rivissä, alin nappi vyötäisten kohdalla.

Housut.

Samaa kangasta kuin takki, pitkät, varustetut sinisellä sauma-reunuksella ja sen molemmin puolin 1 cm. levyiset siniset nauhat, 1 cm. toisistaan. Jos housut pidetään saappaan varsissa, käytetään ratsastushousuja. Pitkien housujen lahkeita kiinnittää kengänpohjan alainen hihna.

Päällystakki.

A. *Väri ja kangas*: samanlaista kangasta kuin takki, mutta paksumpaa.

B. *Kuosi*: kaksirivinen, 6 nappia kummassakin rivissä, takana kaksinkertaiset vastataitteet ja pyöristetyillä kulmilla sekä kahdella napinreijällä varustettu 5 cm. levyinen selkävyö kahden suurempikokoisen vaakunanapin varassa. Takana halkeama, varustettu 4 pienempikokoisella vaakunanapilla.

C. *Pituus*: liepeet ulottuvat 35 cm. etäisyydelle maasta.

D. *Kaulus*: kaksinkertainen, samaa kangasta kuin päällystakki. Talvisin sallitaan siihen kiinnittää tumma karvakaulus.

E. *Hihankäänteet*: suoriksi leikatut, 18 cm. korkeat.

F. *Taskut*: vaakasuorat, taskunkannet suoriksi leikatut, pyöristetyin kulmin.

G. *Napit*: samanlaiset kuin asetakissa, edessä suurempi-, takahalkeamassa pienempikokoiset.

Päähine.

A. *Lippalakki*: tummansinisestä kankaasta, laidat reunustetut sinisellä reunuksella, etupuoella samanväriselle kangaslaatalle kiinnitetty hopeoitu lääninvaakuna hopeanvärisen kuusenseppeleen ympäröimänä sekä yläreunassa valkosinivalkoinen virkakokardi.

Poliisimestarin, poliisimestarinapulaisen ja toimiupseerin lakissa on kaksi hopeanväristä punottua leukanauhaa kiinnitettynä kahteen pienempikokoiseen hopeoituun vaakunanappiin; poliisikomisarioiden lakissa on ainoastaan yksi samankaltainen leukanauha.

B. *Turkislakki*: pitkänomainen, tummansinisestä kankaasta tehdyllä tasasella päällisellä, mustilla alaskäännettävillä turkislaidoilla ja lämpimällä vuorilla varustettu. Lakin etupuoella on turkislaidassa aukeama, johon on kiinnitettävä samanlainen vaakuna ja kokardi kuin lippalakkiin. Poliisimestarin, poliisimestarinapulaisen ja toimiupseerin lakin yläreunassa on hopeainen reunus; poliisikomisarioiden lakissa sininen reunus.

Jalkineet.

A. *Patiinat* tai *nauhakengät* mustasta nahasta pitkien housujen kera.

B. *Saappaat* ratsuhousujen kera.

Kannukset: poliisimestarilla, poliisimestarinapulaisella ja toimiupseerilla.

Huomautus. Pitkien housujen ohella sallitaan käyttää kalosseja.

Vyö.

A. *Mustasta kiiltonahasta*: leveys 4.5 cm; soljessa laakeriseppeleen ympäröimä hopeainen leijona.

B. *Juhlavyö*: hopeanvärinen 5 cm. levyinen, neljään riviin asetetuilla sinisillä neliömäisillä kuvioilla varustettu, ilman tupsua.

Sivuase.

Miekka: upseerimallia hopeaisella tupsulla; kannike mustasta kiiltonahasta hopeaisella kaluunalla.

Arvoasteiden merkintä.

A. Olkaimet.

1. *Poliisimestarin, poliisimestarinapulaisen ja toimiupseerin:* palmikoiduista kirkkaista hopeanvärisistä punoksista asetakin värisestä kankaasta tehdyllä pohjalla ja sinisillä reunuksilla. Pituus noin 13 cm., leveys 4.5 cm.

2. *Poliisikomisarion:* harvemmin palmikoiduista samanlaisista punoksista. Pituus noin 13 cm., leveys 4 cm.

B. Takin kauluksessa.

1. *Helsingin poliisimestarilla:* kauluksen aukeaman kummallakin puolella etusaumasta lähtevä sininen keskelle kaulusta ommeltu laatta, jonka korkeus on puolet kauluksen korkeudesta, vähintään 2.5 cm. ja pituus 7 cm. ja johon on kiinnitetty kolme suurempikokoista hopeaista ruusua pitkin laatan pituutta.

2. *Helsingin poliisimestarinapulaisella sekä poliisimestarilla niissä kaupungeissa, joiden väkiluku on vähintään 20,000:* kaksi suurempikokoista hopeaista ruusua pitkin laatan pituutta.

3. *Helsingin poliisilaitoksen toimiupseerilla sekä muiden kaupunkien poliisimestarinapulaisella ja poliisimestarilla niissä kaupungeissa, joiden väkiluku on alle 20,000:* yksi suurempikokoinen hopeainen ruusu sinisellä laattalla.

4. *Vanhemmalla poliisikomisariolla ja poliisikomisariolla niissä kaupungeissa, joissa ei ole täydellistä poliisilaitosta:* samanlainen laatta kuin poliisimestarilla, ollen laattassa pitkin sen pituutta kolme pienemmänkokoista hopeaista ruusua.

5. *Nuoremmalla poliisikomisariolla:* kaksi pienemmän kokoista ruusua.

6. *Ylimääräisellä poliisikomisariolla:* yksi pienemmän kokoinen ruusu.

Käsineet.

Ruskeat tai valkoiset nahasta.

Sadetakki.

Vedenpitävästä tummasta kankaasta, ilman mitään arvomerkejä.

II. Kaupunkien yllkonstaapelit, tarkastuskonstaapelit ja poliisikonstaapelit.

Asetakki.

A. *Väri ja kangas:* kuten päällystöllä.

B. *Kuosi:* samoin kuin päällystöllä, vyökoukkujen alapuolelle jatkuvat saumat kiinteinä.

C. *Pituus:* samoin kuin päällystöllä.

D. *Kaulus:* samoin kuin päällystöllä.

E. *Hihankäänteet*: samoin kuin päällystöllä.

F. *Taskut*: vaakasuorat, takin alle ommellut sivutaskut suorilla taskukansilla.

G. *Napit*: kuten päällystöllä.

Huom. Ratsastavien konstaapelien takki on lyhyempi kuin jalkapoliisin.

Housut.

Muuten samanlaiset kuin päällystöllä paitsi että housut ovat varustetut ainoastaan sinisellä saumareunuksella. Ratsastavat konstaapelit käyttävät ratsuhousuja, jotka ovat takaa ja jalkojen välistä päällystetyt mustalla nahalla.

Päällystakki.

Samoin kuin päällystöllä.

Päähine.

A. *Lippalakki*: muuten samanlainen kuin päällystöllä, mutta ilman virkakokardia ja leukanauhaa.

B. *Turkislakki*: muuten samanlainen kun päällystöllä, mutta ilman reunusta lakin yläreunassa.

Jalkineet.

Samoin kuin päällystöllä. Ratsastavilla konstaapeleilla saappaat, joissa kannukset.

Vyö.

Samoin kuin päällystöllä. Erityistä juhnavyötä ei ole.

Aseet.

* Puinen, mustaksi maalattu patukka ja browning-mallinen pistooli. Ratsastavilla sapelit. Ylikonstaapeleilla ja tarkastuskonstaapeleilla puukkopistin hopeaisine tupsuineen ynnä browning-mallinen pistooli.

Olkaimet.

1. *Poliisikonstaapelin*: samanlaisesta kankaasta kuin takki, sinisin reunuksin, varustetut reunassa 5 mm. levyisellä hopeakalunalla. Pituus olan mukaan.

2. *Tarkastuskonstaapelin*: samanlaiset kuin poliisikonstaapelin, mutta varustetut lisäksi kirkkaalla hopeapunoksella pitkin olkaimen keskustaa.

3. *Ylikonstaapelin*: samanlaiset kuin poliisikonstaapelin, mutta varustetut lisäksi kaksinkertaisella palmikoidulla hopeapunoksella pitkin olkaimen keskustaa.

Huom.: Poliisikonstaapeleilla on järjestysnumero asetakissa tai päällystakissa vasemmalla puolen rintaa.

Käsineet.

Samoin kuin päällystöllä, mutta sallitaan myös kankaisten käsineiden käyttäminen. Talvisaikaan saa käyttää valkoisia villaisia sormikkaita.

Sadetakki.

Samoin kuin päällystöllä. Tummaa vahakankaista sadetakkia on myös lupa käyttää.

III. Kruununnimismiehet ja apulaisnimismiehet sekä maaseudun poliisikomisariat, ylikonstaapelit ja poliisikonstaapelit.

Asetakki, housut, päällystakki, päähine, jalkineet, vyö ja aseet samanlaiset kuin vastaavilla kaupunkipoliisiviranomaisilla; kuitenkin on maaherra oikeutettu määräämään, ovatko ylikonstaapelit ja konstaapelit varustettavat patukalla. Arvoasteiden merkintään nähden vastaa kruununnimismies poliisimestaria sellaisessa kaupungissa, jonka väkiluku on alle 20,000, apulaisnimismies vanhempaa poliisikomisariota ja maalaispoliisikomisario nuorempaa poliisikomisariota.

IV. Erinäisiä määräyksiä.

Asianomaisen ylemmän päällikön on pidettävä huolta siitä, että hänen alaisensa poliisivirkamiehet ja poliisipalvelusmiehet virantoimituksessa esiintyvät tämän asetuksen mukaisissa, hyväksyttävässä kunnossa olevissa, sisäasiainministeriön hyväksymästä kankaasta tehdyissä virkapuvuissa; ja tulee päällikön tässä tarkoituksessa riittävän usein toimeenpanna tarkastuksia.

Poliisimestarit, kruununnimismiehet ja maaseudun poliisit voivat virantoimituksessa tarpeen vaatiessa esiintyä siviilipuvussa.

Lämpiminä vuodenaikana on oikeus käyttää ohuesta harmaasta kankaasta tehtyä kesätakia, joka on oleva samanlainen kuin asetakki.

Naispuolisten poliisivirkailijoiden virkapuvusta määrää tarpeen mukaan sisäasiainministeriö.

Tämä asetus tulee voimaan tammikuun 1 päivänä 1924. Kuitenkin saadaan nykyään käytännössä olevia pukimia, mikäli ovat hyväksyttävässä kunnossa, käyttää edelleen tammikuun 1 päivään 1926.

64. Ohjesääntö, sisältävä 28 päivänä huhtikuuta 1923 annetun oppisopimuslain ja sen soveltamisesta 15 päivänä kesäkuuta 1923 annetun valtioneuvoston päätöksen edellyttämiä määräyksiä, ohjeita ja kaavoja.

Kauppa- ja teollisuushallituksen vahvistama joulukuun 13 p:nä 1923.

(Vrt. kunn. as.-kok. 1923:29 ja 30)

1 §. Oppisopimukset on tehtävä seuraavissa käsityö- ja teollisuusammateissa, joissa ammatinoppimiseen säännönmukaisesti vaaditaan vähintään kahden vuoden aika:

kivi-, savi-, lasi- ja rakennusaineteollisuuksiin ja ammatteihin kuuluvista: kivi- ja saviastiateollisuudessa, lasiteollisuuden hionnassa, koristeellisessa kivenhakkuussa ja koristeellisessa sementinvalamisessa;

rakennusteollisuuteen kuuluvista: muurarin, rappaaajan, uunisepän, nuohoojan, kipsinvalajan, kirvesmiehen, maalarin ja lasinleikkaajan ammatissa;

metalli- ja koneteollisuuteen kuuluvista: sepän, valajan, kelta-valajan, viilaajan, rautasorvaajan ja muun konetyöntekijän, kattilasepän, läkki- ja levysepän, kuparisepän, putkityöntekijän, sähkötekniikon ja -monttöörin; kulta- ja hopeasepän, kaivertajan, kellosepän, hienomekanikon, ortopediamekanikon, hienotaasepän, metallinpainajan ja -pakottajan, mallipuusepän ammatissa sekä soitinteollisuudessa;

nahka-, turkis-, karva-, luu- ja sen vastiketeollisuuksiin kuuluvista: nahkurin, turkkurin, suutarin, satulasepän ja verhoilijan ammatissa, rukkan- ja hansikasteollisuudessa, laukku- ja salkkuteollisuudessa, harjateollisuudessa, karstateollisuudessa ja kammantekijän ammatissa;

kutoma- ja vaatetusteollisuuteen kuuluvista: värjärin ja nyörint-punojan ammatissa, miesten pukuompelussa, naisten pukuompelussa, alusvaatteiden ompelussa, korsettien ompelussa, käsityömaisessa kangas- ja mattokutomisessa, koruompelijan ammatissa, hattu- ja lakkiteollisuudessa, hattujen laitossa, sateen- ja päivävarjoteollisuudessa ja purjeiden tekijän ammatissa;

polygraafisiin ja taideteollisuuksiin kuuluvista: latojan, painajan, kemigraafin, kivipainajan, kirjansitojan ja, valokuvaajan ammatissa;

puuteollisuuteen kuuluvista: sahateollisuuden terottajan ja asettajan; puusepän, puusorvarin, kehystäjän ja kultaajan; tynnyrintekijän; korisepän ammatissa ja ajoneuvoteollisuudessa;

ravinto- ja nautintoaineteollisuuksiin kuuluvista: teurastajan ja makkarantekijän; leipurin ja kondiittorin sekä karamellintekijän ammatissa;

puhtaanapito-ammatteihin kuuluvista: parturin, kähertäjän, kampaaajan ja peruukintekijän ammatissa.

2 §. Oppisopimus ammatinharjoittajan ja hänen oppilaansa kesken tehdään tähän ohjesääntöön näytteeksi otetulle kaavalle (ks. kaava N:o 1), jommoisia valmiiksi painettuina on jokaisen ammattioppilaslautakunnan hankittava Valtion Julkaisuvälistä asianaomaisten käytettäväksi.

3 §. Oppisopimuslain 4 §:n 2 kohdan määräyksen mukaisesti voidaan ammatteihin valmistavan koulun tai kansakoulun 2-vuotisen jatkokoulun kurssin suorittaneille oppilaille myöntää säännönmukaisessa oppiajassa lyhennystä ammatinharjoittajan ja hänen oppilaansa holhoajan kesken tehdyn sopimuksen nojalla enintään yksi vuosi, riippuen tämä oppiajasta ammatissa, oppilaan saamasta päästötodistuksesta mainitussa koulussa ja hänen opettajiensa antamasta lausunnosta. Saman §:n 3 kohdan mainitseman syyn perusteella.

myönnettävä oppiajan lyhennys olkoon enintään yksi vuosi, ja molempien syiden samanaikaisesti vaikuttaessa enintään puolitoista vuotta.

4 §. Ammattikokeiden suorittamisesta määrätään:

I. Kokeisiin kuuluu, kunnes toisin määrätään:

1) Näytetyö kaikissa 1 §:ssä mainituissa käsityö- ja teollisuusammateissa ja ammatinhaaroissa.

2) Piirustusten laatiminen niissä käsityö- ja teollisuusammateissa ja ammatinhaaroissa, joissa tämä tehtävä alempana esitettävässä luettelossa on kokeisiin kuuluvaksi määrätty. Piirustustehtävinä on laadittava arvostelulautakunnan tarkastuksen alla ja sen kanssa lähemmin sopien valmistettavaan näytetyöhön kuuluvia luonnoksia ja erikoispiirroksia siihen tapaan, että niistä ilmenee, missä määrin kokeisiin osaaottava ymmärtää ja osaa lukea piirustuksia sekä niitä laatia.

Näiden lisäksi on kokeisiin pyrkijän osoitettava hankkineensa sellaiset tietopuoliset tiedot, jotka yleisistä ammatilaiskouluista annetun asetuksen mukaan vaaditaan tämän opetuslaitoksen päästötodistuksen saamiseksi.

Eri ammateissa suoritettavat, ammattikokeisiin kuuluvat tehtävät:

R y h m ä A. Näytetyö ynnä piirustustehtävät niissä käsityö- ja teollisuusammateissa ja ammatinhaaroissa, joissa molemmat on suoritettava.

Ajoneuvojenteekijät piirtävät ajorattaat tai ajoreen ja valmistavat rattaiden puuosat pyörineen tahi reen.

Hatunlaittajat, katso modistit.

Hienomekanikot piirtävät ja valmistavat nivelleerauskoneen tahi laivakompassin peiliseen taikka hienoksihiotun kaksoisbisturin ja läpipistetyllä lukolla varustetut hammaspihdit tahi vaihtokärkisen piirustusharpin, taikka galvanometrin tahi jonkun muun sähköteknillisen kojeen.

Hienotaasepät valmistavat oman piirustuksensa mukaan sisään-upotettavan lukon taottuine avaimineen tai jonkun koristeellisen esineen ja puikon heloineen tai vaihtokärkiharpin.

Kaivertajat ja leimasimentekijät piirtävät ja valmistavat leima-simen teräksestä ja monogrammin metallista sekä laittavat ne täysin valmiiksi varsiinsa.

Kattilasepät piirtävät höyrykuvun tai kartiokkaan torven levitys-piirustuksen ja ritsaavat sen levyyn. Näytetyön tulee käsittää levyn taivutusta, laipoitusta, niittausta ja tilkitystä.

Kehystäjä ja kultaajat suunnittelevat peilin tai taulun ornamen-teilla varustetun kehyksen, valmistavat sen kultaamalla himmeä- tai kiiltokultauksella.

Kellosepät piirtävät seinä- tai muuhun kelloon kuuluvia osia ja laskevat kellokoneiston ratasten hammassuhteita; näytetyökeeseen he purkavat taskukellon ja korjaavat sen panemalla omatekoisia uusia osia.

Keltavalajat piirtävät kynttilänjalan tai kattokruunun osan, valavat ja valmistavat sen; lisäksi he valavat höyryventtiilin tai vesi- tai höyryhanan.

Kemigraafit:

syövyttäjät (etsaajat) tekevät foto- ja autotypiain syövytyksiä sinkkiin, kupariin ja messinkiin, antavat selityksiä yllämainittuja metalleja syövyttävistä hapoista ja niiden ominaisuuksista;

valokuvaajat suorittavat fototypia- ja autotypiavalokuvausta, metallilevylle siirtämistä (kopiointia) ja valokuvausta kuivilla levyillä. Lisäksi on heidän tunnettava ammatissa tavallisimmin käytettävät kemikaalit ja niiden vaikutus.

Kilpimaalarit, katso maalarit.

Kipsinvalajat luonnostavat koristeellisen kapitäälin tahi seinä- tai kattokoristeen, piirtävät tarvittavat täyskokopiirrokset, muovaavat sen saveen ja valavat kipsiin.

Kirjansitojat luonnostavat oktaavi- tai suurempikokoisen kirjan korukannet, valmistavat ne sekä sitovat valmiiksi kirjaksi; tai sitovat kaksi kirjaa, joista toisessa on värillinen tahi kullattu syrjä; toinen kirjoista on vaate- ja toinen puolinahkakansinen. Molempien selkään on kirjan nimi käsin kullattava.

Kirvesmiehet piirtävät alaansa kuuluvia rakennuksen osia luonnoksina ja työpiirustuksina sekä suorittavat näytetyönä työpaikalla tai erityisessä työnharjoittelupaikassa ovien ja akkunoiden heloituksia ja paikoilleenpanoja tai nurkka- ja muita salvoksia sekä kattotuolien tekoa tai betonilaudoituksia tai telineiden tekoa.

Kivenhakkaajat luonnostavat, täydentäen täyskokopiirustuksilla, hautakiven, rakennukseen tulevan ornamentin tai koristelistan palan ja hakkaavat sen graniittiin tai muuhun luonnolliseen kiveen.

Kivipainajat:

kivenpiirtäjät (litograafit) tekevät luonnoksia chromo- ja merkantiilitöihin sekä litografeeraavat niitä;

kiveensiirtäjät (käsikonepainajat) siirtävät kivelle chromo- ja merkantiilitöitä vähintään 6 värissä, ositellen eri väreihinsä, sekä painavat pikaprässillä;

konepainajat suorittavat erilaatuisia litografeerattavia chromo- ja merkantiilitöitä; lisäksi heidän on osoitettava, että he tuntevat kivien käsittelyn ja koneiden hoidon sekä että he osaavat tehdä asiallisesti ja taiteellisesti oikeita värisekotuksia.

Korisepät valmistavat omien luonnostensa mukaan ajanmukaisen nojatuolin tai nelikulmaisen matkakorin, molemmat hienoa tekoa.

Koristemaalarit, katso maalarit.

Korsetinompelijat piirtävät ja leikkaavat mitan mukaan tehtävän korsetin kaavat sekä ompelevat sen valmiiksi.

Koruompelijat suunnittelevat suurempitöisen koruompeleen (pöytäliinan, akkuna- tai oviverhot t. m. s.), piirtävät täyskokodetaljit ynnä panevat työn alulle.

Kulta- ja hopeasepät:

kultasepät piirtävät tarvittavine erikoispiirroksineen jonkun

koristeen (sinettisormuksen, rintasoljen, kaulakoristeen, rannerenkaan) ynnä valmistavat sen;

hopeasepät piirtävät tarvittavine erikoispiirroksineen jonkun hopeasineen: kahvikannun, leipäkorin, hedelmämaljan, kermaja sokeriastian, ornamenteilla koristellun suuremman ja pienemmän lusikan tai suuremman ja pienemmän haarukan, sekä valmistavat ne;

kaivertajat piirtävät monogrammeja tai kirjaimia ja sovittavat sellaisia yhden kaiverretun ja yhden kohokkeisen joko kulta- tai hopeasineihin taikka sinetteihin taikka teräskaiverruksiin.

Jokaisen kulta- ja hopeasepän alalla oppineen on edellämainittujen lisäksi kyettävä sekottamaan kulta- ja hopeaa hienosta lain sallimiksi kulta- ja hopeasekotuksiksi, ja päinvastoin huonompipoitoista kulta- ja hopeaa lain sallimiksi.

Tutkittavan itsensä ei tarvitse silottaa, keittää tai kiilloittaa näytetyötään.

Kuparisepät piirtävät käsiaseella valmistettavan kahvipannun tai kannun tai koristeellisesti taotun sokerikaakkumuotin, maljan tai vaasin sekä näistä suoraviivaisen alkumuodon, jonka pinnat levitetään, ja valmistavat piirustuksensa mukaan kupari- tai messinkilevystä tällöisen esineen, tinaavat, kiilloittavat ja värittävät sen.

Lasinhiojat piirtävät, lasitehtaan kristallihiomossa työskennellessään, jonkun kristallilasi-esineen hiottavine somistuksineen sekä hiovat sellaisen; muissa lasinhiomoissa työskennellessään piirtävät, mikäli tarpeelliseksi katsotaan, ja hiovat vaikeampireunaisen fasettilasin tai valmistavat fasettilasien messinki- tai lyijypuitteisen koristeellisen yhdistelyn.

Lasinleikkaajat luonnostavat ja kokoavat erivärisistä lasista yhdistettävän messinki- tai lyijypuitelasisovituksen sekä leikkaavat ja sovittavat paikoilleen ruudut useampijakoiseen akkunaan.

Levysepät piirtävät, pinnat levittäen sekä valmistavat sinkkipeltisen istumakylpyammeen ynnä näytteitä katonkattamistavoista.

Liinavaateompelijat (alusvaateompelijat) piirtävät ja leikkaavat mitan mukaan kaavat ynnä näiden perusteella ompelevat miehen alushousut ja paidan sekä naisen housut ja valko-, reikä- tai muulla ompelulla koristellun päiväpaidan.

Litograafit, katso kivipainajat.

Läkkisevät piirtävät, pinnat levittäen ja valmistavat kahvi- tai teekannun, raha-, asiakirja- tai korulippaan tai koristeellisella pohjalla varustetun sokerikaakku-, vanukas- tai jäätelömuotin, koristelyhdyn tai lampun ja ruiskukannun.

Maalarit:

Yleisryhmään kuuluvat luonnostavat piirustustehtävinään koristeellisia tai kirjainyhdistelmä-shablooneja ja leikkaavat niitä, tai tekevät senlaatuista värisommittelua, jotka osoittavat heidän oman väriaistinsa kehittyneisyyttä. Näytetyökseen he maalaavat huonekalun tai ajoneuvon ynnä yhden seinäpinnan siten, että siinä maalattu

seinä, ovi, seinälistä, jalkalista ja viiva ja jos mahdollista lattiapintakin muodostavat sopusointuisan värien kokonaisuuden;

kilpimaalarien ryhmään kuuluvat sommittelevat kirjasinmalleista kilven ja valmistavat sen peltilevyille tai muulle maalaten sekä tekevät myöskin nimikilven lasille kultaamalla;

koristemaalarien ryhmään kuuluvat sommittelevat itsenäisesti ja maalaavat piirtämänsä mukaan sommittelu- ja värien käyttötaitoa osoittavan koristemaalauksen.

Mallipuusepät piirtävät koneteknikassa käytetyllä tavalla jonkun valamalla valmistettavan koneen osan sekä valmistavat piirustuksensa nojalla valumallit.

Matemaattisten kojeiden tekijät katso hienomekanikot.

Matonkutojat piirtävät kudottavan lattiamaton, seinä- tai lattiarijyn mallin, luovat ja asettavat kangaspuihin sekä kutovat sen.

Modistit eli hatunlaittajat esittävät piirtäen ja jopa värittäen erilaatuisia hattujen pukemistapoja sekä näytetöikseen valmistavat yhden naisenhatun ja yhden lapsenhatun runkoineen, päällisineen ja vuorineen valmiiksi ynnä somistavat nämät täysin käyttökuntoon.

Metallinpainajat piirtävät ja valmistavat metallilevystä sorvaamalla puu- tai metallialustan päällä maljan, kahvikannun tai vaasin osat tai muita vastaavanlaatuisia onttoja kappaleita.

Metallinpakottajat piirtävät kohokoristeella koristettavan katto- tai seinälampun, tahi jonkun kuparilevystä tehtävän seinäkoristeen sekä valmistavat piirroksensa mukaisen kappaleen.

Muurarit piirtävät erilaatuisia suoranseinän, listan ja kaari-aukkojen tiililimityksiä sekä muuraavat näytetyönään — todellisella rakennuspaikalla taikka erityisessä harjoituspaikassa — tavanmukaisia suoria tiiliseiniä rapattaviksi ja rappaamatta jätettäväksi akkuna-aukkoineen ja -kaarineen sekä tuuletus- ja savuputkineen.

Nuohoojat piirtävät tavallisen kaakeliuunin ja keittiöhellan työpiirustukset ja näytetyöksi nuohoovat ja puhdistavat erilaisia uuneja, ja niiden savujohdot niin hyvin huoneesta kuin katolta käsin. Lisäksi on heidän osattava panna työvälineensä kuntoon sekä vastattava kirjallisesti heidän alaansa koskeviin kysymyksiin palojärjestyksestä sekä rakennusjärjestyksestä.

Optillisten ja kirurgisten kojeiden tekijät, katso hienomekanikot.

Ortopediamekanikot piirtävät, ottavat kipsivalelman ja valmistavat käden tai jalan tai valmistavat tukikorsetin esim. tuberkuloottisen selkää varten.

Pukuompelijattaret piirtävät mitanottoon perustuen kaavat sekä valmistavat:

naisten päällysvaatteita ompelevat: kävelypuvun tahi hienomman päällystakin;

naisten leninkejä ompelevat: hienomman leningin tai suurtoisemman puseron ja hameen.

Purjeidentekijät piirtävät ja laskevat ainemenekin, ompelevat, liikittävät sekä laittavat muuten täyteen käyttökuntoon jonkun purjeen.

Puusepät piirtävät luonnostaen ja tarpeelliset työpiirustukset laatien sekä näiden nojalla valmistavat:

huonekalupuusepät jonkun laatikoilla ja kaapeilla varustetun, hienosyisistä puulajeista tehtynä kiilloitetun, karkeampisyisistä puulajeista tehtynä vahatun tai lakatun huonekalun;

* rakennuspuusepät useampijakoisen akkunan ja ulko- tai eteisoven.

Lisäksi on puuseppien selostettava tavallisempien puutyökoneiden rakenne ja hoito sekä osattava panna työkalunsa käyttökuntoon.

Puunleikkaajat sommittelevat ja leikkaavat huonekaluun taikka johonkin rakennusosaan (paraadi-oveen t. m. s.) kuuluvia leikkauksilla koristettuja osia.

Puusorvaajat luonnostavat ja sorvaavat ja tarpeen tullen kiilloittavat jonkun sorvaamalla valmistettavan esineen (esim. maljan) ynnä lattialla seisovan lampun jalustan tahi sorvaamalla tehtävän porraskaidepylvään tai huonekaluissa käytettyjä sorvattuja osia, tahi kaksinkertaisen väkipyörän taikka pienempiä kappaleita sarvesta, luusta t. m. s.

Rautasorvaajat piirtävät työkaluja ja koneosia sekä tekevät näyttyökseen koneen osan tai muun laitteen, jonka valmistus vaatii erilaisia sorvaustapoja.

Rappaaajat piirtävät jonkun rakennusornamentin tai työtävaativamman listan sekä rappaavat näytetöiksi erilaisia rappaustapoja käyttäen suoraa pintaa ja ornamentin tahi seinä- tai kattolistan.

Sementinvalajat luonnostavat koristeellisen kapitäälin tai maljan, piirtävät tarvittavat täyskokopiirustukset ja valavat sementtiin, terrastiin tai muuhun käytännössä olevaan sementtisekoitukseen. Näiden lisäksi he tekevät näytteen mosaikkipinta-käsittelyistä.

Sepät piirtävät työpiirustukset ja suorittavat takomatyönä osan rauta-aidasta, -portista, -porraskaiteesta. Oppipaikan työnlaadusta riippuen voi näytetyönä olla myöskin käsi- tai muiden rattaiden raudoittaminen.

Syövyttäjät, katso kemigraafit.

Tynnyrintekijät laativat piirustukset ja määräävät mitat vähintään 40 litraa vetävään korvoon tai mykevään tynnyriin sekä valmistavat näiden mukaiset astiat.

Työkalusepät piirtävät jonkun työkalun ja valmistavat kiertapin, kurson tai kalvinporan.

Uunisepät piirtävät kaakeliuunin tai hellakakluunin ja keittiöhellan tai leivinuunin työpiirustukset sekä muuraavat työnäytteensä näistä jonkun.

Vaatturit piirtävät mitanottoon perustuen kaavat, leikkaavat ja ompelevat miehen puvun tai jaketin; naispukimoissa naisen päällystakin.

Valajat piirtävät konepiirustuksissa käytettyyn tapaan valukappaleita sekä kaavaavat ja valavat yhden litteän ja yhden onton kappaleen.

Valokuvaajat, katso kemigraafit, vrt. myös valokuvaajat ryhmässä B.

Verhoilijat piirtävät pehmustettavan (topattavan) huonekaluston tai suunnittelevat jonkun huoneen draperauksen sekä pehmustavat sohvaa nahka- tai muu päällykselliseksi tai valmistavat huoneen draperiat.

Viilaajat piirtävät työkaluja ja koneosia sekä tekevät näytetöikseen koneen osan tai muun laitteen, jonka valmistus vaatii erilaisia viilaajan työtapoja.

R y h m ä B. Näytetyö niissä käsityö- ja teollisuusammateissa, joissa piirustuksia ei vaadita:

Harjantekijät valmistavat hius- ja vaateharjan.

Hatuntekijät valmistavat huopa- tai silkkihatus.

Kankaankutojat luovat vähintään neliniitisen useampivärisen kankaan, asettavat kangaspuille ja kutovat sitä 10 metriä.

Karamellintekijät valmistavat täytettyjä ja täyttämättömiä karamelleja ja heidän on kyettävä kirjallisesti tekemään selkoa keitto-, leikkaus- ja käärimiskoneista.

Kirjalltajat:

latojat latovat näytetöikseen: kirjan nimisivun, jossa on vähintään 8 riviä ja jalusta; kaksi sivua otsikolla ja aliotsikolla sekä elävällä sivuotsikolla ja alimuistutuksella varustettua tekstiä; taulun, jossa on vähintään kolminkertainen pää; sanomalehti-ilmoituksen, määrätyn tekstin mukaan. Lisäksi on heidän osattava paperille piirtämällä asemoittaa $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{1}$ 8:o arkki sekä koko arkki kahtena puoliarkkina, ja tunnettava kirjapainolliset mitat. Ladelma ja siitä otetut vedokset ovat arvosteltaessa esitettävät;

painajat painavat näytetöiksi: vähintään 8 sivua tekstiä, missä on vähintään yksi autotypiakuva; erillisillä poikkiviivoilla varustetun taulun; aksidenssityön vähintään kahdella värillä. Asemoittamisessa he suorittavat samat tehtävät kuin latojat. Lisäksi on heidän tunnettava lyijyloittojen kirjapainolliset mitat ja selitettävä pikapainokoneen rakenne.

Kondiittorit alustavat ja valmistavat santa-, voi- ja bisquittitaikinan ja leipovat ja paistavat niistä leivoksia, pikkuleipiä sekä valmistavat kaakun spritsiä käyttäen koristellen.

Kähertäjät ja kampaaajat suorittavat kampaus- ja kähertämistöitä sekä selostavat hiusten- ja ihonhoidossa kysymykseen tulevia kosmeettisia ja hygienisiä puolia.

Käsineidentekijät valmistavat kaavat, leikkaavat ja ompelevat nahasta yhden parin rukkasia ja yhden parin sormikkaita.

Latojat, katso kirjalltajat.

Laukun- ja salkuntekijät valmistavat hienomman salkun tai useampilokeroisen lompakon tai kukkaron.

Leipurit alustavat, leipovat ja paistavat kotitaloudessa käytettäviä leipälajeja sekä vehnäleipäkranssin.

Makkarantekijät paloittilevat jonkun teuraseläimen ja lajittelevat palat; valmistavat kaksi tavallista makkaralaatua.

Nahkurit parkitsevat työpaikkansa erikoisvalmisteista riippuen

parkkihappo-, kromi- tai muulla minerali-parkitusmenettelyllä erilaisia pohja-, päällis-, salkku- ja vuorinahkoja.

Nyörinpunojat valmistavat punontakoristeet huonekalustoon, missä sellaisia käytetään tai akkuna- tahi oviverhoihin.

Painajat, katso kirjaltajat.

Parturit teroittavat partaveitsen, ajavat parran ja leikkaavat tukan, jopa tavan niin vaatiessa käherryspihtien käsittelytaitoa osoittaen. Tämän lisäksi on heidän selostettava hygienian vaatimuksia ammatissaan.

Peruukintekijät valmistavat mitan mukaan miehen tai naisen peruukin.

Puhallussoittimien tekijät valmistavat läppätorven, virittävät ja tarkistavat sen.

Putkityöläiset laittavat täyteen käyttökuntoon asunnoissa tavallisen kylpyhuonesovituksen suihkuineen tahi WC-sovituksen pesulavaaareineen sekä asettavat paikoilleen ja laittavat käyttökuntoon kaasulla toimivan keittolaitteen tai kylpyhuoneen kaasu-aparaatin taikka sovittavat paikoilleen ja yhdistävät pääjohtoon keskuslämmityspatterin, sekä takovat ja karaisevat poran tai taltan.

Sateen- ja päivävarjojen valmistajat valmistavat sateenvarjon tai päivävarjon siinä määrin alusta loppuun saakka kuin puheenaolevassa ammatissa on tapana.

Satulasepät leikkaavat ja valmistavat ratsusuitset tai ajosuitset tai setolkan, tahi valmistavat nahkaisen matka- tai käsilaukun; tahi pehmustavat neli- tai kaksipyöreiset rattaat.

Savenvalajat (ruukkujen- ja astioiden tekijät) muovaavat ja polttavat glaseeraamalla suuremman koristemaljan tai itse sommittelemillaan koristeilla käsitellyn saviastian, tai astiaryhmän.

Suutarit ottavat mitan, leikkaavat ja valmistavat miehen tai naisen jalkineparin.

Sähkömonttöörit ja sähkötekniikot installeeraavat täydellisesti 2 & 3 huoneen huoneuston valaistusjohdot ja -laitteet tai portaiden valaistusjohdot ja -laitteet automaatteineen; tahi asettavat paikoilleen pienemmän sähkökoneiston mittatauluineen tahi hissien sähkökoneiston kaikkine siihen kuuluvine laitteineen.

Teurastajat teurastavat ja paloittelevat härän tai lehmän, lampaan, vasikan ja sian, puhdistavat suolet ja sisälmykset sekä antavat teurastaessaan näytteen nylkemistaidostaan ynnä selostavat vuotien säilyttämis- ja hoitamismenettelyjä.

Turkkurit sisustavat turkiksilla kävelyturkin sekä valmistavat puuhkan tai turkiskauluksen ja turkispäähineen sekä selostavat mitenkä saman turkiseläimen eriarvoisista turkisivuotaosista voidaan jaotellen ja yhdistellen saada arvokkaampia kokonaisturkiksia.

Valokuvaajat ottavat ja valmistavat henkilökuvan atelieriissä tai huoneessa, lisäksi sisäkuvan ja ulkoilmakuvan. Valmistukseen kuuluu kehittäminen, negatiivin retusheeraus, kopioiminen, positiivin retusheeraus ja värjäys.

Värjärit värjäävät villa-, puuvilla- tai muita lankoja näytteiden mukaisiksi.

Ammattioppilaslautakunnan suostumuksella voidaan näytetyöksi valmistaa muitakin kuin tässä ohjesäännössä esitettyjä, mikäli ehdotettu työ ei aseta oppilaan kyvyille pienempiä vaatimuksia.

Milloin ammattikokeet halutaan suorittaa sellaisessa käsityö- tai teollisuusammattissa, joka ei ole tässä ohjesäännössä erikseen mainittu, määrätköön ammattioppilaslautakunta, kauppa- ja teollisuushallituksen mielipidettä sitä ennen kysyttyään, näytetyön ja muut kokeet.

II. Ammattikokeet suoritetaan säännönmukaisesti kahdesti vuodessa, keuhäisn huhtikuun 1 päivästä ja syksyisn lokakuun 1 päivästä alkaen, mutta ammatin laadusta riippuen voi ammattioppilaslautakunta määrätä erinäisiä ammatteja varten muitakin, sopivampia alkamispäiviä. Ammattioppilaslautakunnan on ilmoitettava kuukautta ennen nämät kokeiden alkamispäivät paikkakunnan niissä lehdistä, joissa kunnan muutkin ilmoitukset julaistaan, sekä määrättävä milloin viimeistään ja missä voidaan kokeisiin ilmoittautua.

Kokeisiin aikova ja niihin oikeutettu ilmoittautukoon kirjallisesti ammattioppilaslautakunnalle, liittämällä ilmoitukseensa todistukset iästään, ammatissa opiskelemisestaan ja ammatillisessa koulussa käynnistään; näiden lisäksi on hänen osoitettava työnantajaltaan saadulla todistuksella oppiaikansa olevan siinä määrin jo loppuun-suoritettu, että hän on oikeutettu alkamaan näytetyönsä valmistamisen.

III. Saapuneiden ilmoitusten nojalla valitkoon ammattioppilaslautakunta tarvittavien arvostelulautakuntien jäsenet, jotka sitten lopullisesti sopikoot valmistettavista näytetöistä työnantajan ja näiden oppilaiden kanssa ja määrätkööt näytetyön valmistukseen myönnettävän ajan.

IV. Jos kokeisiin kuuluu sekä piirustusten että näytetyön valmistaminen, suoritetaan piirustuskoe ensin. Tätä varten osoittakoon ammattioppilaslautakunta kokeensuorittajille sopivan huoneuston ja huolehtikoon, että kaikki kokeisiin hyväksytyt pääsevät tehtävänsä suorittamaan. Edelleen määrätköön ammattioppilaslautakunta yhdessä arvostelulautakuntain kanssa piirustuskokeiden suorittamiseen myönnettävät ajat ja asetakoon tarpeen tullen jopa erityisen kokeiden valvojan.

Näytetyönsä valmistavat kokeisiin hyväksytyt, milloin suinkin on mahdollista, oppipaikkaansa kuuluvassa työpajassa. Ammattioppilaslautakunnan jäsenten ja varsinkin sen arvostelulautakuntien jäsenten on käytävä työn suoritusta tarkastamassa ja erittäin pidettävä silmällä, että oppilas tekee työn ilman aiheetonta vierasta apua. Ammattioppilaslautakunnalla on oikeus vaatia työnantajalta kirjallinen vakuutus siitä, että oppilas on työnsä suorittanut omintakeisesti.

Ken kokeisiin osaaottavista ei saa töitään määrääjiksi valmiiksi, on kokeissa sillä kertaa tullut hyljätiksi.

Kokeiden tulokset arvostellaan koeaikojen päätyttyä joko työpaikoilla tahi keräämällä ne mikäli mahdollista paikkakunnillaan samaan paikkaan julkisesti näytteille asetettaviksi. Arvostelussa käytetään pistelaskelmaa.

Pisteet määrätään erikseen:

1. piirustuksista,
2. työnsuorituksesta ja
3. työhön kuluneesta ajasta,

ja niin että piirustuskokeesta annettava korkein pistemäärä on 3 ja kummassakin muussa 6 pistettä. Korkein näin saavutettava pistemäärä on 15 niissä ammateissa, joissa kokeisiin kuuluu myöskin piirustehtävät, ja 12 ammateissa, joissa piirustuskoeita ei vaadita. Hyväksytyksi tulemiseksi vaaditaan ensinmainitussa ryhmässä vähintään 6 ja jälkimäisessä vähintään 5 pistettä. Saatavat arvot lauseet ovat:

	ryhmässä A	ryhmässä B
välttävä	6— 8 pistettä	5— 6 pistettä
tydyttävä	9—11 »	7— 8 »
hyvä	12—13 »	9—10 »
kiitettävä	14 »	11 »
erinomainen	15 »	12 »

Saavutetut tulokset merkitään tutkintopöytäkirjaan muiden kokeisiin osaaottaneita koskevien tietojen mukana.

Kokeissa hyväksytylle oppilaalle antaa ammattioppilaslautakunta todistuksen, joka ilmoittaa kokeiden tulokset ynnä ne lisätiedot, jotka tämän ohjesäännön liitteenä N:o 2 esitetty todistuskäsi sisältää, kuin myöskin vakuutuksen, että todistuksen saanut on ammattikokeet suorittanut ammattinsa työntekijä. Lisäksi saa oppilas, joka kokeissa on saanut ryhmässä A vähintään 12 pistettä tai ryhmässä B vähintään 9 pistettä, arvostelulautakunnalta kaavan N:o 4 mukaisen kunniakirjan, jos hän työnantajansa antaman arvostelun mukaan on opinkäyntinsä suorittanut tunnollisesti ja menestyksellä.

5 §. Oppisopimuslain 16 §:n määräysten mukaan on ammatinharjoittajan annettava opinkäyntinsä päättäneelle oppilaalle oppitodistus, jonka laadinnassa käytettävään liitteessä esitettyä kaavaa N:o 3, tai oppilaalle, joka ennen oppiajan päättymistä on laillisessa järjestyksessä tullut vapaaksi oppisopimuksestaan, lain määrittelemä erotodistus.

Oppisopimuslain edellyttämät kaavat ovat seuraavat:

- 1) 3 §:n 3 momentin määräämä oppisopimuskaava;
- 2) ammattikokeiden suorittamisesta annettavan todistuksen kaava;
- 3) 16 §:n 1 momentin edellyttämän oppitodistuksen kaava;
- 4) 16 §:n 1 momentin mainitsema kunniakirjan kaava; sekä
- 5) 6 §:n määräämä oppisopimusten rekisterin kaava.

Näitä kaavoja ei ole tähän painettu.

65. Laki tuulaakimaksun laskemisen perusteesta vuosina 1924 ja 1925.

Annettu joulukuun 29 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923 : 310)

Tuulaakimaksun laskemisen perusteeksi on, niinkuin tähänkin asti, vuosina 1924 ja 1925 vahvistettava määräprosentti tuulaakimaksun alaisten tavarain tullimaksusta.

Tarkemmat määräykset asiassa annetaan asetuksella.

66. Asetus tuulaakimaksun laskemisen perustetta vuosina 1924 ja 1925 koskevan lain käyttämisestä.

Annettu joulukuun 29 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923 : 311)

1. Tuulaakimaksun korkein määrä on kaksi prosenttia tuulaakiverotuksen alaisen tavarain tullimaksusta.

2. Määräys tuulaakimaksun suorittamisesta yhtäläisellä prosentilla sekä maahan tuotujen että maasta vietävien tavarain tullista pysyy muuttamatta.

3. Tätä maksua suorittavat yhtä suuren määrän sekä kaupunkien asukkaat että kaikki muut, jotka meritse tahi maitse Suomenmaan ulkopuolella olevista paikkakunnista kaupunkiin tuovat tahi sieltä vievät tullinalaisia tavaroita.

4. Valtioneuvosto määrää, saatujen tietojen ja asianomaisten kaupunginviranomaisten ehdotusten johdolla, sen tullimaksun prosenttiluvun, minkä verran tuulaakimaksua kussakin kaupungissa saadaan vuosina 1924 ja 1925 kantaa.

67. Työaika keskeytymättömässä työssä.

Ote valtioneuvoston päätöksestä joulukuun 20 p:nä 1923.

(Suomen as.-kok. 1923 : 316)

Kahdeksan tunnin työajasta marraskuun 27 p:nä 1917 annetun lain 2 §:n nojalla ei työntekijää saa pitää säännöllisesti työssä enempää kuin kahdeksan tuntia vuorokaudessa eikä enempää kuin yhdeksänkymmentäkuusi tuntia kahdessa viikossa. 5 §:n 1 momentin mukaan on työntekijälle sunnuntain ajaksi annettava vähintään kolmekymmentä tuntia kestävä yhtäjaksoinen vapaus työstä. (Suomen as.-kok. 1917 : 103).

Kahdeksan tunnin työajasta 27 päivänä marraskuuta 1917 annetun lain 12 §:n 2 momentin nojalla, sellaisena kuin se on muutettuna lailla 14 päivästä elokuuta 1918, on valtioneuvosto, sosiaaliministeriön esittelystä, määrännyt:

1 §. Lain 2 §:n säännöksistä poiketen saa kahdeksantoista vuotta täyttänyttä työntekijää säännöllisesti pitää satakuusikym-

mentäkahdeksan tuntia kolmen viikon aikana sellaisessa tämän pykälän 3 momentissa mainituissa tehtaissa tai niiden osissa esiintyvässä työssä, jota teknillisistä syistä on tehtävä läpi viikon kaikkien vuorokausien ja joka on järjestetty kolmeen säännöllisesti vaihtuvaan ja joka viikko muuttuvaan vuoroon.

Lain 5 §:n 1 momentin määräyksiä ei ole sovellettava työntekijöitä pidettäessä työssä, jota tämä pykälä koskee.

Tässä pykälässä tarkoitettuja töitä esiintyy tehtaitten lämmitys- ja voimakoneosastoilla sekä allaluetelluissa ja niihin verrattavissa tehdaslaitoksissa tai niiden osissa:

a) kaasus-, sähkö- ja vesijohtolaitoksissa;

3 §. Epätietoisissa tapauksissa tulee asianomaisten ammattien tarkastusviranomaisten ratkaista, onko työtä pidettävä sellaisena, jota tässä päätöksessä tarkoitetaan, sekä saattaa päätöksensä asianomaisten tietoon otteella asiasta laadittavastaan pöytäkirjesta. Ammattientarkastusviranomaisten tässä suhteessa tekemät päätökset on niihin tyytymättömillä oikeus saattaa ammattientarkastuksesta elokuun 18 päivänä 1917 annetun asetuksen 6 §:ssä säädetyn ajan kuluessa sosiaalihallituksen tutkittaviksi.

Valitusaika on kolmekymmentä päivää siitä kun asianomainen on saanut tiedon päätöksestä. (*Suomen as.-kok. 1917: 64*).

4 §. Tämä päätös on voimassa 1924 vuoden tammikuun 1 päivästä alkaen saman vuoden loppuun.

68. Helsingin kaupungin työntekijäin palkkaus.

Kaupunginvaltuuston päätös syyskuun 12 p:nä 1923.

Kaupunginvaltuusto päätti kesäkuun 7 p:nä 1922, että, sitten- kuin kunnan työntekijäin palkkojen tarkistus eräissä suhteissa heinäkuun 1 p:nä 1922 oli toimeenpantu, niiden hallitusten, joille puheenaolevien palkkojen määrääminen ohjesääntöjen mukaan kuuluu, on tammikuun 1 päivään 1927 soveltuviissa kohdin järjestettävä mainitut palkat samoilla perusteilla kuin kunnan viranpitäjäin palkat. Tällä tarkoitettiin m. m. sitä, että työntekijäin palkkoja tuli korottaa tai alentaa suhteessa virallisen elinkustannusindeksiin muutoksiin.

Kaupunginvaltuusto päätti mainittuna päivänä valtuuttaa rahatoimikamarin kaupunginvaltuuston kesäkuun 7 p:nä 1922 tekemän, liukuvan palkka-asteikon soveltamista kaupungin työntekijäin palkkauksessa koskevan päätöksen estämättä, asianomaisen hallituksen esityksestä määrättyyn työläisluokkaan nähden tekemään tarpeelliseksi havaitun muutoksen vahvistettuun alkupalkkaan.

69. Muutokset vakinaiseen palkkaussääntöön vuonna 1923.

A) Perustetut uudet virat.

N:o	Virasto tai laitos.	Virka.	Lukumäärä.	Palkkaluokka.	Kaup. valtn päätöksen	
					päivä-määrä.	voimaan-astumisen päivä-määrä.
Päävirkoja.						
1	Maatalouskonttori	Kirjanpitäjä	1	8	7.2	1.1.1923
2	Keuhkotautisten poliklinikka	Ylihoitajatar	1	6	7.3	1.1.1924
3	» »	Hoitajatar	3	4	»	»
4	Ruotsinkieliset kansakoulut	Veistonopettajan apulainen	1	3	21.3	1.1.1923
5	Rahatoimikam. asiamiesos.	Notaari (vrt. taulu B., n:o 1)	1	10	13.6	13.6.1923
6	Nikkilän mielisairaala	Hoitaja	1	3	22.8	1.1.1924
7	Marian sairaala	Kirurgisen os. osastonhoitajatar	1	3	3.10	»
8	» »	Röntgenosaston aliohoitajatar	1	2	»	»
9	Vastaanotto- ja havaintokoti	Johtaja (vrt. taulu B., n:o 2)	1	10	17.10	»
10	» »	Emännöitsijä	1	5	»	»
11	» »	Lastenhoitajatar	1	3	»	»
12	Ammattioppilaskoti	Hoitajatar (vrt. taulu B., n:o 4)	1	4	»	»
13	Ryhtylän kasvatuslaitos	Metallitöiden opettaja	1	7	»	»
14	Sosiaalilautakunta	Kanslisti	1	3	31.10	»
15	Kunnalliset työväenasunnnot	Isännöitsijä (vrt. taulu B., n:o 7)	1	12	14.11	»
16	Rakennustarkastuskonttori	Avustava rakennusinsinööri ¹⁾	1	12	»	»
17	Ulosottolaitos	Kanslia-apulainen	1	3	28.11	»
18	»	Ulosottoapulainen	2	5	»	»
19	Köyhäinhoitolautakunta	Toinen apulaisjohtaja	1	11	»	»
20	Kunnalliskoti	Yöhoitajatar	1	3	»	»
21	Toivolän kasv. ja koulukoti	Hoitajatar	1	2	12.12	»
22	Lastensuojelulautakunta	Toimintusohtaja (vrt. t. B., n:o 6)	1	15	19.12	»
Sivuvirkoja.						
23	Satamaliikennekonttori	Satamakatsantomiesten esimies	1	2	19.12	1.1.1924
24	»	Satamakatsantomies	2	1	»	»

B) Lakkautetut virat.

N:o	Virasto tai laitos.	V i r k a.	Lukumäärä.	Palkkaluokka.	Kaup. val:n päätöksen	
					päivä-määrä.	voimaan-astumisen päivä-määrä.
		Päävirkoja.				
1	Rahatoimikam. asiamiesos.	Rahainperijä (vrt. taulu A., n:o 5)	1	7	13.6	13.6.1923
2	Vastaanotto- ja havaintokoti	Johtajatar (vrt. taul. A., n:o 9)	1	7	17.10	1.1.1924
3	» »	Johtajattaren apulainen	1	5	»	»
4	Ammattioppilaskoti	Kaitsija (vrt. taulu A., n:o 12)	1	3	»	»
5	Köyhäinhoitolautakunta	Kirjuriapulainen	1	2	28.11	»
6	Lastensuojelulautakunta	Ammattihoilooja-sihtööri (vrt t. A., n:o 22)	1	14	19.12	»
		Sivuvirkoja.				
7	Kunnalliset työväenasunnnot	Isännöitsijä (vrt. taulu A., n:o 15)	1	9	14.11	1.1.1924

¹⁾ Virka on ennenkin kuulunut vakinaiseen palkkaussääntöön, mutta jätettiin pois vakinaisten virkojen luokittelussa kesäkuun 14 p:nä 1922.

C) Toisiin palkkaluokkiin siirretyt virat.

N:o	Virasto tai laitos.	V i r k a.	Alkup. luokka.	Nykyinen luk.	Kaup. valtn päätöksen	
					päivä-määrä.	voimaan-astumisen päivä-määrä.
		Päävirkoja.				
1	Rahatoimikonttorin kassaos.	Konttorikirjuri (vrt. n:o 27)	3	4	7.2	1.1.1923
2	Valm. poikain ammattikoulu	Vakinainen opettaja	8	9	7.3	»
3	» » »	Vakinainen työnjohtaja	5	6	»	»
4	» » »	Alityönjohtaja	4	5	»	»
5	Marian sairaala	Ylemm. palkkaluok. koneenkäytt.	5	6	21.3	»
6	» » »	Alemman » » »	4	5	»	»
7	Kulkutautisairaala	Ensimmäinen koneenkäyttaja	5	6	»	»
8	» » »	Toinen koneenkäyttaja	4	5	»	»
9	» » »	Autonkuljettaja	3	4	»	»
10	Nikkilän mielisairaala	Konemestari	5	6	»	»
11	» » »	Toinen konemestari	4	5	»	»
12	Kivelän sairaala	Avust. työnjohtajatar	1	2	»	»
13	Sairaalan tilivirasto	Inventausapulainen	2	4	»	»
14	Lääkärit ja sair.hoitajattaret	Eteläisen piirin aluelääkäri	5	8	»	1.4.1923
15	Ulosottolaitos	Ulosottoapul., ylemp. palkkaluokk.	5	7	13.6	»
16	» » »	» » » alempaa »	3	5	»	»
17	Lastensuojelulautakunta	Lääkäri	6	8	3.10	1.1.1924
18	» » »	Kasvatilasten valvontalääkäri	6	9	»	»
19	Kaupunginkiinteistöt	Talojen isännöitsijä	7	11	14.11	»
20	Köyhäinhoidon kassa- ja tilivirasto	Konttoriapulainen 1)	1	2	28.11	»
21	Toivolän kasv.- ja koulukoti	Hoitajatar	3	2	12.12	»
22	Maistraatti	Reistraattorinapulainen	3	4	19.12	»
23	» » »	Vahtimestari	1	2	»	»
24	Ulosottolaitos	Toinen kaupunginvouti	11	13	»	»
25	Rahatoimikamarin kanslia	Notaari	12	13	»	»
26	Rahatoimikonttt. kamreerios.	Konttorikirjuri	4	5	»	»
27	» » kassaos.	Konttorikirjuri (vrt. n:o 1)	4	5	»	»
28	Tilastokonttori	Johtaja	13	14	»	»
29	» » »	Ensimmäinen aktuaari	10	11	»	»
30	» » »	Toinen aktuaari	8	9	»	»
31	» » »	Amanuenssi	6	7	»	»
32	Satamaliikennekonttori	Ilmoitusosaston johtaja	5	6	»	»
33	Satamahallitus	Kirjuriapulainen	1	3	»	»
34	Työnvälitystoimisto	Vahtimestari	4	5	»	»
35	Asuntotarkastuskonttori	Miesapulainen	5	7	»	»
36	» » »	Naisapulainen	4	7	»	»
37	Köyhäinhoitolautakunta	Sihteeri	13	14	»	»
38	Kunnalliskoti	Koneenkäyttaja	5	6	»	»
39	Kaupunginkirjasto	Kirjastonhoitaja	13	14	»	»
40	Lastensuojelulautakunta	Lastenhuoltotarkastaja	11	13	»	»
41	» » »	Vahtimestari	2	3	»	»
		Sivuvirkoja.				
42	Satamahallitus	Sihteeri	5	7	19.12	1.1.1924

1) Samalla muutettiin nimi kirjuriapulaiseksi.